

MÓR VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT
KÉPVISELŐ-TESTÜLETE
RÉSZÉRE

M... / napirend

JAVASLAT

A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM 2018-2023.
FELÜLVIZSGÁLATA TÁRGYÁBAN

Mór, 2020.06.24.

Előterjesztő:

Fenyves Péter
polgármester

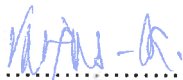
Előkészítette:
Közigazgatási és Szociális Iroda

Az ülés típusa: nyilvános

Zárt ülés esetében jogalapja:

- Mötv. 46.§ (2) a) ☐
Mötv. 46.§ (2) b) ☐
Mötv. 46.§ (2) c) ☐

Az előterjesztést véleményezte és az alábbi szempontok szerint tartalmáért felelősséget vállal:

	Dátum	irodavezető neve, aláírása
szakmai	2020.06.18.	 dr. Horváth Éva
gazdasági-pénzügyi	2020. 06. 18.	 Varjas-Czipóth Judit
jogi	2020. 06. 18.	 dr. Taba Nikoletta

Az előterjesztés az alábbi döntési javaslato(ka)t tartalmazza:

HATÁROZAT-TERVEZET SZÁMA: 1 DB	
Döntéshozatal rendje: egyszerű többség	Határozatot kapja:
Minősített többség esetén jogalap: Mötv/SZMSZ ...	Önkormányzati Iroda -1 példány Pénzügyi Iroda -1 példány Közigazgatási és Szociális Iroda -2 példány Projekt Iroda – 1 példány

Az előterjesztést véleményező bizottságok:

- ☐ Pénzügyi Bizottság ☐ Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság
☐ Településfejlesztési Bizottság ☒ Szociális és Egészségügyi Bizottság

Meghívásra javasolt: Erdei Ferenc NNÖM elnöke
Lakatos Márk CNÖM elnöke

A Képviselő-testület elé terjeszthető:

.....
jegyző

JAVASLAT
A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM 2018-2023. FELÜLVIZSGÁLATA
TÁRGYÁBAN

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31.§-a előírja a települési önkormányzatok számára helyi esélyegyenlőségi program elkészítését, azzal a céllal, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak egyenlőségét.

A települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az Ebktv. rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A települési önkormányzat a programot 5 évre fogadja el, melynek időarányos megvalósulását – az Ebktv. 31.§ (4) bekezdése értelmében – kétévente áttekinti és szükség esetén felülvizsgálja.

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011.(XII.27.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm.r.) 1. § (2) bekezdése értelmében a helyi esélyegyenlőségi program célcsoportjai a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők.

Az önkormányzat az esélyegyenlőségi programban úgy rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges intézkedéseket, feladatokat, hogy azok összhangban legyenek az Ebktv., a Korm.r. és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012.(VI.5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, valamint az önkormányzat egyéb fejlesztési terveivel, koncepcióival.

A vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően 2018. évben új, 5 évre szóló program került elfogadásra: Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023. (a továbbiakban: HEP), mely két részből áll: helyzetelemzésből és intézkedési tervből. Ennek áttekintésére és felülvizsgálatára kerül most sor.

A Korm.r. 6.§-a szerint a felülvizsgálatnak ki kell terjednie arra, hogy a helyzetelemzés továbbra is helytálló-e és a lejárt határidejű intézkedések teljesülésére és eredményeinek felmérésére. A felülvizsgálat során a HEP intézkedési tervében rögzített lejárt határidejű és még nem megvalósított intézkedések határidejét az új helyzetnek megfelelően módosítani szükséges.

Fentiek figyelembevételével az áttekintés megtörtént, a HEP időarányos megvalósítása eredményes, új intézkedés felvételére nem kerül sor. Az adatokban, statisztikai táblázatokban a frissítés, újabb adatok beépítése, valamint a helyzetelemzésben leírtak aktualizálása megtörtént. Az intézkedési terv II.1. pontjában felvett intézkedés a helyettes szülő biztosítása, ennek határidejét (2020. december

31.) módosítani szükséges 2023. június 30. dátumra. A helyettes szülő szakfeladat jelenleg nem biztosított, mert a tanfolyamot elvégzett, igazolással rendelkező helyettes szülő elköltözött. Jelenleg nincs új jelentkező, tanfolyam elvégzésére sincs a közeljövőben lehetőség.

Technikailag egységes dokumentum készül, az eredeti esélyegyenlőségi program szövegében történik a beszúrás, formailag más betűtípussal jelezve a 2020-as felülvizsgálat során bekerült részeket.

Az Ebktv. 31.§ (2) bekezdése szerint a program elfogadása és felülvizsgálata során figyelembe kell venni a települési nemzetiségi önkormányzatok véleményét.

A Képviselő-testület ülése előtt a HEP Fórum tagjai felkérésre írásban jelezheték javaslataikat, észrevételeiket, ezek beépítésre kerültek a készülő HEP-be, így biztosítva a széles társadalmi réteg általi megismerést.

A Korm.r. 3. §-a értelmében az elfogadott helyi esélyegyenlőségi programot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzéteszi, valamint soron kívül megküldi a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság Észak és Nyugat-Dunántúli Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság részére, amely azt honlapján közzéteszi.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság, valamint a Német Nemzetiségi Önkormányzat Mór és a Cigány Nemzetiségi Önkormányzat Mór az előterjesztéssel kapcsolatos véleményét a Képviselő-testület ülésén ismerteti.

A fentiekre tekintettel az alábbi határozat-tervezetet terjesztem a T. Képviselő-testület elé:

HATÁROZAT-TERVEZET

1. Mór Városi Önkormányzat Képviselő-testülete Mór Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját (2018-2023.) áttekintette és a felülvizsgálatát – a határozat mellékletében szereplő tartalommal – megtárgyalta és elfogadta.
2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert a program záradékának aláírására.
3. A Képviselő-testület felkéri a jegyzőt, hogy küldje meg a programot a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság Észak- és Nyugat-Dunántúli Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság részére.

Határidő: azonnal

Felelős: jegyző(Közigazgatási és Szociális Iroda)

Mór, 2020.06.18.

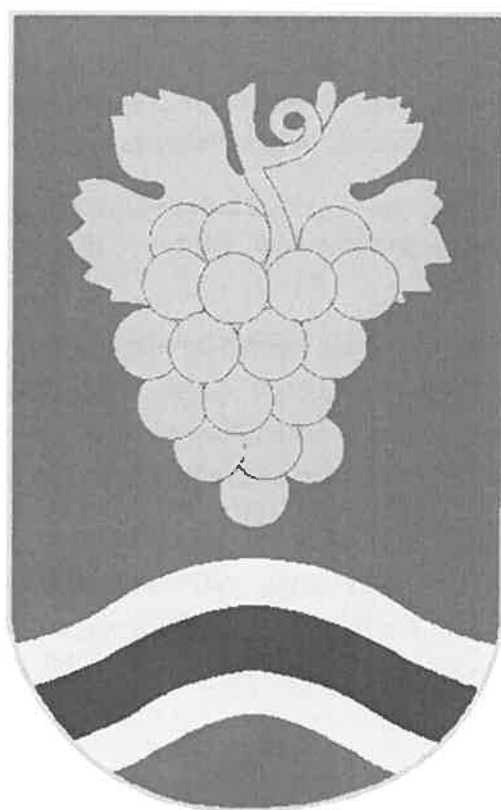

Fenyves Péter
polgármester

1. melléklet a .../2020.(VI.24.) határozathoz

Helyi Esélyegyenlőségi
Program

Mór Városi Önkormányzat
2018-2023.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

2018-2023.

Bevezetés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban Ebktv.), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban Korm.r.) és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: EMMI rendelet) alapján Mór Városi Önkormányzat 2018. június 26.-án elfogadta az öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban:HEP).

A települési önkormányzat - az Ebktv. 31.§(4) bekezdése értelmében – kétévente áttekinti és szükség esetén felülvizsgálja a HEP-et.

A Korm.r. 6.§-a szerint a felülvizsgálatnak ki kell terjednie arra, hogy a helyzetelemzés továbbra is helytálló-e és a lejárt határidejű intézkedések teljesülésére és eredményeinek felmérésére.

A felülvizsgálat során technikailag egységes dokumentum készül, az eredeti HEP szövegében történik a beszúrás, formailag más betűtípussal jelezve a 2020-as felülvizsgálat során bekerült részeket.

A települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az Ebktv. rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll. A program elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzeti önkormányzatok véleményét. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveivel, koncepcióival történő összhangra. Fontos, hogy az elkészítése széles körű szakmai egyeztetés mellett történjék, bevonva a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára ellátást, szolgáltatást nyújtó önkormányzati, állami és civil szervezetek képviselőit, a szociálpolitikai kerekasztal képviselőit.

A Korm.r. előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők
- romák
- gyermekek
- nők
- idősek és
- fogyatékkal élők.

A település bemutatása

Mór városa a jelentős ipari potenciállal rendelkező Közép-dunántúli régió egyik meghatározó települése, Fejér megye harmadik legnagyobb városa, a Móri Járás központja. Földrajzilag a Móri árokban fekszik, Székesfehérvártól, a megyeszékhelytől mintegy 26 kilométerre, Veszprém és Komárom-Esztergom megye szomszédságában. A város mellett halad el a Győrt Székesfehérvárral összekötő 81-es számú közlekedési út, illetve a Székesfehérvár és Komárom között futó vasútvonal.

Mór – és térségének – közlekedési hálózata fejlett, a település mind vasúti, mind pedig közúti kapcsolatokkal rendelkezik, a vasúti kapcsolat viszont gyenge. A 81. sz. út forgalma zsúfolt, mivel a dunántúli kamionforgalom észak-déli irányban és a balatoni forgalom egy része is ezen az úton halad, valamint az Ausztriában dolgozó vendégmunkások is jellemzően ezen az útvonalon közlekednek. Mór a közlekedéshierarchiában betöltött szerepe alapján inkább dunántúli, mintsem országos jelentőségű. A várost ugyanis nem érintik a legfontosabb országos közlekedési főtengelyek, de a Budapest–Komárom–Győr és a Budapest–Székesfehérvár–Nagykanizsa vasúti és közúti fővonalak közötti összekötő vonalon helyezkedik el.

Mór a Komáromot Kisbéren keresztül Székesfehérvárral összekötő 5-ös számú vasútvonal mentén fekszik, ahol Kisbér 20, Székesfehérvár 30, Komárom pedig 60 perc alatt érhető el vonattal.

A városra kiterjedt kapcsolatrendszerű, elsősorban az ipari funkciókat előtérbe helyező gazdasági környezet jellemző, amelynek közúti elérhetősége jónak tekinthető, hiszen az M1-es és M7-es autópályák közel futnak, s 40 percen belül elérhetők.

Mór városa a 12 települést felölelő járás központja. A Móri járáshoz tartozik Bakonycsérnye, Balinka, Bodajk, Csákberény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Mór, Nagyveleg, Pusztavám, Söréd. A járás a megye 9 járása közül a hatodik legnagyobb területű és negyedik népesebb térsége. A járás településhálózatán belül Mór nem csupán közigazgatási, hanem oktatási, egészségügyi és ipari központ is egyben. A Móri borvidék központjaként jelentős szerepe van a régió borászatában is.

Mór Város történeti áttekintése:

Mór és környéke a leletek tanúsága szerint már az újkőkorból is lakott volt. Az i.e. 800 körül keletről érkező törzsek, az i.e.-i IV. század elején pedig a kelták telepedtek meg itt, ám az írásbeliség hiánya miatt e korok csupán homályosan ismertek.

A település elnevezését feltételezések szerint az alapító Mór-családról kapta. A térség –a történelmi leletek szerint– már az államalapítás korai időszakában is lakott volt. Egy XIII. századból származó jegyzőkönyv szerint, I. István templomot építtetett itt.

A település 1080-tól 1327-ig püspöki birtok volt, majd Károly Róbert Csókakőhöz csatolta királyi birtok gyanánt. 1430-tól a Rozgonyiak, a mohácsi csata elvesztése után Kanizsai László birtokolta, míg 1543-ban a törökök be nem vették. A 145 évig tartó török uralom a magyar lakosságot megtizedelte.

1691-ben Hochburg János udvari tanácsos szerezte meg a várost 60.000 rajnai forintért. Fia János Domonkos kezdte meg a német-ajkú lakosság betelepítését 1698-tól a kapucinus rend behívásával. A XVIII. század elején e bevándorlás felgyorsult, s így a város vallási képe is átalakult a nagyrészt katolikus hitű betelepülők hatására. E bevándorlók honosították meg a szőlő- és bortermelést a Vértes oldalában. A fellendülő gazdasági élet hatására –illetve a földesurak kérésére– Mária Terézia 1758. március 16-án kiváltságlevelet adományozott a városnak, mellyel az mezővárosi címre emelkedett, és évenként négy vásár megtartására is jogot kapott. Kb. 1770-ig folyamatosan érkeztek új lakók,

főleg Bajorországból és Württembergből. Az 1784-es adatok szerint Mór lakossága ekkor 4166 fő volt, melyből 36 nemes. 1846-47-es becslések szerint a 7175 lakó háromnegyede lehetett német, a maradék főleg magyar, s kis arányban szlovák, illetve zsidó származású volt.

A szabadságharc egyik fontos csatája is Móron zajlott, mikor Perczel Mór hadteste és Windischgrätz hadserege ütközött meg itt 1848. december 29-én. A forradalom leverése után Mór lehetőségei igencsak beszűkültek, ám a kiegyezést követően –igaz a mezőgazdaság dominanciáját megtartva– Mór fejlődésnek indult. 1870-ben a „nagy község” mezővárosi jogállása megszűnt, s polgári közigazgatást vezettek be. 1871-ben megalakult a Móri Iparkamara, egy évvel rá pedig két pénzügyintézet is alakult a településen. A XIX. század második felében alakult ki a móri borvidék mai képe.

Az I. világháborúig tartó virágzást a vesztes háború szinte semmivé tette. A kereskedelmi lehetőségek beszűkültek, így a lakosság elszegényedett, a munkanélküliek száma megugrott. A helyzeten a gazdasági világválság tovább rontott. Némi remény 1937-38 környékén ugyan látszott, ám az újabb világháború ezeket is letörte. Sokan költöztek külföldre vagy más belföldi városokba. A II. világháborúban németek szállták meg Mór, s a teljes zsidó lakosságot deportálták. A háború után 1945. december 29.-én a németek erőszakos kitelepítése kezdődött meg, mely több mint 1700 főt érintett.

Az 1950-es évektől a szén- és bauxitbányászat fellendülést hozott. A 60-as években új üzemek (Ikarus, Csepeli Fémmű, Budalakk) települtek a város határába. Mindezek hatására a 70-80-as években belvárosi lakótelepek épültek. Megnőtt a lakásállomány, a környező települések lakói nagy számban települtek be Móra.

A fejlődés eredményeképpen Mór 1984-ben városi rangot kapott, a 100. magyar városként.

Mór gazdasági helyzete:

Mór a térség gazdasági életében központi helyet foglal el. Gazdasága alapvetően ipari jellegű. Az Ipari Parkban található üzemek jellemzően autóipari beszállítók. A mezőgazdaság főként a szőlészetre, illetve borászatra korlátozódik, mely hírénel fogva az idegenforgalmat is pozitívan befolyásolja.

Mezőgazdaság

Mór mezőgazdaságának fő profilja a borászat. A szőlőtermesztés hosszú időre nyúlik vissza e területen. A 730 hektáros Móri borvidék –melynek Mór a része– az ország egyik történelmi borvidéke. Az 1996-ban meghozott bortörvény kimondja, hogy a borvidékhez Mór, Pusztavám, Söréd, Csókakő, Zámoly, Csákberény I. és II. osztályú szőlőkataszteri besorolású részei tartoznak. A hegy- és dombvonulatok déli lejtői, illetve a meszes talaj kedvező termőterületet nyújt a különböző szőlőfajtáknak.

A móri borvidéken körülbelül 2300 szőlősgazda foglalkozik szőlőtermesztéssel, melynek többsége 1 hektár alatti területtel rendelkezik, leszámítva 12-14 nagyobb területet birtokló szőlőtulajdonost.

A móri bort leginkább belpiacokon értékesítik, emellett a gazdák nagyobb feldolgozócégeknek adják el a szőlőt.

A leghíresebb bor a móri tájról elnevezett Móri Ezerjő.

A Móri borvidék és híres borai turisztikai vonzerő is Mór számára, melyre a város vezetősége tudatosan épít. E szempontból érdemes kiemelni az ősszel megrendezésre kerülő Móri Bornapokat, mely boraival és különböző kulturális rendezvényeivel sok turistát vonz a városba.

Ipar

Az ország infrastruktúrájának köszönhetően Mór vonzó terület a magyar és külföldi befektetők számára.

A város létrehozta a Móri Északnyugati Ipari Parkot, mely a város centrumától északnyugatra található. E közművesített terület több jelentős autóalkatrész-gyártónak és különböző autóiipari cégnek ad otthont. Főleg autóüléseket, kábelkötegeket, ülésmozgató automatikát és gépkocsi-szerelvényeket gyártanak. Elsősorban külföldi: német, japán, amerikai, spanyol érdekeltségű vállalkozások telepedtek itt meg.

Számos magyar kis- és középvállalkozás épít ezekre a külföldi, nyugati exporttal foglalkozó cégekre. E magyar vállalkozások alkatrészek, alapanyagok beszállításával, összeszerelési munkákkal foglalkoznak és részt vesznek a személyszállításban.

Az Ipari Park nagy számú dolgozót foglalkoztat, egyre nagyobb távolságból ingáznak az alkalmazottak, illetve nagy számban foglalkoztatnak mongol, ukrán és szerb állampolgárságú dolgozókat, ezenfelül a kelet-magyarországi régióból. Megfigyelhető tendencia, hogy sok magánszemély bérbe adja ingatlanát cégeknek, munkásszállás céljából. Az üzemeknek azzal a problémával kell szembesülni, hogy ezek a munkavállalók kevésbé képzettek, motiváltak, nehezen illeszkednek be a munkavállalók közösségébe. A gazdasági válság felerősítette az építőipar visszaesését, mely területen változás a Családok Otthonteremtési Kedvezményének bevezetésével várható. Ezzel összefüggésben alakít ki a város építési telkeket.

Kereskedelem

Kereskedelmi szempontból Mórt tekinthetjük a térség központjának.

Szolgáltatások

A 2001-es Népszámlálás adatai szerint a foglalkoztatottak csupán 33,2%-a dolgozott a szolgáltatások területén, míg 64,2%-uk ipari területen talált munkát. napjainkban azonban a szolgáltatászektorbővülése figyelhető meg.

2005 óta az infrastruktúra folyamatos fejlődése figyelhető meg, melynek következtében az egész város területén elérhető lett az alapközmű hálózat (áram, víz, gáz), továbbá a telefon, kábeltelevízió és internet szolgáltatás. 2002 óta működik a városi sport és multifunkciós csarnok és uszoda.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség iránti igény, valamint annak elősegítése annak a ténynek a felismerésén alapul, miszerint a különböző társadalmi csoportok, és azok tagjai vagyoni, családi, gazdasági helyzetük szerint jelentősen különböznek egymástól, és ez a különbség kihat mindennapjaikra. Aki hátrányosabb helyzetben van, annak kisebb az esélye a továbbtanulásra, a szakképzettség elérésére, a munkához jutásra, a magasabb fizetésre, a magasabb társadalmi státusz és presztízs elérésére. A hátrányos helyzetű csoportnak az említettek eléréséhez szükséges képességeik, adottságaik adottak, ám lehetőségük, esélyük alig, vagy számottevően kevesebb van. Az esélyegyenlőség biztosítása mind állami, mind helyi önkormányzati szinten kiemelt feladat.

Mór Város Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok

esélyegyenlőséget az élet különböző területein. Fenti célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a települési esélyegyenlőségi programját.

Jelen program tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél- és feladat-meghatározásokat az Intézkedési Tervben, valamint azok megvalósításának ütemezését a jogszabályváltozások tükrében.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére. A helyzetelemzés a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetét tárja fel.

Az esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye korlátozott marad a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Az esélyegyenlőségi terv kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak tekinti a romákat, a nőket és a fogyatékos személyeket. Az esélyegyenlőség érvényesülésének problémája a további hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, a gyermekek és idősek esetében is felmerülhet.

Mór Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel.

A HEP Helyzetelemző (HEP HE) részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terve (HEP IT) tartalmazza.

A HEP Intézkedési Tervének célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A felülvizsgálat folyamata és célja:

- *A helyzetelemzés felülvizsgálata: az adatok frissítése, adathiányok pótlása*
- *Az adatok elemzéséhez kapcsolódóan következtetések levonása*
- *Beazonosított problémák felülvizsgálata: a korábban beazonosított probléma aktualizálásának vizsgálata, korábban nem azonosított problémák beazonosítása*
- *A felülvizsgált problémának megfelelően a fejlesztési lehetőségek megfogalmazása*
- *Az intézkedések felülvizsgálata, a felülvizsgálat időszakában tervezett intézkedések megvalósításának vizsgálata történik, amely arra vonatkozik, hogy sikerült-e megvalósítani az adott intézkedést*

Demográfiai adatok

Lakónépeség

Év	Fő
2013	14319
2014	14123
2015	14010
2016	13947
2017	13936
2018	13885
2019	13766

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint

2013-ban

Korcsoport	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
Összesen	7540	7091	14631	52%	48%
0-2 évesek	na	na	436	na	na
0-14 éves	1026	1069	2095	49%	51%
15-17 éves	192	203	395	47%	53%
18-59 éves	4525	4579	9104	46%	54%
60-64 éves	487	473	960	51%	49%
65 év feletti	1310	767	2077	64%	36%

2014-ben

Korcsoport	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
Összesen	7512	7028	14540	52%	48%
0-2 évesek	na	na	444	na	na
0-14 éves	1037	1071	2108	49%	51%
15-17 éves	169	188	357	47%	53%
18-59 éves	4458	4483	8941	50%	50%
60-64 éves	500	479	979	51%	49%
65 év feletti	1348	807	2155	63%	37%

2015-ben

Korcsoport	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
Összesen	7448	6967	14415	52%	48%
0-2 évesek	na	na	422	na	na
0-14 éves	1008	1068	2076	49%	51%
15-17 éves	174	186	360	47%	53%
18-59 éves	4338	4397	8735	50%	50%
60-64 éves	545	484	1029	53%	47%
65 év feletti	1383	838	2221	62%	38%

2016-ban

Korcsoport	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
Összesen	7420	6933	14353	52%	48%
0-2 évesek	na	na	444	na	na
0-14 éves	1010	1090	2100	49%	51%
15-17 éves	195	194	389	47%	53%
18-59 éves	4217	4295	8512	49%	51%
60-64 éves	562	503	1065	53%	47%
65 év feletti	1436	851	2287	64%	36%

2017-ben

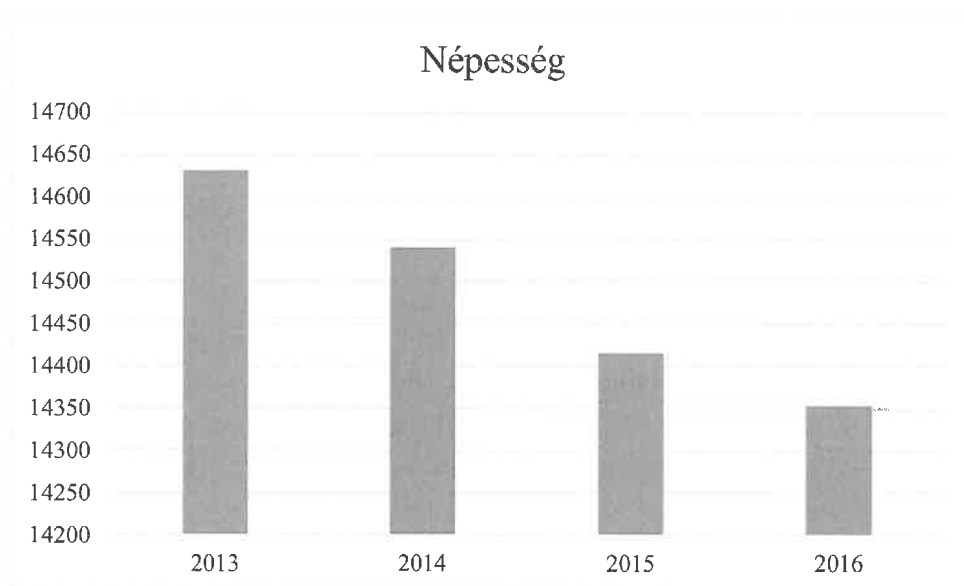
Korcsoport	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
Összesen	7360	6897	14257	52%	48%
0-2 évesek	na	na	467		össz 3,28%
0-14 éves	1001	1117	2118	47%	53%
15-17 éves	212	190	402	53%	47%
18-59 éves	4220	4117	8337	51%	49%
60-64 éves	565	493	1058	53%	47%
65 év feletti	1465	877	2342	63%	37%

2018-ban

Korcsoport	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
Összesen	7241	6804	14045	52%	48%
0-2 évesek	na	na	450		össz 3,2%
0-14 éves	973	1080	2053	47%	53%
15-17 éves	210	195	405	52%	48%
18-59 éves	4007	4120	8127	49%	51%
60-64 éves	575	496	1071	54%	46%
65 év feletti	1476	913	2389	62%	38%

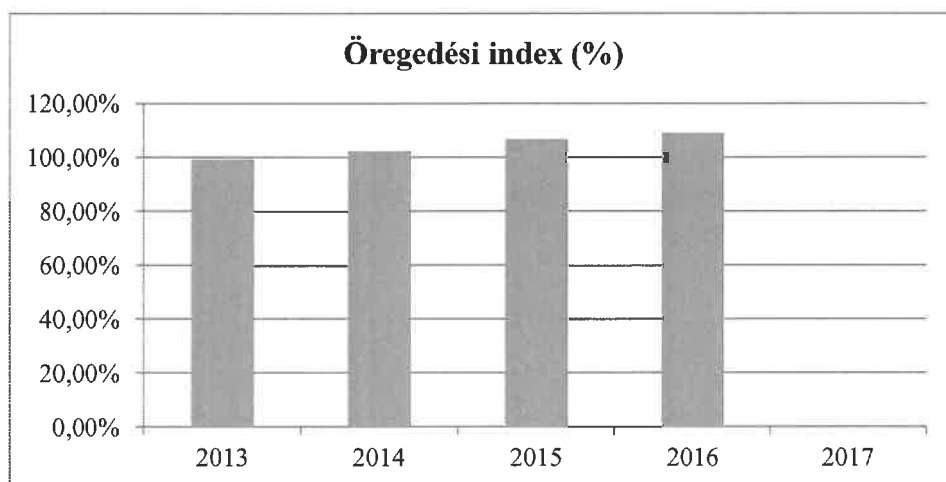
Korcsoport	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
Összesen	7184	6747	13931	52%	48%
0-2 évesek	189	211	400	47%	53%
0-14 éves	1173	867	2040	57%	43%
15-17 éves	202	198	400	51%	49%
18-59 éves	3927	4069	7996	49%	51%
60-64 éves	576	456	1032	56%	44%
65 év feletti	1513	950	2463	61%	39%

A fenti táblázatból megállapítható, hogy a lakosság számból legnagyobb arányú a 65 év feletti nők száma. Az ugyanennyi idős férfiak aránya szinte fele a nőkének. Magas a gyermekek és a fiatalok aránya is. Az aktív korú 18-59 éves korosztály sajnos folyamatosan csökkenő számot mutat, ugyanúgy, mint a 0-2 évesek száma.

Öregedési index: A 65 év feletti állandó lakosok 100 fő 0-14 éves korú állandó lakosra jutó száma

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	2 077	2 095	99,14%
2014	2 155	2 108	102,23%
2015	2 215	2 076	106,70%
2016	2 287	2 100	108,90%
2017	2342	2118	110,57%
2018	2389	2053	116,36%
2019	2463	2040	120,73%

Az **öregedési index** azt jelenti, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 év feletti lakos jut a városban. Az öregedési index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző, fiatal, előregedő, előregedett városnak tekinthetjük-e a települést. Ha az index 100 alatt van, azon a településen túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Mőron az öregedési index egyre emelkedik, öregedő a társadalom. A tendencia megmaradt, miszerint a város lakói zőme idősebb korosztály, egyre kevesebb a fiatal, a város előregedő képet mutat.

15-17 évesek száma

2013-2014-ben csökkent a 15-17 éves gyermekek száma, majd emelkedő tendenciát mutat.

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma			0
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	208	181	-27
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	204	159	-45
Összesen	412	340	-72

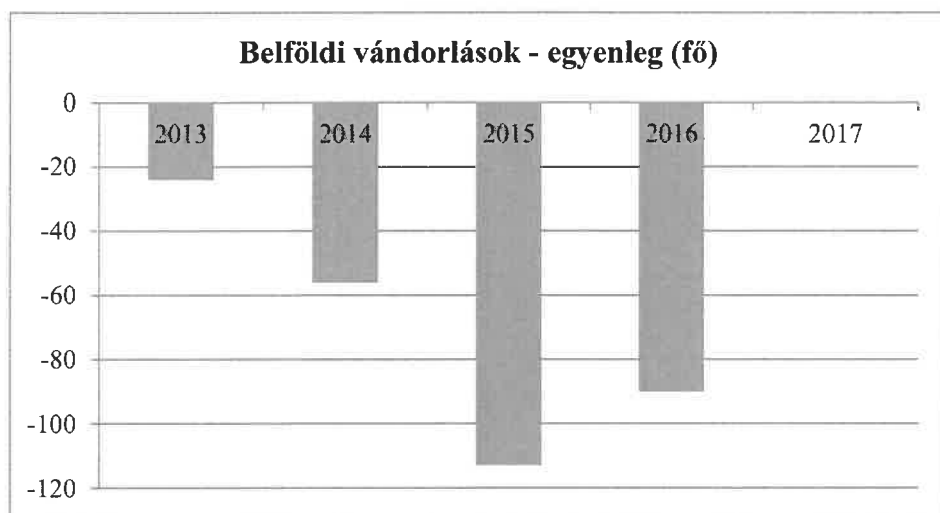
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

Állandó népességből a 15-17 évesek aránya

év	15-17 éves férfiak aránya	15-17 éves nők aránya
2016	1,35	7,4
2017	1,33	7,02
2018	1,39	6,93

Állandó jellegű odavándorlás, elvándorlás

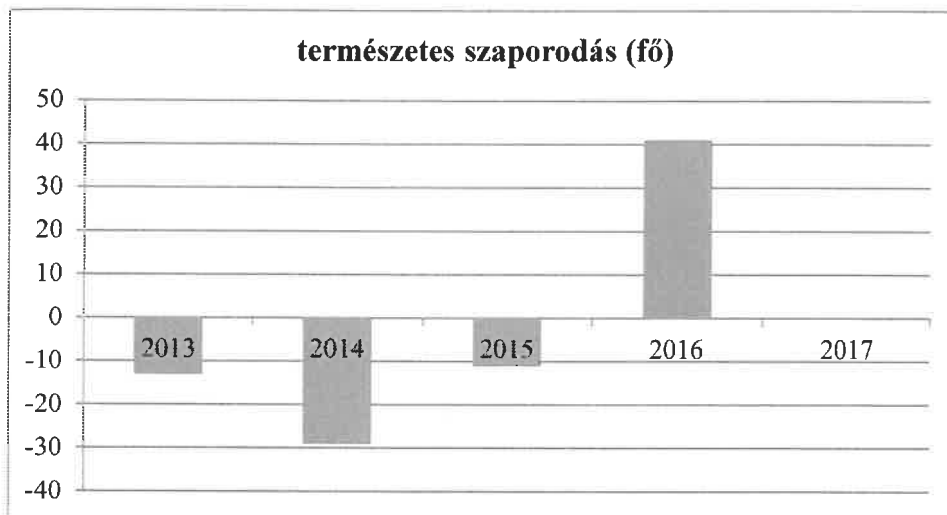
	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás
2008	236	306
2009	172	218
2010	178	254
2011	157	212
2012	184	179
2013	206	230
2014	211	267
2015	226	339
2016	254	344
2017	363	244
2018	424	210

A korábbi évekhez képest a tendencia 2017-2018. években megfordult, az odavándorlás száma jóval meghaladja az elvándorlás számát.

Természetes szaporodás

Év	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	141	130	11
2009	147	149	-2
2010	158	153	5
2011	133	126	7
2012	138	150	-12
2013	162	175	-13
2014	133	162	-29
2015	139	150	-11
2016	184	143	41
2017	126	130	-18
2018	144	177	-47

2014-ben a halálozások száma kiugróan magas volt az élve születések számához viszonyítva, a következő két évben is meghaladta a halálozások száma sajnos az élve születések számát, ám csökkenést mutatva. 2016-ban viszont jóval magasabb az élve születések száma, mint a halálozási szám. A 2016-os évben a születések számának kiugrása megfigyelhető az újszülöttek támogatásának kimagasló számánál is. Ez fordult meg 2017-től. 2017-2018-ban a halálozások száma magasabb volt, mint az elveszületések száma.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebktv. előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet és
 - a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet
- alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
 - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
 - a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
 - a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
 - az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (továbbiakban: Eütv.)
 - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
 - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Mór Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 12/2012. Kt. határozatával 2012. január 25.-én elfogadta a Települési Esélyegyenlőségi Program 2011-2016. című dokumentumot a kistérség vonatkozásában.

Ebben a programban elfogadásra került:

- Az esélyegyenlőség biztosítása megillet mindenkit nemtől, kortól, bőrszíntől, etnikai, nemzeti hovatartozástól, vallástól, politikai nézettől, családi állapottól függetlenül.
- Fontos cél az esélyegyenlőség biztosításának útjában álló akadályok leküzdése.
- Törekedni kell az egyenlő bánásmód elvének érvényesítésére, az esélyegyenlőség elősegítésére.

2013. június 30. napján megszűntek a kistérségi irodák, feladataik a polgármesteri hivatalokba delegálódtak, ahol kialakultak a munkaszervezetek. Ezt követően alkotta meg a hatályos jogszabályok szerint Mór Városi Önkormányzat a Helyi Esélyegyenlőségi Programját, 2013. júniusában, 5 évre vonatkozó Intézkedési Tervvel.

Ezt követően 2018. júniusban készült el az újabb 5 évre, 2018-2023. évre szóló helyi esélyegyenlőségi Program.

Az önkormányzat ebben az intézkedési tervében új, reális, kevés forrásigénnyel megvalósítható terveket tűzött ki, széles társadalmi bázis bevonásával. Ezen célok megvalósulása nyomon követhető, ellenőrizhető. Felülvizsgálatára az elkészítés során résztvevő partnerek segítségével került sor 2014-ben és 2016-ban.

Jelen program az alábbi **önkormányzati rendeletek** figyelembevételével készült:

- A települési támogatásokkal és a köztemetéssel kapcsolatos eljárás szabályairól szóló 4/2015.(II.18.) Ök.r.
- A gyermekvédelmi ellátásokról szóló 7/1998.(III.31.) Ök.r.
- Újszülöttek családjának támogatásáról szóló 12/2015.(V.6.) Ök.r.
- Az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérletéről szóló 31/2015.(VIII.31.) Ök.
- Az első lakáshoz jutók pénzügyi támogatásáról szóló 8/2013. (IV.3.) Ök.r.
- A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 11/2015.(V.6.) Ök.r.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal:

- Oktatási esélyegyenlőségi program
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció
- Integrált városfejlesztési stratégia antiszegregációs terv
- Költségvetési koncepció
- Bűnmegelőzési Program

Az oktatás területén 2013. január 1. napjától jelentős változások történtek. Az óvodai nevelés kivételével 2013. január 1. napjától az állam gondoskodik a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

Mór Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióját a Képviselő-testület a 239/2004.(XI.24.) számú határozatával hagyta jóvá. A koncepció felülvizsgálatára és aktualizálására 2009-ben és 2011-

ben került sor. A 2009. évi felülvizsgálat hangsúlyozottan a közfoglalkoztatást és a munkanélküliség területét érintette. Ezt a 2008. évben bekövetkezett gazdasági válság indokolta.

Ezt követően a koncepciót a Mór Mikrokörzeti Intézményi Társulás, illetve a Móri Többcélú Kistérségi Társulás készítette és hagyta jóvá, mert az önkormányzat szociális feladatait társulás formájában látja el. Utolsó felülvizsgálat ideje: 2020. április 29.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000.(I.7.) SZCSM rendelet 111/A.§-a szerint a szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen: a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket, b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról, c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, d) az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A Mór Mikrokörzeti Intézményi Társulás Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója leszögezi: „A jogszabályi változások, valamint a társadalmi elvárás továbbra is abba az irányba mutat, hogy az alapszolgáltatásokat kell változatlanul erősíteni, a szolgáltatások fejlesztését alapvetően e cél mentén kell továbbra is megtervezni.

Fontos a meglévő, jól működő ellátási formák minőségi és mennyiségi fejlesztése, ezáltal tud megvalósulni az az alapvető szociálpolitikai cél, mely az ellátást igénylő részére egyedi, személyre szabott támogatást nyújt.”

2010-ben fogadta el önkormányzatunk az Integrált Városfejlesztési Stratégiát és annak részeként az Antiszegregációs Tervet, melynek keretében le kellett határolni a város leromlott részeit, szegregátumait. Árkipusztai rész-szegregátum. Az antiszegregációs terv elemzi a rész-szegregátum létrejöttének okait, elemzi ennek a városrésznek a demográfiai és szociális helyzetét.

Az Intézkedési Tervben meghatározott célok, tervezett intézkedések forrást igényelnek. Az egyes támogatások előirányzatait, forrásának meghatározását a Költségvetési Koncepció tartalmazza.

Mór Város Bünmegelőzési Koncepcióját Mór Város Képviselő-testülete 2006-ban fogadta el, mely a Városi Bünmegelőzési és Közbiztonsági Fórum közreműködésével készült.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mór a járásban központi szerepet tölt be, ezért a szolgáltatások a környező kistelepülések részére is biztosítottak, illetve elérhetőek (orvosi ügyelet, étkeztetés stb.).

A helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több feladat hatékonyabb, célszerűbb ellátására társulást hoznak létre.

Mór Város Önkormányzata 2005. november 30.-án Csákberény, Fehérvárcsurgó, Pusztavám községekkel együtt létrehozta a Mór Mikrokörzeti Szociális Intézményi Társulást. 2012. január 1-jei hatállyal csatlakozott a Társuláshoz további három település: Magyaralmás, Kincsesbánya és Isztimér. Csákberény 2014. június 30-ával, majd Pusztavám 2016. június 30. napjával kilépett a Társulásból. 2018-ban a Társulás tagjai: Mór, Fehérvárcsurgó, Magyaralmás, Kincsesbánya és Isztimér.

Fehérvárcsurgó önkormányzata úgy döntött, hogy 2019. január 1. napjától az étkeztetés és a házi segítségnyújtás alapszolgáltatásokat más úton biztosítja (Iszkaszentgyörgyi Szociális Intézményi Társulás) a Móri Mikrokörzeti Szociális Intézményi Társulásnak csak a családsegítés és gyermekjóléti szolgálat tekintetében marad tagja.

Jelen felülvizsgálat készítésekor a Társulás tagjai: Mór, Fehérvárcsurgó (család- és gyermekjóléti szolgálat tekintetében), Magyaralmás, Kincsesbánya és Isztimér.

„Az önkormányzatok elkötelezettek abban, hogy a meglevő szociális ellátásaik erősítésével, fenntartásával kell megtalálni a módját annak, hogy az ellátások minden rászorult részére elérhetőek legyenek. „ írja a 2020. áprilisban elfogadott Mór Mikrokörzeti Szociális Intézményi Társulás Szociálpolitikai Koncepciója.

A társulás az étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, gyermekjóléti szolgáltatás közös biztosítását (tehát a kötelezően biztosítandó ellátásokat) vállalta, az általa fenntartott intézményen belül: Szociális Alapszolgáltatási Központ 8060 Mór, Bajcsy u.7.

Nem kötelező feladatként vállalta a Móri Többcélú Kistérségi Társulás a hajléktalanok ellátását. A Móri Többcélú Kistérségi Társulás tagjai 2018-ban: Mór, Bakonycsérnye, Balinka, Bodajk, Csákberény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Magyaralmás, Nagyveleg, Pusztavám és Söréd települések.

A Móri Kistérségi Iroda szervezeti egységeként működő Hajléktalanok Átmeneti Szállása 2013. június 29.-ével vált önálló intézménnyé Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállása névvel, a Móri Kistérségi Irodából történő kiválás útján.

2013. július 1-jétől a Társulás munkaszervezeti feladatait a Móri Polgármesteri Hivatal látja el.

Oktatási, nevelési feladatok kapcsán is társult Mór Városi Önkormányzat más településekkel.

2016. augusztus 1. napjától a Móri Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásába került a Mesház Óvoda.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Már a Kistérségi esélyegyenlőségi program többszöri megállapítása szerint is probléma a különböző célcsoportokkal kapcsolatos adatok hiánya. Leszögezi, hogy kevés adat áll rendelkezésre a

fogyatékos személyekről és a romákról. A szükségesnek látszó hiányzó adatok fontosak a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió kétévenkénti felülvizsgálatához is. Jelen programban felhasznált adatok és információk gyűjtése többféle módszerrel történt. Az adatok többségében rendelkezésre álltak, azonban pl. a nők elleni erőszak vagy az időskorúak foglalkoztatása területen nehézségbe ütközött az adatszerzés. A romákra vonatkozó adat szenzitív adatnak minősül, ezeket nem lehet nyilvántartani. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012.(VI.5.) EMMI rendelet 1.számú melléklete tartalmazza. Ennek alapján kerültek összegyűjtésre a statisztikai adatok. Mindezek alapján vázolható fel a település átfogó helyzetképe az esélyegyenlőség szemszögéből, ill. az is láthatóvá válik, hogy mely területekhez szükséges további adatok gyűjtése.

Az adatgyűjtés elsősorban az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszere adatbázisára épül.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A száz lakosra jutó adófizetők száma Móraon meghaladja az országos arányt: a városban ez 49,5%, országos szinten 43,5%. Mindez indokolható a kedvezőbb foglalkoztatási mutatókkal. Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem emelkedő tendenciát mutat. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (15-59) 32,6% volt 2011-ben, mely megegyezik az országos, illetve a megyei adatokkal.

A város jövedelmi és vagyoni helyzetét tekintve elmondható, hogy az egy főre jutó belföldi jövedelmet nézve Móraon a megyei átlag feletti a mutató. A munkanélküliség alacsonynak tekinthető (2003-ban pl. 4%) a 2000-es évek elején. A 2008-as gazdasági válság következtében azonban óriási lett az ugrás, ez minden mutatónál megfigyelhető. A válság hatásai elmúltával ma inkább a munkaerőhiánnyal kell megküzdeni a móri munkáltatóknak. Összességében a Móri járás volt az eltelt időszakban Fejér megye legdinamikusabban fejlődő térsége. Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a *mélyszegénység*. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli hiányosságokban mutatkoznak meg. A szegénység kialakulásának oka többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnése, a munkanélküliség, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságai. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. A cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma.

A települési önkormányzatnak esélyegyenlőségi programja tervezésekor nem csak arra kell ügyelnie, hogy miként javítsa célprogramokkal, vagy többségi programokba történő integrálásuk révén a romák lakhatási, oktatási, szociális és egészségügyi helyzetét, hanem olyan beavatkozásokat szükséges terveznie, amelyek tartósan számolják fel a romák kirekesztettségét is.

Mivel nem lehet regisztrálni a romákat, így Mór város vonatkozásában konkrét számadatunk nincs, ezért becslések és körülbelüli adatok állnak rendelkezésünkre, illetve korábbi mérésekből tudunk csak kiindulni.

Ez alapján Mór Városában a roma népesség alacsonyabb a megyei, a régiós és országos átlagnál. A városban nem jellemző a mélyszegénység.

A településen a roma lakosság legjelentősebb része szórványban él, Mór város belterületén nem alakult szegregációs terület. A város belterületén egykor pedagógusok, agronómusok részére szolgálati lakásként használt épületekben önkormányzati bérlakásban kerültek elhelyezésre jellemzően a roma lakosok. Ezek az épületek folyamatosan leromlanak. Néhányat megvásároltak az egykori bérlők, de az állag megóvásra nincs pénzük.

Jelentős probléma, hogy az Árkipusztán kialakult szegregálódott külterületi településrészen a lakónépesség közel fele roma népességű. A helyzet felszámolására Mór Város Önkormányzat az Integrált Városfejlesztési Stratégia részeként elfogadta az „Antiszegregációs tervét”.

A Kistérségi HEP megállapítja: Összességében megállapítható, hogy a Móron élő roma népesség életkörülményei jobbak a megyei, regionális és országos átlaghoz viszonyítva. A Város egyetlen közintézményében és a település egyetlen üzemében sem történik a roma népesség kárára hátrányos megkülönböztetés. A közoktatási intézményekben nem történik jogellenes elkülönítés.

Védőnők, pedagógusok jelzése szerint nem annyira a gyermekszegénység jelenségével találkozunk, mint inkább az figyelhető meg településünkön, hogy a családok egyre nehezebb anyagi körülmények között élnek, egyre több család csúszik le. Az Árkipusztán élő személyekre jellemző, hogy bérlakásban élnek, nem rendelkeznek munka jövedelemmel (jellemzően családtámogatási ellátásokból, támogatásokból élnek) és alacsony képzettséggel, alul iskolázottsággal rendelkeznek. Közöttük a legtöbb családban sok gyermeket nevelnek, így az egy főre számított jövedelem is alacsony körökben.

A 2011-es népszámlálás, illetve önkormányzati adatok alapján Árkipusztai külterületi rész-szegregátumnak tekinthető.

A rész-szegregátum magas, 29%-os munkanélküliségi mutatóval rendelkezik, ami 3,5-szerese a városi átlagnak, és több mint háromszor magasabb a tartós munkanélküliek aránya. Emiatt igen alacsony a foglalkoztatottak aránya a telepen: 36,7% (városi átlag ennek csaknem kétszerese). A népszámlálás időpontjában itt élt 87 fő közt magas volt a 14 év alatti gyermekek aránya, 20,7%-os, a 60 év felettiek aránya (14,9%) pedig alacsonyabb, mint a városi átlag. Közel 57,1%-uk legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezett. Árkipusztai demográfiai helyzetéről röviden összefoglalva az mondható el, hogy fiatalos korszerkezetű, alacsonyan képzett lakosság él a területen, akik körében alacsony a foglalkoztatottság és igen magas a munkanélküliség. Nagyon kis jövedelemből tartják fenn magukat az egyes háztartások, amit a különféle önkormányzati segélyek egészítenek ki. A rész-szegregátum egy egykori majorság területén alakult ki. A 28 volt uradalmi cselédlakás két háztömbben megosztva, a várost Pusztavámmal összekötő úttal párhuzamosan helyezkednek el. Az egyik 14 lakást tartalmazó háztömb magán-, a másik önkormányzati tulajdonban van. Az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően megszűntek a komfort nélküli lakások a telepen – vezetékes víz, csatorna, villany minden lakásban van –, de félkomfortos lakások aránya még mindig igen magas (közel 60%). A lakások többsége egy szobából, konyhából és vizesblokkból áll. Árkipusztai nagy részén az alapinfrastruktúra megvan, annak modernizációjára azonban szükség van. Az önkormányzati tulajdonú lakásokba 2009-ben újíttották fel a villamos hálózatot, illetve az épületek csapadékvíz elvezető rendszerét. A magántulajdonban lévő épülettömb előtt működik közvilágítás, aminek kialakítását az önkormányzati lakások előtti részen is tervezi. Intézményi ellátottság A

területen – külterületi jellege miatt – intézmények (szociális, oktatási stb.) nem működnek. Az itt élő gyermekek Móra járnak be óvodába és iskolába. Árkpuszta izoláltsága, és Mór központjától való távolsága (4 km) miatt fokozottabb a veszélye, hogy az itt élők nem részesülnek a szükséges szolgáltatásokban, ellátásban.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

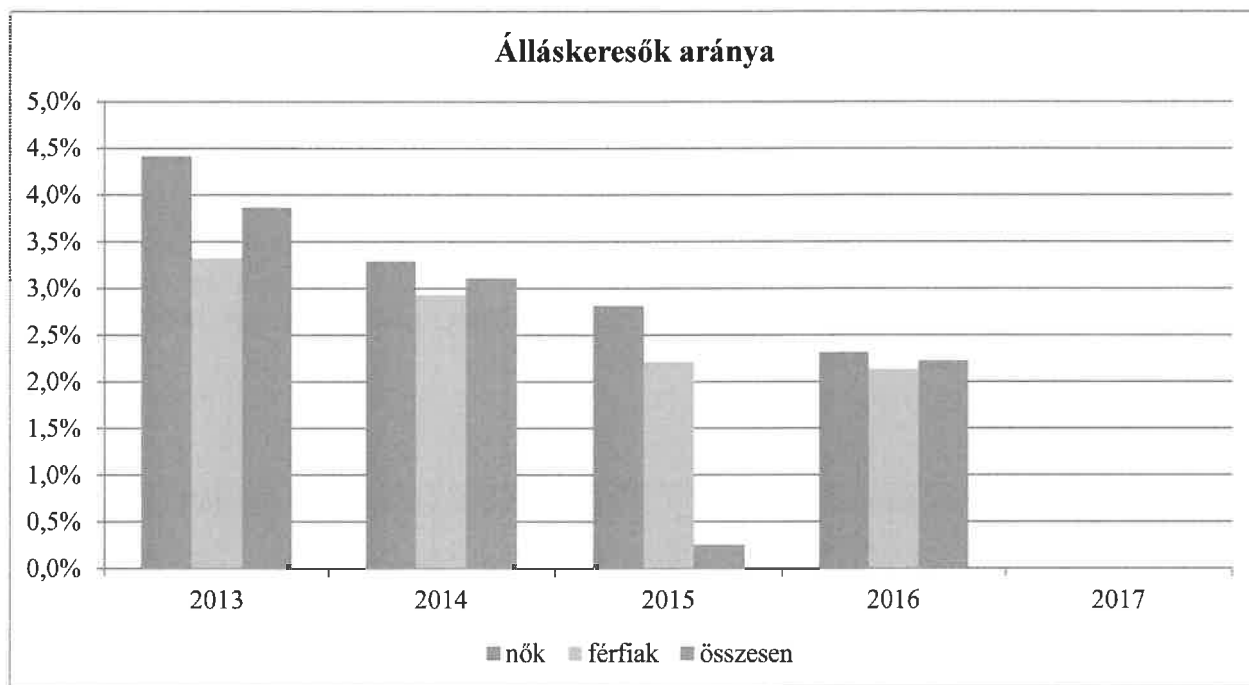
A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint az FIt. és a MötV-ben foglaltak alapján településünk jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő) negyedéves átlaga					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	5273	5300	10573	273,25	50%	275,50	50%	548,75	5%
2013	5204	5255	10459	229,75	57%	176,00	43%	405,75	3,8%
2014	5127	5150	10277	168,50	52%	153,75	48%	322,25	3,1%
2015	5057	5067	10124	141,75	55%	113,75	45%	255,5	2,5%
2016	4974	4992	9966	115,25	52%	107,50	48%	222,75	2,2%

A lakónépesség számát tekintve a 15-64 évesek száma folyamatosan csökken, azonban ebből a korosztályból csökkenést mutat a nyilvántartott álláskeresők száma.

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	5 204	5 300	10 504	230	4,4%	176	3,3%	406	3,9%
2014	5 127	5 255	10 382	169	3,3%	154	2,9%	323	3,1%
2015	5 057	5 150	10207	142	2,8%	114	2,2%	256	0,2%
2016	4 974	5 067	10 041	115	2,3%	108	2,1%	223	2,2%
2017	4894	4903	9797	102,25	2,1%	107,5	2,2%	209,75	2,4%
2018	4792	4811	9603	129	2,6%	124,75	2,6%	253,75	2,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi
Hivatal

Az adatok arra mutatnak rá, hogy az aktív korú lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskeresők száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. A nyilvántartott álláskeresők között minden évben több a nő, mint a férfi. Az összesített adatok szerint a nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan csökken.

Regisztrált munkanélküli	2013	2014	2015	2016	2017
20 évesnél fiatalabb	8,75%	6,75%	9%	5,50%	0,75%
20-24 éves	64,25%	39,25%	38,50%	22,50%	11,75%
25-29 év	53,50%	32,75%	30,25%	25,25%	17,25%
30-34 év	58,50%	37,00%	27,00%	23,25%	14%
35-39 év	59,75%	39%	31,50%	23,50%	20%
40-44 év	42,75%	34,50%	29,75%	25,25%	17,25%
45-49 év	61,75%	47,75%	41,25%	26,75%	19,25%
50-54 év	64,75%	49,25%	36,75%	30,50%	21%
55-59 év	48,25%	43,25%	31,00%	26,75%	19,25%
59 év felett	13,75%	15,00%	20,50%	19,75%	20%

A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontása, illetve idősoros változása rámutat arra, hogy a munkanélküliség a különböző korosztály tekintetében miként változik.

A munkanélküliség szempontjából jelentős javulás mutatkozik, azonban a nyugdíjkorhatár emelkedése következtében kiemelkedő az idősebb korosztály munkanélküliségének történő regisztrálása, aránya is magas.

év	regisztrált munkanélküliek száma	180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma	
2012	549	122	22%
2013	476	96	20%
2014	339	53	16%
2015	296	38	13%
2016	220	44	20%
2017	210	42	20%
2018	254	48	19%
2019	247	46	18,5%

2012 és 2013 évben magas volt a nyilvántartott munkanélküliek száma Mórón, viszont 2015-re szinte felére csökkent. A 180 napnál régebben regisztrált személyek száma egy csökkenést követően ismét emelkedik.

A helyi önkormányzat foglalkoztatási feladatainak ellátása során:

- közfoglalkozást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

Alacsony iskolai végzettségűek

A 2001-es népszámlálási adatok szerint a város 15 év fölötti lakosságának 91, 3%-a rendelkezett legalább általános iskolai végzettséggel, a 18 év feletti korosztályban pedig az érettségizett lakosság aránya 33,7% volt. Országos szinten a legalább általános iskolai végzettségűek aránya alacsonyabb, 88, 8% az érettségizettek aránya viszont jóval magasabb, 38,2% volt 2001-ben. A felsőfokú végzettségűek aránya ugyancsak alacsonyabb Mórón, mint az ország egészében: míg utóbbi esetében a 25 év fölöttiek 12,6%-a, addig a móri, hasonló korú lakosságnak csupán 9,1%-a rendelkezett egyetemi vagy főiskolai végzettséggel.

A város lakosságának képzettségi helyzete tehát viszonylag alacsonyabb volt, mint ami az ország egészének lakosságát jellemzi.

Az ipari parkban található vállalkozások többségükben alacsony szakképzettséget igénylő, alacsony fizetést adó munkákat biztosítanak a térségben.

Az alacsony iskolai végzettségűek azonban amennyiben elveszítik munkahelyüket és az idősebb korosztályhoz tartoznak, nagyon nehezen helyezkednek el. Az utóbbi időszakban jelentkezett a munkaerőhiány problémája. Sorra, betanított munkára biztosított a munkaerő, de pl. villanyszerelő, CNC esztergályos vagy karbantartó szakmával rendelkező munkavállalót nehezen találni.

A nagyon alacsony iskolázottságú embereknek a gyárakban a felvételi eljárás során teljesítendő teszt megírása is nehézségbe ütközik.

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma		általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma	
	összesen	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi
2011	10654	5303	5351	94,3%	98%	na.	na.

A HEP összeállításának időpontjában csak a 2011. évi népszámlálásból állnak rendelkezésre települési adatok.

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	549	18,5	3,4%	202,5	36,9%	327,8	59,7%
2013	476	15	3,2%	184,5	38,8%	276,5	58%
2014	339	15	4,4%	129	38,1%	200,5	57,5%
2015	296	14	4,7%	117	39,5%	164	55,8%
2016	229	9	3,9%	84	36,7%	135,8	59,4%
2017	210	10	4,7%	81,5	38,8%	118,25	56,3%
2018	254	11	4,3%	89,5	35,2%	153,25	60,3%
2019	247	11,25	4,55%	81	32,7%	154,75	62,6%

Megfigyelhető a nyilvántartott álláskeresők számának csökkenése. Az összes nyilvántartott álláskereső között kevés a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségű.
A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek száma emelkedik, tartósan magas.

év	általános iskolai felnőtt oktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőtt oktatásban résztvevők		középiskolai felnőtt oktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%
2012	na	na	na	112	na
2013	na	na	na	118	na
2014	na	na	na	92	na
2015	na	na	na	156	na

Ez az adatsor kimutatja, hogy a munkaerő-piaci hátrányokat okozó alacsony iskolázottság javítására vonatkozó felnőttoktatásban milyen létszámban, arányban vonódnak be a településen élők. Adat nem áll rendelkezésre csak a középiskolai felnőttoktatásra vonatkozóan.

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2013	476	69	14,5%
2014	339	59	17,4%
2015	295,5	52,25	17,7%
2016	229	55	24%
2017	209,75	53	25,3%
2018	254	78,25	31%
2019	247	77,5	31%

2013 és 2017 között csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma és az álláskeresői járadékra jogosultak száma némileg csökkent, majd egy emelkedés figyelhető meg.

Közfoglalkoztatás

2009. évben – társadalmi elvárások alapján – elindult az „Út a munkához” program. Az önkormányzatok és a munkaügyi szervek közös erővel együttműködve azt célozták meg, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbinál fokozottabb mértékben vegyenek részt a közfoglalkoztatásban, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak. Ennek érdekében az önkormányzatok évente Közfoglalkoztatási Tervet készítettek. A közfoglalkoztatás indulásakor a jellemző az volt, hogy legalább napi 6 órás munkaidővel, legalább évi 90 munkanap munkavégzési időtartammal, határozott idejű munkaviszonyt kellett létesíteni. A közcélú foglalkoztatás keretében az elvégzendő feladatok alatt olyan önkormányzati feladatok ellátását értjük, amelyről – jogszabály alapján – a helyi önkormányzat gondoskodik. A munkaügyi

kirendeltséggel egyeztetés szükséges, mert minden település részére egy bizonyos pénzügyi keret áll rendelkezésre, s ennek figyelembevételével kell kialakítani az éves közfoglalkoztatást. Sajnos rendszeres munkajövedelmet ez nem biztosít, holott van egy olyan réteg – jellemzően az alacsony iskolázottságú, roma vagy idősebb, de még aktív korú réteg -, melynek más lehetősége nincs elhelyezkedni, csak a közfoglalkoztatás keretein belül.

2013. évtől nem kötelező biztosítani a közfoglalkoztatást, de Mór városa megszervezi a Mór-Holding Kft. keretein belül.

Személyiségi és adatvédelmi okokból nem lehet nyilvántartást vezetni az álláskereső faji, etnikai hovatartozásáról, így nem rendelkezünk a romák foglalkoztatásával kapcsolatos adatokkal. Általánosságban elmondható, hogy a roma származású álláskeresők esélyei a munkaerőpiacon meglehetősen rosszak a viszonylag alacsony iskolai végzettség, a szakképzettség hiánya miatt. Gyakran szembesülnek a munkavállalási hajlandóság hiányával is.

A Magyar Kormány elkötelezett a hátrányos helyzetűek foglalkoztatási viszonyainak javításában, és olyan lehetőségeket biztosít, amelyek előmozdítják az érintettek munkavállalási esélyeit. Évek óta rendelkezésre állnak azok a pénzügyi keretek, amelyekkel a hátrányos csoportok foglalkoztatását igyekszik támogatni. Ezek kiegészítéseként újabb és újabb uniós keretből finanszírozott **programok** indulnak (HEFOP, TÁMOP stb.). Minden programban különös figyelmet kapnak, kiemelt célcsoportot képeznek a romák, a megváltozott munkaképességűek, a 25 év alattiak, az 50 év felettiak, a GYES-ről visszatérő nők, az alacsony iskolai végzettségűek. Az egyes programokon belül lehetőség van egy-egy munkakörre betanító, de OKJ-s szakképzettséget nyújtó képzéseken való részvételre is. Azt is vizsgálni szükséges, hogy az egyes képzésre jelentkezőknek mekkora esélyeik lehetnek az egyes képzések befejezésére. Van felzárkóztató program kimondottan a 8 általánost be nem fejezetteknek. A tapasztalat azt mutatja, hogy a képzési hajlandóság nem köthető sem életkorhoz, sem etnikai hovatartozáshoz, sem munkaképesség csökkenéshez. Nehézséggel szembesülnek, amikor a romák számára indított programba csak olyanok kerülhetnek, akik romának vallják magukat. Ilyen irányú nyilatkozatot sokszor nehéz beszerezni a célcsoportba tartozóktól.

Az egyes képzésekhez való hozzáférés mindenki számára biztosított. A tanfolyamok nagy többsége Székesfehérváron indul, de a közlekedés megkönnyítése érdekében a munkanélküliek kedvezményesen utazhatnak, utazási igazolványt kapnak. A helyben szervezett képzések pl. kompetencia erősítő, támogató képzések. A közfoglalkoztatás lehetőségei leszűkültek, amikor a Városi Kórház integrálódott a Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktatókórházba, az általános iskolák átkerültek a tankerülethez, az Okmányiroda pedig a Járási Hivatalhoz, mert ezekben az intézményekben takarítási, udvaros, karbantartói feladatokat láttak el a közfoglalkoztatottak. A hosszú távra kiírt pályázatok általában legalább 8 általános végzettséget igényelnek. Alkalmi foglalkoztatottként a romák nagy számban dolgoznak mezőgazdasági idénymunkában, ez biztosítja számukra hosszabb időszakra a munkalehetőséget. Férfiak kevesebben, inkább a nők dolgoznak a gyümölcszedés, szüret időszakában. Annak felmérése, hogy hány roma személy vesz részt a közfoglalkoztatásban, természetesen csak becslés lehet, hiszen erről nincs (és nem is lehet) nyilvántartás.

Önkormányzatunknak nincs tudomása olyan esetről, amikor hátrányos megkülönböztetés érte volna a célcsoportok bármelyikébe tartozó személyt, akár közfoglalkoztatás vagy más foglalkoztatás területén. Inkább a pozitív diszkriminációt lehet itt megemlíteni, amikor a közfoglalkoztatás szervezésekor figyelembe vesszük, hogy a nyári hónapokban a roma nők többsége mezőgazdasági idénymunkában dolgozik, s ekkor ezt figyelembe véve nem kerül sor kiközvetítésükre közfoglalkoztatottként.

Előfordulnak olyan speciális esetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, képzettségük, tulajdonságuk, jellemzőik alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. Fennáll az a lehetőség, hogy törvény, kormányrendelet vagy kollektív szerződés eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

Jelenleg is megvalósuló project: EFOP-1.5.2-16-2017-00013 Humán közszolgáltatások fejlesztése Mór és térségében.

A projekt a Móri járás 5 önkormányzatának konzorciumában kerül megvalósításra. A konzorcium vezetője Mór Városi Önkormányzat, a konzorcium további tagjai Mór vonzáskörzetében található települések önkormányzatai: Csókakő Községi Önkormányzat, Csákeberény Község Önkormányzat, Bodajk Város Önkormányzat és Magyaralmás Község Önkormányzata. A projekt célja a térség emberi erőforrásának fejlesztése, a térségi munkaerő munkaerő-piaci helyzetének javítása, a humán közszolgáltatások szakember-ellátottságának fejlesztése, a munkába állás segítése, a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, a közösség erősítése, a különböző társadalmi és etnikai csoportok közötti távolság mérséklése, a fejlesztéssel érintett terület vidékmegtartó képességének fejlesztése, a célcsoportok egészségügyi állapotának javítása és megtartása.

A pályázat benyújtását megelőzően a megyei regisztrált álláskereső 5,5 %-át adta a járás. Az aktív korosztály (18-59 évesek) a járás összlakosságának megközelítően a 60%-át teszi ki. Az állást keresők nemek szerinti megoszlását tekintve fele-fele a nők és a férfiak aránya. A fent már említett szakmai célok és tevékenységek megvalósítása az összefogás minden településén megvalósításra kerül az adott település lakosságának arányának megfelelő mértékben, intenzitással és mennyiségben

A konzorcium a helyi felmérések, kérdőívek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az adott településeken szükséges a beavatkozás humán fejlesztések terén. Legfőbb problémák közé sorolandó a munkaerőhiány, a szociális háló érzékenysége a hátrányos helyzetű emberek életére értendően, az egyre egészségtelenebb életmód. Ezeket igyekeznek orvosolni a projekt megvalósítása során kitűzött célokkal, rendezvényekkel, szakemberek, mentorok bevonásával. A jól képzett szakemberek hiányoznak a munkaerőpiacról, ezt szem előtt tartva különböző képzésekkel, oktatásokkal a foglalkoztatottság növelését szeretnék elérni a projekt megvalósításával. A hátrányos helyzetű emberek felkarolásával, foglalkoztatási átrétegződésük támogatásával a munkaerő piacon megjelenhetnek, mint stabil, megbízható munkaerő. A fiatalság itthon tartásával hosszú távú célok tűzhetőek ki a település jövőképét illetően. A fejlett országokban globális problémaként jelentkezik már a mozgásszegény, egészségtelen életmód. A projektben helyet kapó tevékenységek az egészséges életmódra ösztönzik a lakosságot különböző programok keretében.

A pályázattal megvalósuló intézkedés az Intézkedési Tervben: 1.1. Felzárkóztató képzések.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A Szt. és a Gyvt. határozza meg az önkormányzat szociális ellátással kapcsolatos feladatait. A Mór városában biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások körét a települési támogatásokkal és a köztemetéssel kapcsolatos eljárás szabályairól szóló 4/2015.(II.18.) Ök.r. szabályozza.

2015. február 28. napjáig a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák voltak adhatók:

Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, önkormányzati segély, temetési segély Természetbeni

ellátások: köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra jogosító hatósági bizonyítvány, adósságkezelési szolgáltatás.

A pénzbeli és szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentős mértékben átalakult.

Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A települési önkormányzatoknak egyetlen támogatást kell kötelezően nyújtani, ez a rendkívüli települési támogatás, melyet saját költségvetésből kell finanszírozni.

Jogszályváltozás miatt 2015. március 1. napjától megszűntek az alábbi támogatások: önkormányzati segély, normatív lakásfenntartási támogatás, méltányos közgyógyellátás, méltányos ápolási díj, adósságkezelési támogatás. A bekövetkezett hatáskör változások miatt jelenleg a járási hivatalok állapítják meg : aktív korúak ellátását, időskorúak járadékát, ápolási díjat, közgyógyellátást és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot.

A fent felsorolt megszűnt támogatások helyett a Sztv. felhatalmazása alapján az önkormányzat települési támogatást nyújt, melyekre Mór város esetén állami normatív támogatás nem biztosított. Helyi rendeletben kellett szabályozni a települési támogatások fajtáit, folyósításának feltételeit és módját. Mór város azon kevés települések egyike, amely 2015. évben saját költségvetéséből valamennyi megszűnt szociális juttatás helyett tud biztosítani megfelelő célú települési támogatást a rászorulóknak részére.

Elfogadásra került az önkormányzati rendelet a települési támogatásokkal és a köztemetéssel kapcsolatos eljárás szabályairól. Az ebben rögzített új ellátási formák: lakásfenntartási célú települési támogatás, ápolási céllal nyújtott települési támogatás, kamatmentes kölcsön formájában nyújtott települési támogatás, temetési céllal nyújtott települési támogatás, gyógyszer-kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, adósságkezelési célú települési támogatás, eseti jelleggel nyújtott rendkívüli települési támogatás, meghatározott időszakra nyújtott rendkívüli települési támogatás és elemi kár esetén nyújtott rendkívüli települési támogatás.

Fontos: az új ellátási formáknál a jogosultsági értékhár nem csökkent, egyes ellátások emelkedtek (pl. temetési céllal nyújtott települési támogatás).

Az új települési támogatások bevezetését és az ezzel kapcsolatos szabályozást tárgyalta 2015. június 20. napján az éves ülésén a Szociálpolitikai Kerekasztal. A Kerekasztal tájékoztatást kapott az új települési támogatási formákról, a megszűnt ellátásokról, a HPV oltást érintő változásokról, valamint a Rota vírus elleni védőoltás bevezetéséről, illetve a Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI keretén belül létrehozandó SNI-s gyerekek óvodai csoportjáról.

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 29. § (5) bekezdése értelmében önkormányzatunk 2015. októberi ülésén felülvizsgálta a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést. A települési önkormányzatoknak 2015. november 30-áig kellett dönteni a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módjáról a 2016. január 1-jétől hatályos rendelkezéseknek megfelelően.

A jelenleg hatályos Gyvt. 94. § (2a) bekezdése értelmében a települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni, illetve a jelenleg hatályos Szt. 86. § (2) bekezdése értelmében az a települési önkormányzat, amelynek területén kétezer főnél több állandó lakos él, családsegítést köteles biztosítani. Gyermekjóléti szolgáltatás és családsegítés 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető.

Módosult a feladat-ellátási kötelezettség szabálya:

- családsegítés biztosítása már nem lakosságszámhoz kötött, hanem minden esetben biztosítani kell az önkormányzatnak, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van (Szolgálat),

- gyermekjóléti szolgálatot a polgármesteri hivatalt működtető települési önkormányzat és a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat lakosság számától függetlenül köteles működtetni (Szolgálat),
- a járásszékhely település lakosság számától függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni (Központ).

A szolgálat és a központ a korábbi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásában, kötelező önkormányzati feladatként jött létre. A gyermekjóléti központ illetékességi területe a járást öleli fel.

A Mór Mikrokörzeti Szociális Intézményi Társulás tagönkormányzatai döntése értelmében az új családsegítő és gyermekjóléti szolgálat feladatait továbbra is a Társulás látja el, a Szociális Alapszolgáltatási Központ keretein belül.

Mór város, mint járásközpont település, 2016. január 1. napjától létrehozta a családsegítő és gyermekjóléti központot, integrálva a Szociális Alapszolgáltatási Központba.

A szociális rászorultság megállapítása szempontjából az egyenlő esély elvének érvényre juttatása jegyében az önkormányzati rendelet lehetőséget ad a Képviselő-testület számára méltányosság gyakorlására. Ennek szempontjai: tartós betegség, fogyatékosság, mozgásképtelenség stb. A rendeletbe beépítésre került a rendkívüli települési támogatás esetén a mérlegelés lehetősége a döntéshozó számára. Mérlegelési szempont pl. a családban nevelt gyermekek száma.

Pénzbeli és természetbeni ellátások, önkormányzati támogatások

Támogatási adatok:

Adósságcsökkentési támogatás/ adósságcsökkentési célú települési támogatás:

2014.	22 fő
2015.	15 fő
2016.	3 fő
2017.	4 fő
2018.	2 fő
2019.	1 fő

Köztemetés:

2014.	2 fő
2015.	0 fő
2016.	2 fő
2017.	1 fő
2018.	2 fő
2019.	6 fő

Lakásfenntartási támogatás / Lakásfenntartási célú települési támogatás:

2014.	280 fő
2015.	49 fő
2016.	38 fő
2017.	29 fő
2018.	24 fő
2019.	19 fő

Ápolási díj / Ápolási célú települési támogatás

2014.	13 fő
2015.	8 fő
2016.	4 fő
2017.	7 fő
2018.	4 fő
2019.	4 fő

Méltányos közgyógyellátás / Gyógyszerkiadások-viseléséhez nyújtott települési támogatás:

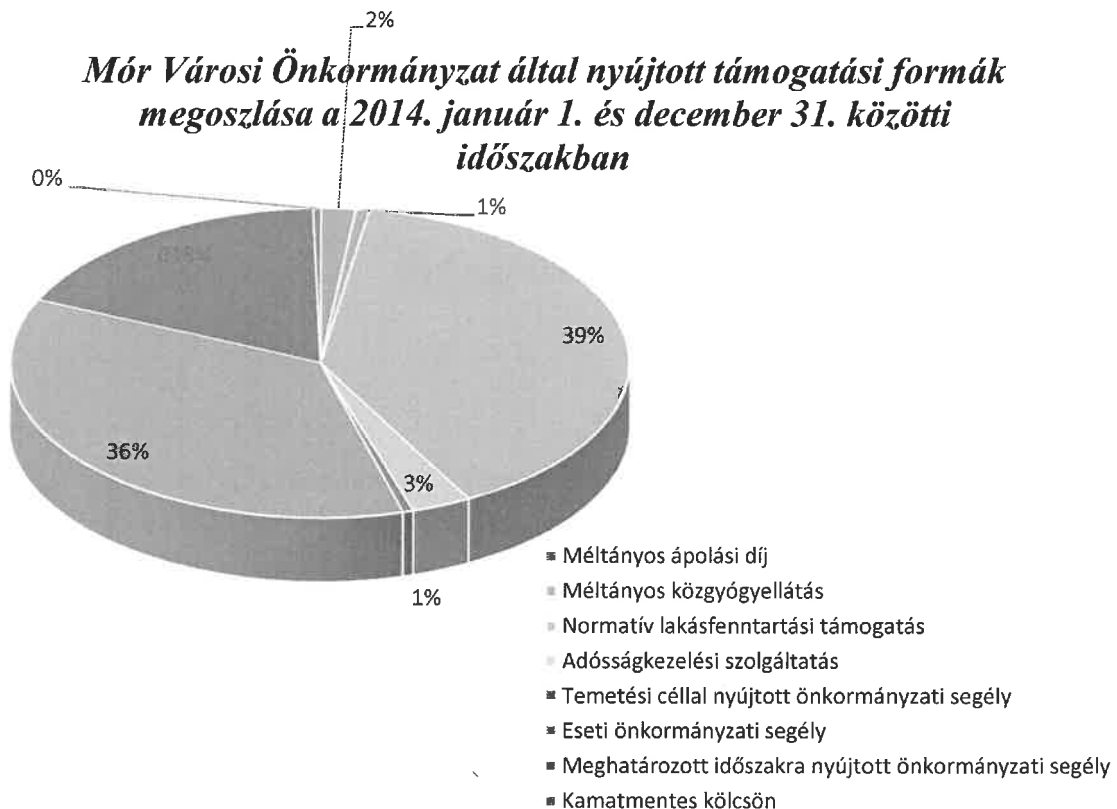
2014.	5 fő
2015.	8 fő
2016.	8 fő
2017.	3 fő
2018.	1 fő
2019.	0 fő

Önkormányzati segély / Rendkívüli települési támogatás:

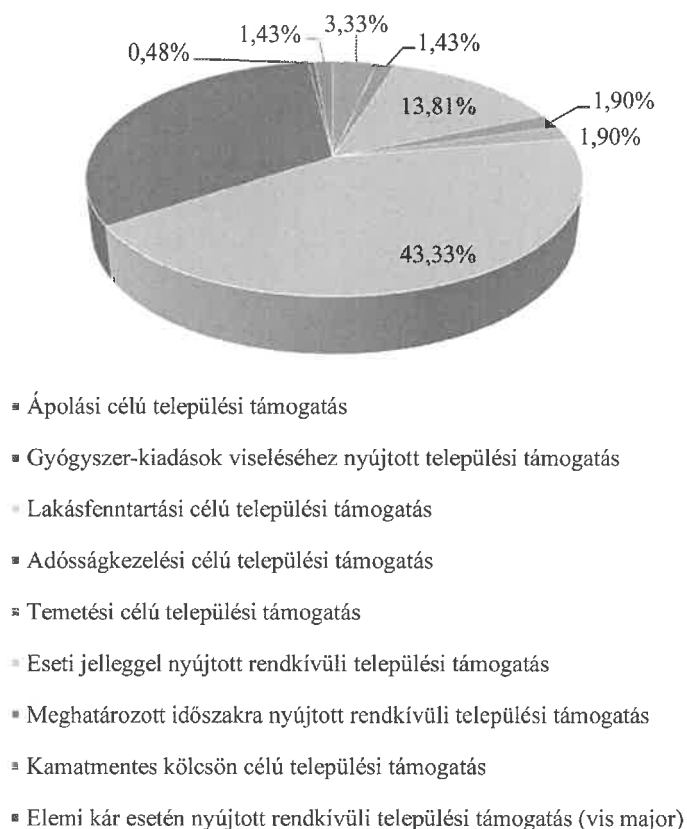
2014.	256 fő
2015.	153 fő
2016.	176 fő
2017.	128 fő
2018.	142 fő
2019.	119 fő

Az alábbi diagram szemlélteti, hogy a települési támogatások közül a kérelmezők között, melyek a leggyakrabban igényelt, a „legnépszerűbb” formák:

Mór Városi Önkormányzat által nyújtott támogatási formák megoszlása a 2014. január 1. és december 31. közötti időszakban

A települési támogatások egyes formánkénti megoszlása 2017. január 1. és 2017. december 31. közötti időszakban

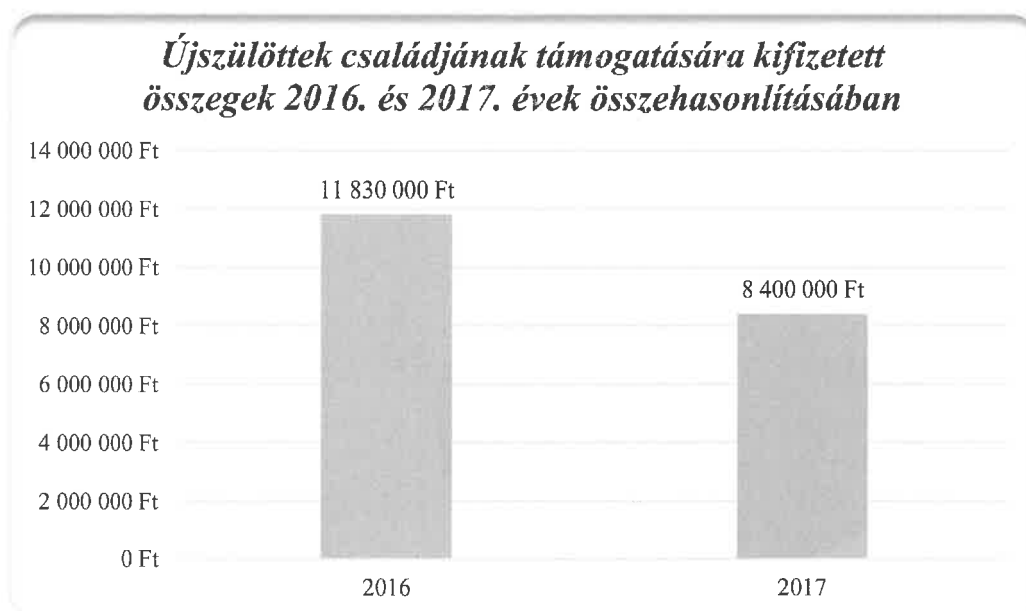

A 2015. év átmeneti időszak volt, mert a régi támogatások 2015. február 28-ig éltek, majd március 1-től bevezetésre kerültek a települési támogatások. Ezen ellátásokat saját forrásból biztosítja az önkormányzat.

Egyéb, nem települési támogatási formájú támogatások

Újszülöttek családjának támogatása

Az újszülöttek családjának támogatása tekintetében a támogatás jövedelem vizsgálat nélkül nyújtható, rendeletünk viszont előírja, hogy a gyermek születésekor és az azt megelőző legalább 36 hónapig a kérelmező szülőnek folyamatosan bejelentett móri lakóhellyel kell rendelkezni és életvitelszerűen is Mórban kell élni. 2017-ben 115 gyermek születése kapcsán került kifizetésre 8.400.000.-Ft támogatás. Ez jelentős csökkenést jelent a korábbi évhez képest, hiszen 2016-ban 169 gyermek családja részére összesen 11.830.000,- Ft támogatás került kifizetésre (a 2016-os év kiugrónak számított a születésszámok tekintetében). 2018-ban 110 gyermek, 2019-ben pedig 106 gyermek családja részesült ezen támogatásban.

Rota vírus elleni védőoltás

Mór Városi Önkormányzat a csecsemőknek két részletből álló védőoltást biztosít térítésmentesen. 2016-ban összesen 150 gyermek kapta meg a Rota vírus elleni védőoltást, mely hasonló tendenciát mutat az előző évhez képest (156). Mivel 2017-ben kevesebb gyermek született, de a védőoltást hasonló számban vették igénybe, ez is azt mutatja, hogy a támogatás népszerű a lakosság körében. 2018-ban 141, 2019-ben pedig 128 móri csecsemő részesült a védőoltásban.

Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 2016. évi módosítása során új, kötelezően ellátandó önkormányzati feladatként jelent meg a szünidei gyermekétkeztetés. Előzőleg pályázati úton, csak a nyári szünetre eső munkanapokon lehetett biztosítani a szünidei gyermekétkeztetést. Az új rendelkezés alapján az önkormányzatok a tanév ideje alatt az őszi, a téli, a tavaszi és a nyári szünet időtartamára eső munkanapokon kötelesek biztosítani a szülő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára, illetve biztosíthatják a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára.

2018. évben a Képviselő-testület döntése értelmében Mórón a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, nem hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek is részesül a szünidei étkezésben.

év	szünet	szünidei étkezésben részesülő hátrányos, halmozottan hátrányos és rgyk-s gyermek
2017	tavaszi	40
2017	nyári	44
2017	őszi	64
2017	téli	44
2018	tavaszi	40
2018	nyári	44
2018	őszi	40
2018	téli	42
2019	tavaszi	36
2019	nyári	52
2019	őszi	53
2019	téli	36

Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

év	rendszeres szociális segélyben részesülők negyedéves átlagban	álláskeresői segélyben részesülők száma negyedéves átlagban	regisztrált munkanélküliek száma negyedéves átlagban
2010	88,75	77,25	619,00

2011	107,75	44,25	555,50
2012	150,00	5,75	548,75
2013	141,50	13,50	476,00
2014	53,50	15,25	339,00
2015	81,50	12,00	295,50
2016	55,75	14,50	220,25
2017	51,00	16,50	209,75

A táblázat mutatja, hogy a regisztrált munkanélküliek száma lényegesen csökkent Mórón. A rendszeres szociális segélyben részesülők tartós munkanélküliek, akik részére nem a munkaügyi kirendeltség, hanem az önkormányzat ill. járási hivatal folyósítja az ellátást.

Aktív korúak ellátását, ezen belül foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapított meg a jegyző 2015. március 1. napjáig, ezt követően a Járási Hivatal vezetője annak az aktív korú személynek, aki az álláskeresési ellátást kimerített, illetve egy éve együttműködik a munkaügyi szervekkel és a jövedelmi-vagyoni feltételeknek megfelel. Az ellátás előző megnevezései: rendszeres szociális segély, rendelkezésre állási támogatás, bérpótló juttatás. Számukra lehet elsősorban a közfoglalkoztatást biztosítani. A felülvizsgálat idején a közfoglalkoztatásban történő részvételnek már nem előfeltétele az aktív korúak ellátására való jogosultság, csupán a regisztrálás. Így azok nem esnek ki a közfoglalkoztatásból, akik jövedelmi vagy vagyoni helyzetük miatt nem jogosultak az aktív korúak ellátására. Az utóbbi időszakra a hosszabb ideig tartó közfoglalkoztatás a jellemző (akár egy év is lehet), szemben a 2013-2015-ös évekre jellemző 2-3 hónapra szóló közfoglalkoztatási szerződésekkel.

A jegyző által megállapított támogatások:

év	aktív korúak ellátása: rendszeres szoc.segély	aktív korúak ellátása:foglalkoztatást helyettesítő támogatás (bérpótló juttatás)
2010	23	111
2011	36	146
2012	22	167
2013	15	181

A Járási Hivatal által megállapított támogatások:

év	aktív korúak ellátása: egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	aktív korúak ellátása: foglalkoztatást helyettesítő támogatás
2017	19	116
2018	21	103
2019	21	90

Az aktív korúak ellátásán belül a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma csökken, tekintve, hogy Mór vonzáskörzetében van munkalehetőség.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Mór **lakásállományára** egyrészt az jellemző, hogy viszonylag magas az egy lakásra jutók száma, ugyanakkor a lakások általában jobb komfortfokozattal rendelkeznek. Az adatbázis szerint Mór több mint 5600 lakással rendelkezik. Ez az érték a lakosság számához képest viszonylag alacsony, az egy lakásban élők száma (2,59) felülmúlja az átlagot.

Lakásállomány:

2012-ben 5697 db
2013-ban 5699 db
2014-ben 5700 db
2015-ben 5705 db
2016-ban 5713 db
2017-ben 5716 db
2018-ban 5719 db.

A város lakásállományának jelentős részét a családi házak teszik ki. A többszintes társasházak száma viszonylag alacsony, jelentős részük az 1970-es években épült, felújításra szoruló panelház.

A 2003-as év kiugró, mert ebben az évben épült az Álmos vezér utcában található családi házak zöme. A legnagyobb népességű a Kertvárosi városrész. A legfiatalosabb városrész az ipari terület, míg a legidősebbnek a Bányász-telep számít. A történelmi városközpont esetébe nem jelenik meg a nagyobb városokban megfigyelhető időskorúak magas aránya, melynek oka az lehet, hogy a terület olyan panelos háztömböket is magába foglal, ahol jelentős a fiatal korosztály aránya.

A külterületi lakások között van a legtöbb alacsony komfort fokozatú, minden második ilyen.

Az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérletéről szóló 31/2015.(VIII.31.) Ök. rendelet szabályozza a bérlakások igénybevételének feltételeit. Jelenleg mintegy 80 kérelmező bérlakás iránti igényét tartja nyilván a polgármesteri hivatal.

Önkormányzati bérlakásra szociális helyzet alapján csak határozott idejű bérleti szerződés köthető. Ennek időtartama legfeljebb öt év, de ha ez idő alatt a bérlő önhibáján kívül nem tudja megoldani lakásproblémáját, akkor ez az időtartam egyéni elbírálás alapján kétfévente ismét meghosszabbítható, feltéve, ha a bérlőnek nincs lakbérhátraléka, illetve közüzemi hátraléka. A bérleti szerződés meghosszabbításáról a szociális bérlakásra jogosultság feltételeinek figyelembe vételével a Szociális és Egészségügyi Bizottság dönt.

2019. novembertől a Képviselő-testület módosította a rendeletet úgy, hogy tartozás esetén is engedélyezheti a bizottság a hosszabbítást, amennyiben a bérlő a tartozásra részletfizetési megállapodást kötött.

Az önkormányzati lakásokat a Mór-Holding Kft. útján adja bérbe az önkormányzat, mely évente legalább egyszer ellenőrzi a rendeltetésszerű és gondos használatot.

Az önkormányzati bérlakásokat a lakbér mértéke szerint 3 kategóriába osztották. Árkipusztán lévő bérlakások a harmadik övezetbe tartoznak, ahol a legalacsonyabb a lakbér.

Az önkormányzati tulajdonú bérlakások 90%-a lakótelepi összkomfortos lakás. Központi fűtéssel rendelkeznek, általában kis alapterületű 2 szoba fürdőszobás, 45-60 m²-esek. Az önkormányzati bérlakások több mint 50%-a a város szélén az ipari zónában vagy külterületen helyezkednek el.

Új bérlakások építésére, ill. vásárlására az utóbbi időszakban nem került sor.

Az egyedi telkes önkormányzati bérlakások esetén jelentős a leromlottság.

A rész-szegregátumot képező Árkipusztán található önkormányzati bérlakásokból (14 db) 12-t szociális alapon adnak ki. A bérlők kijelölése ezen lakások esetében névjegyzék alapján kerül sor. A többi önkormányzati bérlakás esetén a bérlő kijelölését követően kauciót kell fizetni, mely az adott lakásbérleti díjának hatszorosa. A kaució megfizetésének eltekintésétől vagy részletekben történő megfizetésére nincs lehetőség.

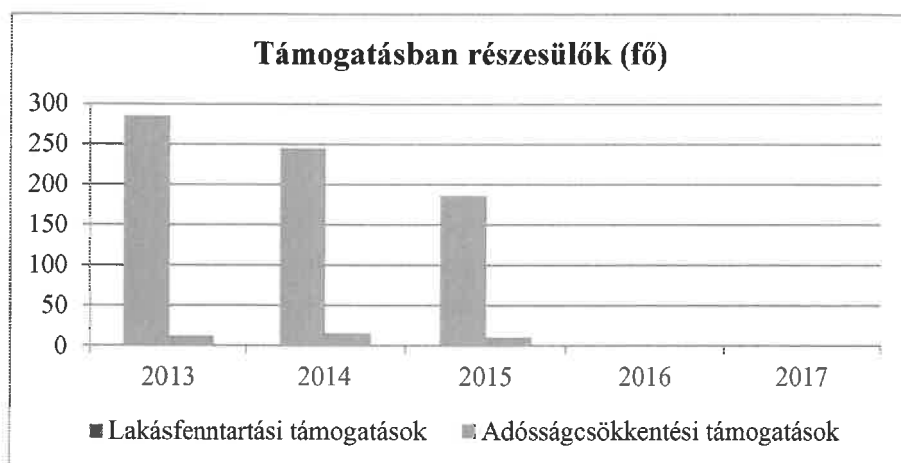
Önkormányzatunk az állami és önkormányzati közfeladatot ellátó intézményekben dolgozó szakemberek részére határozott időre önkormányzati bérlakást biztosíthat (pl. pedagógus, védőnő, rendőr).

A lakbér kifizetésének megkönnyítésére a rászorulóknak **lakásfenntartási célú települési támogatást** vagy **lakbértámogatást** vehetnek igénybe. A lakbértámogatásra jogosultak jelentős támogatásban részesülnek: lakbérük maximum 50%-át átvállalja az önkormányzat, de ennek feltétele, hogy közüzemi díjtartozásuk nem lehet.

**Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
(Id. még pénzbeli és természetbeni ellátások adatai)**

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	285	12
2014	245	15
2015	186	10
2016	37	3
2017	29	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Lakbértámogatásban részesülők:

év	lakbértámogatásban részesülők
2016	14
2017	8
2018	7
2019	2

A **panelprogram** keretében a Kodály Zoltán és a Dózsa György utcában került sor felújításra, korszerűsítésre, a panel program folyamatosan valósul meg.

Az utóbbi időszakban megfigyelhető, hogy a Kórház u.14. sz. alatt levő Nővérszállóban sok olyan nagyrészt egyedülálló személynek adnak ki szobát ill. lakást, akik anyagi helyzetük miatt önállóan nem tudnának fenntartani saját lakást ill. fizetni a magas albérleti díjat és rezsit sem.

Nem lakáscélra használt ingatlanok

Móron 4 személy él nem lakáscélra szolgáló építményben, 2 férfi és 2 nő. Ők egy bezárt intézmény udvarán található üvegházban húzzák meg magukat. Rendszeres jövedelemmel nem rendelkeznek, alkalmanként igényelnek települési támogatást. Italozó életmódot folytatnak, a Hajléktalanok Átmeneti Szállására nem hajlandóak beköltözni.

A Véralóállomás átalakítása során ezen személyek beköltöztek a Hajléktalan Szállóra.

Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, eladósodottság

Az önkormányzati bérlakások bérlői a piaci árhoz viszonyítva mérsékeltebb bérleti díjat fizetnek, azonban még így is sokan kerülhetnek nehéz helyzetbe. A több havi lakbér vagy közüzemi tartozás felhalmozását követően a bérlényüzemeltető, illetve a közmű szolgáltató kezdeményezi a hátralék behajtását, majd a kilakoltatást. A városnak szükségletei nem révén, a rokonoknál történő elhelyezés vagy a hajléktalan szállóra történő beköltözés lehet ilyenkor a megoldás. Több olyan

személyről van a Polgármesteri Hivatalnak tudomása, akik elvesztették ingatlanjukat, mert nem tudták lakáshitelüket törleszteni, illetve az Eszközkezelőtől bérlik volt ingatlanukat.

Hajléktalan személyek ellátása Mórón

A hajléktalanság bekövetkezésében központi jelentőségű tényező a lakástalanság. A rendszerváltás óta lezajlott lakásprivatizáció következtében megszűntek a munkásszállók, az olcsó bérlakások, albérletek. Ennek következtében szinte piaci alapon lehet lakáshoz vagy bérlakáshoz jutni. A hajléktalanság kialakulásában közre játszhat a válás, állami intézményekből való kikerülés, munkanélküliség, tartós szegénység stb.

Mórón a Velegi u.29.sz. alatt található a Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállása. A működési engedélye határozatlan időre szól, miután a mozgáskorlátozott lakók számára kialakításra kerültek a megfelelő szociális helyiségek. A tárgyi és személyi feltételek biztosítottak.

Az intézmény nyitvatartása folyamatos, napi 24 órás nyitva tartású, munkarendjük megszakítás nélküli munkarend.

Az intézmény engedélyezett férőhelye 32 fő állandó férőhely és 6 fő időszakos férőhely. Az elhelyezés átmeneti, a benntartózkodás időtartama folyamatosan legfeljebb 12 hónap, amely különös méltánylást érdemlő esetekben – az intézmény orvosának szakvéleményének figyelembevételével - egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható. A közterületen vagy lakhatásra alkalmatlan helyiségben életvitelszerűen tartózkodó hajléktalan személy téli időszakban történő ellátására november 1.-április 30. közötti időszakra 6 fő részére biztosított az időszakos férőhely. Az intézményben 2 férfi szoba található 8-8 ágygal, 4 női szoba 16 ágygal és 1 időszakos szoba 6 ágygal. A lakók nagy része móri lakos, de a kistérség falvaiból, községeiből is kerül be ellátott az intézménybe. Tapasztalat, hogy a férfi rész kihasználtsága szinte mindig százszázalékos (illetve feletti), 2017. évben a női ellátottak száma csökkent, 30-60%-os arányra. 2017. évben az éves kihasználtság csökkent az előző évekhez képest: az éves átlag 75 %-os, 2016-ban pedig 84 %-os volt.

2017 január 1-jén 26 fő volt az ellátotti létszám, év közben felvételre került 40 új ellátott, 2018-ban az ellátotti létszám 31 fő. Ebből 2019. január 1-jén 32 fő ellátott volt, az év során 70 személy esetkezelése, gondozása történt.

Az életkor szerinti megoszlás a gondozottaknál változott, az előző évekhez képest egyre több az idősebb személy.

2018-ban az összesen 31 főnyi közösségből a legfiatalabb ellátott 18 éves, a legidősebb pedig 80 évesen kérte felvételét az Átmeneti Szállásra. 2019-ben a legfiatalabb lakó 22 éves volt. Az elmúlt évekhez képest a lakói életkor az idősebb korosztály felé növekszik, ez a tendencia már pár éve nyomon követhető. Egyelőre nem állítható, hogy az elöregedés jelen van a kistérségből érkezett hajléktalan emberek körében, de mindenképp figyelmet igényel.

Hajléktalanok Átmeneti Szállását igénybevevők száma nemenként és korcsoportonként:

ÉVEK 12.31. létszám	Férfi					Nő					Kihasznátság	
	18- 30	31- 40	41- 50	51- 60	61-	18- 30	31- 40	41- 50	51- 60	61-	32 férőhely	6 fő időszakos
2008			8	8	5		2	2	4	2	86 %	76 %
2009	1	2	5	6	5	1	1	2	3	2	80 %	98 %
2010	2	2	4	8	4		1	2	3		72 %	100 %
2011		2	6	12	4	1	1	4	2		67 %	98 %
2012	2	5	7	8	2		1	1	4		82 %	88 %

Az ellátottak szinte kivétel nélkül egyedülállóak, elváltak vagy nem is volt társuk. Iskolázottságukra jellemző, hogy nemcsak 8 általánost végzett van közöttük, hanem egyre több a szakmával rendelkező lakó. A foglalkoztatási arány alacsony, az állandó munkával rendelkező lakók előbb-utóbb kikerülnek a rendszerből. Egészségi állapotukat jellemzi, hogy többen alkoholbetegek, van rosszindulatú betegségben szenvedő, cukorbeteg, tüdőbeteg stb.

Az összetett problémából kifolyólag – munkanélküliség, lakás nélküliség – adódik, hogy a lakáshoz jutást csak az abban az esetben lehet elérni, ha a hajléktalan munkajövedelmet szerez. A hajléktalanok munkavégzésre ösztönzése sok problémát felvet, ugyanis kimutatható, hogy a hajléktalanok nagy többsége egészségi állapota miatt nem alkalmas a munkavégzésre. Sajnos vannak olyan hajléktalanok is, akik koruk, egészségi állapotuk miatt már nem képesek arra, hogy – akár segítséggel is – az önálló életvitelt önmaguk részére biztosítani tudják. Részükre nem marad más megoldás, mint az intézményi ellátás. A kötelező előtakarékossgal segítik a lakókat abban, hogy kikerüljenek albérletbe, bérlakásba.

Lakáshelyzet Árkipusztán

A lakásvizonyokat jelentősen meghatározza a településrész kialakulásának körülményei.

Az uradalmi egykori cselédlakások két tömbre oszlanak, sorházszerűek. A lakóépületek előtt az út aszfaltnélküli. A lakások 80%-a alacsony komfort fokozatú (1 szoba, konyha, vizesblokkal rendelkeznek). Az önkormányzat a lakások felújítására közel 20 millió forintot költött, melynek következtében megszűntek a komfortnélküli lakások. Ennek ellenére is a magántulajdonban levő lakások állaga jobbnak tekintendők.

Árkipusztán nagy részén az alpinfrastruktúra megvan, annak helyreállítására, ill. modernizációjára azonban szükség van. Vezetékes víz, áram minden lakásban van.

Saját lakások vásárlásának, építésének támogatása Mórban

Az első lakáshoz jutók pénzügyi támogatására Mór Város Önkormányzata 1991-ben rendeletet alkotott. A mindenkorai költségvetési rendeletben történik döntés arról, hogy mekkora összeggel kívánja a Képviselő-testület támogatni a fiatalok lakáshoz jutását ill. építkezését.

A város költségvetésében 2 évben nem volt erre előirányzott keret, de azóta minden évben rendelkezésre áll erre önkormányzati forrás. A rendelet értelmében a támogatás kamatmentes kölcsönként nyújtható támogatás, melyet 5 év alatt kell visszafizetni, havonta egyenlő részletekben.

A támogatás összege a gyermekek számától függ.

Megfigyelhető, hogy egyre kevesebben adják be igényüket erre a támogatásra, mert kevesen vannak olyan anyagi helyzetben, hogy lakást vásároljanak, ill. építkezzenek, illetve a támogatás jövedelemhez kötött, és a jogosultsági értékhatar nem változott a rendelet megalkotása óta. Móron jelenleg mind az albérleti díj, mind az eladó ingatlanok ára nagyon magas. A Családok Otthonteremtési Kedvezménye kapcsán önkormányzatunk telekkialakításba kezdett.

Mór Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 71/2016 (III.30) számú határozattal döntött új építési telek és út kialakításáról a Mór, Virág – Kert - Deák F. utca és a 81-es számú főút által határolt tömbbelső feltárásával. A telkek kialakításához a Kert utcai ingatlanok kertjeit kellett megvásárolni.

A településrendezési tervnek megfelelően 30 db telek került kialakításra. Az értékesítésre 28 db ingatlan áll rendelkezésre.

A licit eljárásra ütemezetten, egyidőben 2-3 ingatlan ingatlan-kiírásával kerül sor. Kettő licit eljárást hirdetett meg a Polgármesteri Hivatal az ingatlanok értékesítésére, érdeklődő volt, de magán a licit eljáráson senki nem vett részt.

Ezzel megvalósult intézkedés az Intézkedési Tervből: 1.2. és 1.3. intézkedés.

Külterületeken elhelyezkedő lakások

Az utóbbi években megfigyelhető tendencia, hogy egyre több móri lakos költözik ki olyan városszéli területre, szőlőhegyre, mely nem lakóövezet, hanem külterület státuszú. Meglévő pincéket, présházakat teljesítenek, ill. új házak is épülnek, ezek azonban nem lakóháznak minősülnek. Előnye, hogy olcsóbban jutnak így lakhatáshoz. Sokan pl. válás után költöznek ki, amikor az addigi közös ingatlant az egyik félnek el kell hagyni.

Itt a Kecskehegyet, Kiserdő- dűlőt, Vénhegyet lehet elsősorban említeni.

Megfigyelhető, hogy Mór Város közigazgatási területén egyre több zártkerti részen már nem csak a nyári időszakban életvitelszerűen egyre többen élnek. A kiköltözések elsősorban anyagi megfontolásból történnek (olcsóbb az épület, a közmű díjak mérsékeltek, vagy nincsenek is). Ezeken a területeken nem biztosíthatóak azok a viszonyok, amelyek a belterületi ingatlanokon adóttak. A város szabályozási terve nem teszi lehetővé nagy családi házak megépítését. A közművek kiépítése szintén nem biztosítható mindenütt, legtöbbször a keskeny földutak miatt, mert a földbe helyezendő közművek védő távolsága nem biztosítható. A legszükségesebb a villany és a víz. A villany légvezetékekkel most is megoldott a legtöbb helyen. A víz több helyen fűt kúttal biztosított, ez a legegyszerűbb és hatékonyabb megoldás. Az út zúzott kővel burkolt, vizes időben a bejutás akadályozott. A szemét szállítás és postai szolgáltatás nem biztosítható a terepviszonyok miatt. A legdrágább kiépítésű közmű a szennyvíz. A lakók a kiépítési költséget nem tudják megfizetni, pályázati lehetőség azonban csak lakó ingatlanokra van, a város költségvetése pedig nem teszi lehetővé a 100%-os finanszírozást. A szikkasztás viszont nem lehet cél, főleg a mai környezettudatos világban.

A fentiek alapján nem javasolt szorgalmazni a zártkertbe életvitelszerű kiköltözést, mert a belterületi viszonyok ott nem biztosíthatók.

Közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés

Mór Város Önkormányzata jogszabályi kötelezettségeinek megfelelően gondoskodik a humán közszolgáltatások biztosításáról (szociális szolgáltatások, közoktatás, egészségügy), azonban ezen felül is számos intézkedés történt a hozzáférés javítása, szolgáltatások minőségének fejlesztése érdekében

Mór infrastrukturális szempontból (pl. közművek, épített környezet, közlekedés) megfelelően kiépített település, a városi élet fizikai feltételei rendelkezésre állnak, és jelentős fejlesztések is történtek ezen a téren az utóbbi években. A városi élet minőségét azonban olyan, a mindennapi tevékenységekhez szükséges feltételek is meghatározzák, mint például játszóterek, bevásárló- és szolgáltatóközpontok megléte, illetve zöldfelületek kellő aránya. Funkcióhiányos terület nincs Mór városában, tehát az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. Az Önkormányzat ezen

felül számos kezdeményezéssel igyekszik hozzájárulni a lakókörnyezet élhetőbbé tételéhez, csak a közelmúlt fejlesztései közül kiemelhetjük a városi Wekerle Sándor sport- és kulturális multifunkciós csarnok és uszoda kialakítását, városközpont rehabilitációját (történelmi belváros felújítása, közösségi tér kialakítása, Polgármesteri Hivatal épületének korszerűsítése, útfelújítás, Kapucinus-tér felújítása), illetve a Lamberg-kastély turisztikai attrakciófejlesztését.

Az utóbbi időszakban készült el a fitness játszótér, lakótelepi környezetben pedig kutya-futtató épült, valamint szalonnasütők kerültek kialakításra a közösségi élet erősítése érdekében.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A Városfejlesztési Kézikönyvben foglaltak szerint szegregátumnak minősülnek a település azon területei, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. Továbbá ezen mutatónak megfelelő területek közül az, amelyek lakónépessége a KSH háztömbszintű leválogatása alapján eléri az 50 főt.

A fentiek alapján Mór Város Önkormányzat antiszegregációs szakértő bevonásával, Mór külterületéhez tartozó Árkipusztán rész-szegregátumot határolt le. Az itt élő 64 fő 58,4%-a legfeljebb általános iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik.

Mór Város Önkormányzata 2010-ben az Integrált Városfejlesztési Stratégia részeként elkészítette a város antiszegregációs tervét.

Ekkor, a szegregáció megállapításakor Árkipusztán 64 fő élt, ami a város lakosságának 0,43%-a volt. 14 éves és annál fiatalabbak aránya magasabb volt a városihoz képest. A 14 évnél fiatalabb népesség 28,9%-t tett ki, ami 11 százalékponttal magasabb a városi átlagnál. A 60 évesnél idősebbek 7,4%-t adják a lakosságnak, míg a város egészére nézve kétszer ekkora az arányuk.

Romák a város külterületén lévő Árkipusztán élnek jelentős számban. Jellemző, hogy alacsony iskolázottságúak, alacsony jövedelműek.

Az Árkipusztán élő 15 évesnél idősebb lakosság 84,4%-ának legfeljebb 8 általános végzettsége van. Munkalehetőségük szinte kizárólag az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatás.

Míg Mórban 2011. évben 63,4%-os a foglalkoztatottság, addig Árkipusztán az aktív korú népesség (15-64 évesek) 38%-a dolgozott. Minden második háztartásban nincs foglalkoztatott személy.

A nem megfelelő közlekedés miatt nehéz a városi munkahelyekre bejárni.

Elmondható, hogy Árkipusztán fiatalos korszerkezetű, alacsonyan képzett lakosság él, akik körében alacsony a foglalkoztatottság és magas a munkanélküliség. Kevés jövedelemből tartják fenn magukat, amit a különféle önkormányzati támogatások egészítenek ki.

A TOP-5.2.1-15-FE1-2016-00004 Mór - Árkipusztá - a társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex program. A projekt célja Mór város szegregációval leginkább érintett településrésze az egységes várostesttől kb. 3,7 kilométerre található Árkipusztá. A város régóta küzd azért, hogy a rész-szegregátum lakói egyenlően hozzájussanak a szociális és állampolgári közszolgáltatásokhoz, visszatérjenek a munka világába, kompetenciafejlesztéssel és képzésekkel elérjék, hogy versenyképes munkaerőt jelentsenek a piaci szektor számára. Az alacsony képzettség, az alapvető, az elhelyezkedést segítő általános és szakmai kompetenciák hiánya az egyik legfontosabb, kiemelő elem, mely az összetett problémahalmaz okozója, ám ennek azonosításával még a legkönnyebben kezelhető gondok közé tartozik. Sokkal nehezebben kezelhető problémának ígérkezik az alacsony szintű egészségügyi, higiénés és mentálhigiénés állapotok felszámolása, az egészséges életmód elterjesztése, a destruktív, egészségromboló szokások feladása, a környezeti ártalmak megszüntetése, illetve a háztartási gazdálkodás kultúrájának elterjesztése.

Általános célok:

- A hátrányos helyzetű lakossági csoport felkészítése a szegregátum elhagyására
- Az alacsony képzettségű, potenciális munkavállalók általános, munkaerőpiaci és szakmai kompetenciáinak elősegítése, előbbieken terén tréningek, együttműködések kialakítása és egyéni fejlesztés, utóbbi esetében képzések, szakmai fejlesztés, továbbtanulás segítségével.

- A háztartási gazdálkodás kultúrájának kialakítása: otthoni élelmiszertermelés fortélyainak elsajátíttatása, takarékos háztartás vezetés szabályainak és gyakorlatának átvétele
- Tudatos családtervezés igényének megteremtése, elmélyítése
- Életmódváltás elérése, bátorítása, segítése
- Bűnmegelőzés, konfliktuskezelés
- Egészségmegőrzés, prevenció, szenvedélybetegségek és egészségkárosító gyakorlatok okainak és súlyosságának feltárása, kezelése
- Együttműködő, egymást segítő közösség létrehozása
- Az érintett lakosság tájékoztatása, felkészítése
- A különböző társadalmi csoportok kohéziójának erősítése közös programok által.

A célok megvalósulását elősegítő rendezvények és képzési programok 2019 során folyamatosan zajlottak az érintett lakosság aktív részvételével.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló tv. előírja, hogy a települési önkormányzat az **egészségügyi alapellátás** körében gondoskodik:

a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
fogorvosi alapellátásról,
az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
a védőnői ellátásról,
az iskola-egészségügyi ellátásról.

A beteg lakóhelyén, illetve annak közelében kell biztosítani, hogy választás alapján igénybe vehető, hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló, nemétől, korától és betegsége természetétől függetlenül folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön.

A Móri Kistérségi központ egyetlen, 50 éve épült egészségügyi szakellátó intézménye a Móri Kórház-Rendelőintézet, 2013. március 31-ei hatállyal, beolvadással megszűnt. A beolvadással megszűnt költségvetési szerv általános jogutódja 2013. április elsejétől a Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház Móri Telephelye.

A Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház orvosi szakellátást, ápolást, betegségmegelőzést, gondozást, egészségnevelést és oktatást nyújtó járóbeteg és fekvőbeteg szakellátó gyógyintézet. Feladatait kórházként látja el.

Ezt megelőzően a városban az alapellátás, járóbeteg szakellátás és az egynapos sebészet irányába történt elmozdulás. Ezt a fejlesztést a város TIOP 2.1.3 keretében benyújtott, az aktív kórházi ellátásokat kiváltó járóbeteg szolgáltatások fejlesztését célzó nyertes pályázata is támogatta. Az átalakítás keretében, az aktív fekvőbeteg ellátó kapacitások szűkítésével párhuzamosan, az ezeket kiváltó egynapos-, nappali és kúraszerű kórházi ellátások, az otthoni szakápolás és a járóbeteg-szakellátás kapacitásainak bővítése, illetve terápiás ellátások fejlesztése valósult meg.

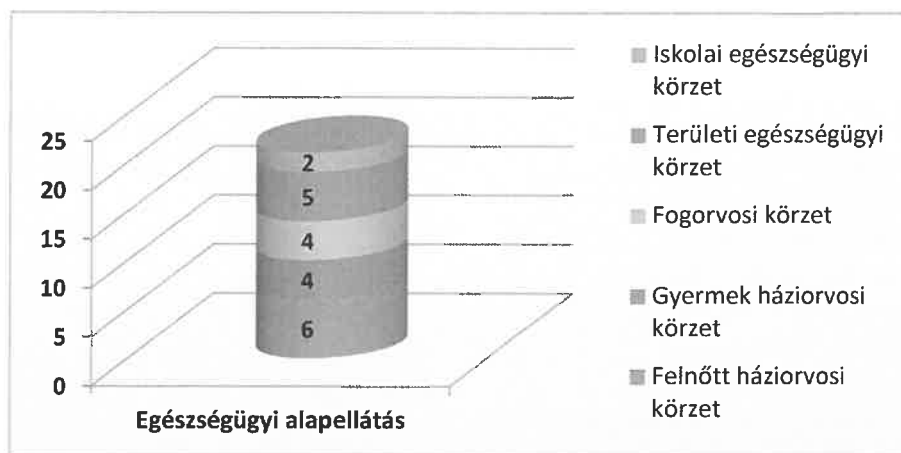
A járóbeteg szakellátás a Kórházhoz szervesen kapcsoló rendelőintézetben történik, melynek felújítása szintén megvalósult a 2010-ben befejeződött európai uniós pályázati projekt keretében.

A város egészségügyi hálózatában 10 háziorvos és házi gyermekorvos praktizál.

Csak felnőtt házi orvos:4 fő, csak házi gyermekorvos:4 fő és felnőtt és gyerekek részére szervezett háziorvosi szolgálat:2 fő.

Betöltött védőnői álláshely: 2012 óta: 9 fő.

Fogorvosi körzet:4. Ezenkívül 5 területi és 2 iskola-egészségügyi körzet található a városban.

A háziorvosi praxisok száma évek óta állandó. Problémaként jelentkezik, hogy az orvosok nyugdíjas korúak, vagy ahhoz közelítenek, de praxisukat nem tudják értékesíteni, mert nincs fiatal orvos, aki átvenné. Az iskolaorvos is nyugdíjasként dolgozik a minisztérium engedélyével, mert az önkormányzat hiába pályáztatta meg az álláshelyet, arra nem volt jelentkező.

Elmondható, hogy a település egészségügyi ellátottsága jelentősen meghaladja a régiós és országos átlag színvonalát. Az egészségügyi ellátórendszer minden társadalmi réteg számára egyenlő eséllyel elérhető. Egyetlen csoport sincs kizárva a szolgáltatásokból. Az épületek akadálymentesítése részben megoldott. A Kórház és a járóbeteg szakellátó intézet a 2010-ben befejeződött felújítás eredményeként akadálymentesen megközelíthető, valamint komplex belső akadálymentesítéssel rendelkezik.

A szakrendelőben működő gyógyszerár akadálymentes, míg a városban található 3 gyógyszerár nem. Nem működik 22 óra és 7 óra között gyógyszerári ügyelet, a legközelebbi gyógyszerár Székesfehérváron van.

Esélyegyenlőségi szempontból fennáll a lehetősége, hogy egyre jelentősebb azon hátrányos helyzetű csoportokban élő lakosok száma, akik nem tudják igénybe venni a szakorvosi ellátás szolgáltatásait, illetve a hosszas várakozási időt a szakrendeléshez nem tudják kiváltani térítéses ellátással, vizsgálattal.

Prevenációs és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

A prevenció célja a korai felderítés, hatékony kezelés, amellyel megelőzzük a betegségek krónikussá válását és a szövődmények kialakulását. Nagy szerepe van a prevencióban a védőnői szolgálatnak és az iskola-egészségügyi szolgálatnak.

Megvalósulása az iskolákban: szűrővizsgálatok, gyógytorna, gyógyúszás. A szűrővizsgálaton értesítést kap a szülő, hogy gyermekét milyen szakrendelésre kel elvinnie (jellemző a szemészet és ortopédia). A túlsúlyos, asztmás stb. gyermekek részt vehetnek gyógyúszáson, gyógytornán.

A bölcsődében sósobát rendeztek be a felső légúti problémák megelőzésére.

A Vöröskereszt Ifjúsági Szervezete és a Védőnői Szolgálat különböző vetélkedők, programok, bemutatók segítségével hívja fel a fiatalok figyelmét az egészségmegőrzés fontosságára.

Fejlesztő ellátások

A csecsemők részére fontos korai fejlesztés Székesfehérváron elérhető csak, sajnos hosszas a várakozás. A Szakrendelőben hozzáférhető a Dévényi Anna-féle mozgásfejlesztés.

A korai fejlesztés feladatkör a Pedagógiai Szakszolgálat feladatai közé került át.

A Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI 2015. szeptemberétől indította meg óvodai csoportját. Az óvoda speciális eljárások alkalmazását, a differenciálást, a kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú

pedagógiai eljárások alkalmazását teszi lehetővé. Az óvodások itt helyben kaphatják meg a szükséges ellátást, fejlesztést, megsegítést.

A Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI alkalmazott speciális, kiegészítő terápiák:

- logopédiai kezelés,
- speciális úszásoktatás elemei,
- gyógytorna, gyógytestnevelés,
- konduktív fejlesztés.
- snoezelen terápia,
- Bazalis stimuláció,
- szenzomotoros integrációs fejlesztés (Ayres)
- zene-, fény-, hangterápia
- dislexia prevenciók fejlesztés.

Közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjai

Mór Városi Önkormányzat **Ellátó Központja** tájékoztatása szerint az étlap tervezésénél a helyi szempontok figyelembevétele mellett, az Országos Tisztiorvosi Hivatal ajánlását és a jogszabályokat is igyekeznek figyelembe venni. Jelenleg a következő elvárások jelennek meg az étlapon:

- naponta 2-3 dl tej biztosítása (kakaó, joghurt, sajt stb. formájában is)
- naponta legalább 2 adag gyümölcs vagy zöldség adása (egyik nyers formában, vagy 100%-os gyümölcsléként ill. kísérletként tízóraihoz sárgarépa, zöldpaprika, retek kínálása; másik főtt formában)
- naponta egyszer teljes kiőrlésű gabonából készült pékárú (az a tapasztalat, hogy nem ették meg a gyerekek, ezért heti 2-3 alkalommal adnak kukoricás, köleses, rozsos stb. péksüteményt)
- húsból a sovány sertéshúst, baromfihúst használják
- havi egyszer szerepel a hal az étlapon, de nem kedvelik a gyerekek
- az ételkészítéshez étolajat, a kísértkezéshez vaját, margarint használnak

Pozitív eredménynek számít, hogy az étlapról lekerültek a félkészlevesek, visszaszorult az ételízesítők, só és cukorfogyasztás. Tésztaféléből az egészségesebb durumtésztát főzik.

Elmondható, hogy a móri gyermekek étkeztetése megfelelő, minőségi étkeztetés. Az intézményekben jelentős számú gyermek részesül valamilyen kedvezményben, ill. ingyenes étkezésben. A szegényebb rétegek gyermekei intézményi körülmények között megfelelő táplálékhoz jutnak, mind mennyiségi, mind minőségi szempontból. A szünetekben pedig a rászoruló gyermekeknek a szünidei étkezés is biztosítva van.

Az önkormányzat valamennyi közétkeztetésében biztosítja az ételallergiás gyermekek számára, a szakorvos által előírt diétát. A diétás ételek előállítását a Kórház konyhán történik. Egyedül a gluténmentes diétát nem tudja a konyha előállítani, mert igen speciális konyhatechnológiai feltételekhez kötött. Azonban ezen gyermekek is megkapják a Food-expressztől rendelt speciális ételt. A gyermekek éhezése nem releváns városunkban.

Sportprogramokhoz való hozzáférés

A Wekerle Sándor Szabadidőközpont a város sport és szabadidős tevékenységének központja. Játécsarnoka 44 m x 22 m-es parkettás talajborítású hitelesített kézilabda pályájával, 400 ülőhelyes és 200 állóhelyes lelátójával, korszerű hang- és műszaki technikájával (2 eredményjelző) méltán tartozik az ország legmodernebb létesítményei közé. Tovább növeli a lehetőségeket a változtatható

nagyságú színpad, ahol a színházi előadások, kulturális események, vállalati rendezvények, fesztiválok, bálók megrendezésére van lehetőség. A létesítmény kiválóan alkalmas edzőtáborok, nemzetközi kézilabda, kosárlabda, röplabdamerkőzések, tollaslabda versenyek megrendezésére is. A szabadidőközpont közvetlen szomszédságában található egy füves és egy salakos nagyméretű labdarúgópálya, valamint egy salakos futópálya 400 méteres futókörrel és további 2db kisméretű salakos labdarúgópálya. Mindezek felül a sporttelep 2 salakos tenispályával is rendelkezik.

Mór város férfi kézilabda csapata az NB II. Északnyugati csoportjában szerepel, a női szakosztály pedig a Megyei I. osztályban. Mind a két csapat e csarnokban tartja edzéseit és játssza mérkőzéseit. A móri Ezerjő Tollaslabda Egyesület több versenyzőt is ad a magyar válogatott csapatába. Az egyesület évente 2-3 országos versenyt rendez a móri szabadidőközpontban. A városi kosárlabdacsapat edzéseinek és mérkőzéseinek is e létesítményben kapnak helyet. Továbbá itt tartja edzéseit a városi Aikido egyesület is. A téli alapozásra, a tavaszi idényre való felkészülésre a Móri SE NB III-as labdarúgó felnőtt, ifjúsági és serdülő csapatainak is a Wekerle Sándor Szabadidő Központ biztosít helyszínt. Minden évben, a téli hónapokban itt kerül megrendezésre egy országos teremlabdarúgó torna és a móri kispályás labdarúgó torna téli fedettpályás fordulói.

Iskolás gyermek részére a tömegsport és a diáksport rendezvényei biztosítják szabadidejük hasznos eltöltését. Ezek a sport lehetőségek ingyenesek.

Móron minden iskola rendelkezik tornateremmel, kivéve a Perczel Mór Szakiskolát, ahol tornaszoba van. A különböző sportegyesületek pl. Móri Úszók Egyesülete, Öttusa Szakosztály, a szülőktől anyagi áldozatot követelnek: tagdíj, uszodabelépő, sportruházat.

Az óvodások és az iskolások úszásoktatásban részesülnek a móri uszodában. Az uszoda megnyitása előtt ezt a lehetőséget az oroszlányi és a székesfehérvári uszodában tudták csak biztosítani.

A Móri SE labdarúgó csapat rendelkezik utánpótlás és ifi csapattal, ahol nagy létszámú gyermek és fiatal jut hozzá a sportolási lehetőségekhez.

2019-ben elkészült a móri Meseház Óvoda – Bölcsőde Ovi-Sport Pálya, amely az Önkormányzat, a támogatást felajánló FRIMO Hungary Kft. valamint az Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány összefogásából a társasági adótörvény által lehetővé tett sporttámogatásoknak köszönhetően jöhetett létre.

Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások

Az Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Mór városa az **Szt. 86.§(1)** bekezdésében előírtak szerint biztosítja a kötelezően előírt:

étkeztetést, házi segítségnyújtást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást és nappali ellátást.

Ezeket az alapszolgáltatásokat önkormányzatunk a Mór Mikrokörzeti Szociális Intézményi Társulás keretében a Szociális Alapszolgáltatási Központban láttatja el (Mór, Bajcsy u.7.). Az ellátás biztosítása iránti kérelmet a SZAK vezetőjénél kell benyújtani, aki a szociális rászorultság tényét vizsgálja és az ellátást biztosítja.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguknak, illetve önmaguk és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Étkeztetésben kell részesíteni azt az igénylőt, illetve általa eltartottat is, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az étkezésről más módon gondoskodni, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt.

Étkeztetést igénybe vevők:

év	étkezés elvitellel	étkezés kiszállítással
2016	74	184
2017	61	165
2018	61	167
2019	78	200

A fiatalabb igénybe vevőknél a szociális helyzet nem, hanem egészségi állapota szerint lehet valaki jogosult az étkeztetésre.

Az étkeztetésért térítési díjat kell fizetni. Akinek jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, az ingyenesen részesül az ellátásban. Ezenkívül a jövedelmek arányában a helyi rendeletbe beépítésre kerültek a térítési díjak esetében a kedvezmények.

Méltányosságból kérhető a fenntartónál a térítési díj csökkentés, illetve elengedés is. Évenként mintegy 2-3 fő esetében kerül sor a kedvezményen felül további kedvezmény megállapításával térítési díj csökkentés engedélyezése vagy teljes térítésmentesség engedélyezése.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás feladata segítséget nyújtani az ellátást igénybevevőknek abban, hogy fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen. A házi segítségnyújtás konkrét feladata, hogy az ellátott meglévő fizikai, mentális és egészségügyi állapotát megőrizze, illetve megerősítse, segítséget nyújtson a prevencióhoz.

Az ellátásért térítési díjat kell fizetni. Akinek jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, az ingyenesen részesül az ellátásban.

Ellátottak létszámának alakulása Mór városában

Ellátottak száma 2016. december 31. napján: 26 fő (törzskönyvi adat)
Felvételre kerültek száma 2017. évben: 17 fő
Ellátásból kikerültek száma 2017. évben: 16 fő
Ellátottak száma 2017. december 31. napján: 27 fő (törzskönyvi adat)
Ellátottak száma 2018. december 31. napján: 30 fő (törzskönyvi adat)
Ellátottak száma 2019. december 31. napján: 41 fő (törzskönyvi adat)

2017-ben jelentős változás történt a finanszírozásban. A házi segítségnyújtás két tevékenységi körre választódott el: szociális segítségnyújtásra és személyi gondozásra, így a finanszírozás is eszerint differenciálódik. Szociális segítségnyújtás körébe tartozik pl. bevásárlás, takarítás, mosás, míg a személyi gondozás keretében pl. fürdetést, gyógyszerkezelést, vércukormérést végez a gondozónő. Jellemzően a napi gondozási idő az igények szerint 0,5-2 óra.

A fenti táblázatból is látni, hogy az ellátottak száma jelentősen növekszik évről-évre.

Nappali ellátás

Az 50 férőhelyes intézmény folyamatosan biztosítja az orvosi ellátást és a napi háromszori étkeztetést. Két fürdőszoba és mosókonyha áll a gondozottak részére. Hetente rendszeres belgyógyász szakorvosi

ellátásban részesülnek, gyógyszereiket, segédeszközöket a gondozónők váltják ki részükre. Az egészségügyi és mentálhigiénés ellátáson túl számos kulturális programot nyújt a szolgáltatásokat igénybevevőknek. A foglalkozások, közös napi torna célja az idő tevékeny eltöltése, a fizikai-szellemi aktivitás megtartása.

A klubtagok jövedelmüktől függően térítési díjat fizetnek.

Az idősek nappali ellátását biztosító intézmény kihasználtsága az elmúlt 10 évben folyamatosan 80% felett volt. A 2009-es évben volt a legalacsonyabb, mely a 2011-es évben tovább romlott, 74%. Az intézmény szolgáltatásait jelentős számban veszik igénybe különböző fogyatékkal élők (24%).

Ellátottak száma 2017. december 31. napján: 26 fő

Ellátottak száma 2018. december 31. napján: 20 fő (12 nő és 8 férfi)

Ellátottak száma 2019. december 31. napján: 10 fő (8 nő, 2 férfi)

Életkori megoszlás 2018-ban:

65-69 év:	4 fő
70-74 év:	3 fő
75-79 év:	1 fő
80-89 év:	2 fő

Életkori megoszlás 2019-ben:

65-69 év:	0 fő
70-74 év:	2 fő
75-79 év:	0 fő
80-89 év:	5 fő
90-:	2 fő

A fentiek mutatják, hogy a nappali ellátást igénybevevők száma csökken, azonban megállapítható, hogy leginkább egyre idősebb személyek veszik igénybe, akik már részleges felügyeletet igényelnek és a demencia jelei figyelhetők meg esetükben.

A gyermekjóléti alapellátások

Mór város, mint járásközpont település, 2016. január 1. napjától létrehozta a Családsegítő- és Gyermekjóléti Központot, integrálva a Központba, ezenkívül biztosított a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat.

A Szolgálat ellátási területe Mór város, a Központé a Móri Járás. A Központ hatósági munkát végez, elsősorban a Járási Hivatal gyámhatósági osztálya részére.

Gyermekek napközbeni ellátása

Az önkormányzat a gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosítja a családban élő azon gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését és étkezését, akiknek napközbeni ellátásáról a szüleik, gondozóik nem tudnak gondoskodni.

Helyettes szülő

Az önkormányzat a gyermekek átmeneti gondozásáról helyettes szülő útján gondoskodik.

Jelenleg nem biztosított a helyettes szülő szakfeladat, mert elköltözött az a személy, aki ezt eddig ellátta. Tanfolyam elvégzése a feltétel, hogy betölthesse valaki a feladatot. A Szociális Alapszolgáltatási Központ vezetője tájékoztatása szerint jelenleg nincs olyan személy, aki önkéntesen jelentkezne, valamint a közeljövőben tanfolyam indítása sem várható. Emiatt az intézkedési teremben megjelölt 2020. december 31-i dátum nem tartható, ezt módosítani szükséges.

A szociális ellátások feltérképezése, a problémák összehangolása és feloldása érdekében Mór Város Önkormányzata létrehozta a **Szociálpolitikai Kerekasztalt**.

Ennek tagjai: a Szociális és Egészségügyi Bizottság mindenkori elnöke, a Szociális Alapszolgáltatási Központ vezetője, a Munkaügyi Kirendeltség vezetője, a Városi Rendőrkapitányság vezetője, a Magyar Vöröskereszt Fejér megyei Szervezet Móri Terület titkára, a Szent Erzsébet Római Katolikus Caritas vezetője, a Mozgáskorlátozottak Móri csoportjának vezetője, a Vakok és gyengén-látók Móri Csoportjának vezetője és a Bice-Bóca Egyesület.

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszeren belül: Az egészségi állapot, ehhez kapcsolódó juttatás megléte (fogyatékosági támogatás, magasabb családi pótlék) figyelembevételével biztosítható pl. a támogató szolgálat vagy az étkezés igénybevétele.

Példák: A Szociális Alapszolgáltatási Központ ruhaosztó akciói rendszerek. A rászoruló, illetve idős betegek részére minden háziorvos részére keretet biztosítanak ingyenes influenza oltásból. A móri nyugdíjasok kedvezményesen válhatnak belépőt a komáromi gyógyfürdőbe.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban való részvétel jogát.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Elmondhatjuk, hogy Móron színes, sokrétű a közösségi élet. Színterei a különböző egyesületek, klubok, civilszerveződések, melyeket közös érdeklődésű, azonos élethelyzetben élő móri lakosok hoztak létre.

A civil szervezet kifejezést olyan szervezetre használják, mely az anyagi haszonszerzéstől eltérő céllal alakult meg. Móron számos ilyen szerveződés jött létre, melyek eltérő aktivitással vesznek részt a város életében. A közösségi élet jelentős eseményei jellemzően a Lamberg-kastély és Kulturális Központ köré szerveződnek. Itt található a Városi Könyvtár is.

A borvidék népszerűsítése és a kulturált borfogyasztás a célja több egyesületnek:

Borbarát Hölgyek Egyesülete – 2000-ben alakult, évente mintegy 15 rendezvényt bonyolít le

Brindisi Szent Lőrinc borrend – a Móri Bornapok társrendezője

A **Móri Városvédő és Szépítő Egyesület** tevékenysége kiterjed az értékvédelemre, hagyományörzésre, tevőlegesen részt vesznek a város külső képének formálásában. Nagy szerepük van a 2011-ben átadott Wekerle-szobor létrejöttében.

A **Móri Fúvószenei Egyesület** 1981-ben alakult, a német nemzetiségi zenekultúra ápolásának céljával, a helyi Német Önkormányzat segítségével. Utánpótlását a Pászti Miklós Zeneiskola biztosítja. Jelenleg 80-100 tagja van.

A **Móri Képző- és Iparművészeti Szabadiskola Alapítvány** 1990-ben, magánszemélyek, művészek és mesteremberek által alapított nonprofit, közhasznú civil szervezet. Alapképzést nyújtanak gyermekek számára, valamint művészek kivitelezési munkáiban működnek közre. 1994 óta minden nyáron művésztelepet szerveznek.

Kulturális egyesületek: Forgatócs, Rozmaring, Edelweis Együttesek. A **Móri Írók és Költők Szövetsége** havonta rendszeresen összegyűlik, közös programokat szerveznek.

Városunkban három nyugdíjas szervezet is működik: **Ezerjő Nyugdíjas Egyesület, Mór-Pusztavám Bányász Nyugdíjas Szervezet és Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület Móri Szervezete.**

Működik, tevékenykedik még: Wekerle Sándor Egyesület, Mór-Freudenberg Baráti Társaság, Móri Díszmadarasok Egyesülete, Móri Középkori hagyományörző Egyesület stb.

Minden év első októberi hétvégéjén kerül megrendezésre a Móri Bornapok rendezvénysorozat, melynek keretében fellépnek a város kulturális egyesületei, gyermekcsoportjai, művészeink számára kiállítási lehetőséget biztosítanak. Áprilisban kerül sor a Szent György heti vigasságokra, augusztus 20.-án: Mórikum Kultúr-fröccs Fesztivál. Minden év március 15.-én a Szent Erzsébet Általános Iskola kezdeményezésére Művészeti Diákgálára kerül sor, ahol minden iskola diákjai képviselik magukat.

A november hónapban zajló Márton napi rendezvényeken nemcsak az iskolák, hanem az óvodák is részt vesznek. Adventi időszakban minden vasárnap adventi műsorra kerül sor, ahol diákcsoportok és felnőttek adnak műsort.

Ezek a műsorok jórészt ingyenesek, bárki számára elérhetőek. Sajnos a Lamberg-kastély és Kulturális Központ csak részben akadálymentes. A Lamberg-kastély, ahol a Városi Könyvtár található, mozgássérültek számára nem elérhető. Az Erzsébet téri Művelődési Ház részben akadálymentes. Az itt szervezett műsorokra a Bice-Bóca Egyesület tagjai tiszteletjegyet kapnak.

A közösségi életre nem jellemző, hogy etnikai konfliktusok okoztak/okoznak nehézséget.

A helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai, mint például az adományozás, önkéntes munka, az egyházhoz közeli csoportokhoz, a Polgárőrséghez és a Vöröskereszthez köthető elsősorban.

3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2010-2014-es ciklusban nem került sor a Móri Cigány Kisebbségi Önkormányzat megalakulására. A 2019-es választás során ismét megalakult a Móri Cigány Kisebbségi Önkormányzat. A Móri Német Nemzetiségi Önkormányzat 2014-től folyamatosan működik.

3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Társadalmi helyzetük jelentős részben az aluliskolázottságból fakad	Felzárkóztató képzés , alapfokú végzettséghez juttatni az iskolázatlan réteget
A sok gyermekes családoknak nagyobb az esélye az elszegényedésre	Tudatos családtervezés, védőnői tájékoztatás erősítése
Eladósodott családok munkaerő piacra juttatása	Szociális támogatások erősítése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A demográfiai táblázatokól megfigyelhető, hogy Mór lakossága fokozatosan csökken. Öregedési mutatója előregedő társadalmat jelez.

A legfiatalabbak aránya csökkent, s ez a csökkenés beleillik az országos tendenciába és várhatóan az elsősorban a fiatalabb korosztályokat érintő elvándorlás tovább ront a helyzeten.

A Móron található **általános iskolák**: Petőfi Sándor Általános Iskola, Radnóti Miklós Általános Iskola, Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola, Szent Erzsébet Római Katolikus Általános Iskola és a Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI.
Középiskolák: Perczel Mór Szakgimnázium és Szakiskola és Táncsics Mihály Gimnázium, Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI.

Iskolánkénti adatok:

Radnóti Miklós Általános Iskola

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók)	
	fő	fő	fő	fő	%
2017/2018	192	213	405	185	46
2018/2019	187	221	408	176	43
2019/2020	196	201	397	190	48

Szent Erzsébet Római Katolikus Általános Iskola

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók)	
	fő	fő	fő	fő	%
2017/2018	104	101	205		
2018/2019	187	221	408		
2019/2020	196	201	397		

Petőfi Sándor Általános Iskola

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók)	
	fő	fő	fő	fő	%
2017/2018	200	133	333	250	75
2018/2019	199	150	349	260	74
2019/2020	200	171	371	257	69

Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók)	
	fő	fő	fő	fő	%
2017/2018	179	210	389		
2018/2019	178	223	401		
2019/2020	179	208	387		

A székesfehérvári tankerületen keresztül a Móri Radnóti Miklós Általános Iskola részese az EFOP-4.1.2-17-2017. számú pályázatnak, amelynek kapcsán a Kossuth utca 1. szám alatt található telephelye elbontásra kerül, helyette egy a 21. századnak megfelelő új épületszárny kerül kialakításra.

Az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott célkitűzéseinek eléréséhez, a minőségi, európai szintű nevelés-oktatás feltételeinek biztosításához szükséges a fejlesztés. A mindennapi testneveléshez sem megfelelő a jelenlegi tornaterem-kapacitás (1 tornaterem, 1 tornaszoba), ezért a bővítés fontos eleme egy új tornaterem kialakítása öltözőkkel és vizesblokkal. A szabadidő hatékony eltöltéséhez, szakmai előadások tartásához, valamint helyi, körzeti és megyei versenyek lebonyolításához modern előadótermet és szekcióülések tartására, 100 fő befogadására alkalmas, leválasztható helyiségeket szeretne az intézmény kialakítani. Székhelyintézményként és tehetséggondozóként szeretné multiplikátor tevékenységét megerősíteni. Hosszú távon kívánja biztosítani tagintézményei számára a felső tagozatos gyerekek esetleges befogadását 4 osztályteremmel. A hatékony oktató-nevelő munka és a magas színvonalú tehetséggondozás érdekében szeretne kialakítani olyan jól felszerelt szaktantermeket és szertárakat (fizika-kémia terem szertárral, biológia-földrajz terem szertárral, nyelvi labor, kézműves terem), amelyekben a kor igényeinek megfelelő szinten tudja folytatni a munkát. Az épületben kialakításra kerül egy új könyvtár, amely nagyban hozzájárul a gyerekek olvasóvá neveléséhez. A Móri Pászti Miklós AMI által az intézmény diákjai (41 fő) számára tartott egyéni hangszeres órák és a kiscsoportos szolfézs órák tartása is indokoltá teszi 7 csoport és egyéni foglalkoztatásra alkalmas helyiségek kialakítását. Az épületben jelenleg működő Nevelési Tanácsadó is az új épületszárnyban kap helyet. A szakos tanítást végző tanárok felkészülését segítően szükséges egy tanári szoba (+ egy kisebb, vezetői szoba). Az új épületszárny akadálymentesítését is tervezi az iskola. Természetesen a szintenkénti vizesblokkok kialakítása alapfeltétel.

Veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek

Veszélyeztetettség: Olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt.5.§ n. pont).

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése a gyermek védelembe vételével történik. Ez utóbbi a Járási Hivatal hatáskörébe tartozik, a Családsegítő- és Gyermekjóléti Központ közreműködésével.

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2010.	12	na	8
2011.	20	na	7
2012.	7	na	8
2013.	na.	na	9
2014.	na.	na	9
2015.	na.	na	9
2016.	10	na	9
2017.	11	na	na
2018.	16	na	na
2019.	19	na	na

Megfigyelhető, hogy a védelembe vett gyermekek száma emelkedik. Ez mutathatja a jelzőrendszer jó működését is.

A Gyermekjóléti Szolgálat fogadja a jelzőrendszer tagjaitól érkezett jelzéseket. A jelzésekre – a súlyosságukat is figyelembe véve – azonnal, vagy 3 napon belül kell reagálni, ami általában családlátogatást, környezettanulmányt jelent. A jelzést tevő részére 15 napon belül írásbeli választ kell küldeni.

2019-ben a Szolgálat felé tett jelzések a következők voltak:

köznevelési intézménytől	33 jelzés
önkormányzat, jegyző, gyermekjogi képv.	46
gyámhivatal	9
eü. szolgáltató, védőnő	12
személyes gondoskodást nyújtó szoc.szolgálat	8
rendőrség	1
állampolgár, társadalmi szervezet	6
kisgyermekek napközi ellátást nyújtó sz.	5

A 15/1998. (IV.30.) NM. rendeletnek megfelelően a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat az éves tanácskozást megszervezi minden évben. A tanácskozás résztvevői átfogó képet kaptak a területen dolgozó szakemberektől a város gyermekvédelmi helyzetéről. A tanácskozás résztvevői értékelték a gyermekvédelmi jelzőrendszer működését, áttekintették a település gyermekjóléti alapellátásának formáit, valamint a gyermekvédelemmel összefüggő tevékenységet, melyet változatlanul jónak ítélték meg. A jelzőrendszer tagjai minden évben részt vesznek a gyermekvédelmi tanácskozáson és az évvégi, adományosztással kapcsolatos egyeztetésen.

Ezzel megvalósul az Intézkedési Tervben a II.3. intézkedés.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet:

A Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése értelmében hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

A Gyvt. 67/A. § (2) bekezdése értelmében halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti körülmények közül kettő fennáll

b) nevelésbe vett gyermek

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása 2016-ig a köznevelési törvény alapján, a szülő önkéntes nyilatkozata alapján történt. Ezt követően a jegyző, a szülő külön kérésére, határozatban állapítja meg a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet tényét.

A **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre** való jogosultság megállapításakor jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára kerül sor. Ingyenes étkezés, tankönyvtámogatás és évente két alkalommal Erzsébet-utalvány jár a kedvezményre való jogosultsággal (2019-től pénzbeli ellátás).

év	Hátrányos helyzetű rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő	Halmazottan hátrányos helyzetű rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő
2016	6	8
2017	30	20
2018	54	28
2019	56	28

A hátrányos, halmazottan hátrányos helyzet megállapítása iránti igény emelkedő tendenciát mutat, azonban nem biztos, hogy több a hátrányos helyzetű gyermek van, inkább többen igénylik a megállapítást. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény kapcsán nyújtott Erzsébet-utalvány összege a hátrányos, halmazottan hátrányos helyzet megállapítása esetén gyermekenként 6.500.-Ft-ra, a csak rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén 6.000.-Ft-ra emelkedett. A hátrányos, halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek különböző tehetséggondozó és ösztöndíj programokon vehetnek részt, illetve ingyenes alapfokú művészeti oktatásra jogosultak, a szülő részére plusz pénzbeli támogatást nem jelent.

2019. évtől a megszűnt Erzsébet-utalvány helyett pénzbeli támogatás kerül kiosztásra minden év augusztus és december hónapban: a hátrányos, halmazottan hátrányos helyzetű rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére 6500.-Ft, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére 6000.-Ft.

Fogyatékosággal élő gyermekek száma, aránya

A Magyar Államkincstár a tartós beteg illetve súlyos fogyatékos gyermeket nevelő szülő részére emelt összegű családi pótlékot folyósít (a fogyatékosági támogatást csak nagykorú személy igényelheti).

A Magyar Államkincstár megkeresésünkre nem tudott adatot közölni a móri gyermekek után folyósított **emelt összegű családi pótlékban** részesülők számáról.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor nyújt a szülő információt arról, hogy gyermeke tartós beteg, fogyatékos. Ebben az esetben magasabb a jogosultsági értékhatár.

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma
2013	253	29	0	0
2014	272	23	0	0

2015	201	21	0	0
2016	163	16	0	0
2017	148	16	0	0
2018	119	13	0	0
2019	113	10	0	0

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma egyre csökken, feltételezhetően a családok jövedelmének emelkedése miatt. A jogosultsági értékhatár 5%-kal történő emelése történt 2018-ban.

Egyéb önkormányzati támogatások gyermekes családok részére

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása. Az Arany János Tehetségkutató program célja, hogy segítse a középiskolás korú hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását. Városunkban 2017-ben 40 gyermek és fiatal vett részt a fenti programokban és összesen 2.860.000 Ft támogatásban részesültek.

2018-ban és 2019-ben a felsőoktatásban tanuló hallgatók részéről 34 db pályázat érkezett. Az Arany János Tehetseggondozó Ösztöndíj benyújtásához 2018. évben és 2019. évben nem érkezett új pályázat.

A települési támogatásokkal és a köztemetéssel kapcsolatos eljárás szabályairól szóló 4/2015. (II.18.) önkormányzati rendelet értelmében rendkívüli települési támogatás igényelhető, melynek formái: eseti jelleggel nyújtott és meghatározott időszakra nyújtott rendkívüli települési támogatás. 2017. évben Mór Városi Önkormányzat erre a célra 3.000.000.- Ft-ot, illetve 3.500.000.- Ft-ot különített el költségvetéséből.

Az általános rendelkezésekben meghatározásra kerültek, hogy melyek a létfenntartást veszélyeztető élethelyzetek, melyek fennállása szükséges a rendkívüli települési támogatásra való jogosultsághoz. Itt beépítésre került többek között: a válsághelyzetben lévő anya gyermekének megtartása, iskoláztatás, a gyermek fogadásának előkészítése, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás segítése és a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások.

Az önkormányzat 2007 óta az újszülöttek családját egyszeri 70.000.-Ft összegű pénzbeli támogatással segíti.

A támogatás megállapításáról átruházott hatáskörben eljárva a polgármester dönt.

2017. évben az újszülöttek családjának támogatására fordított összeg 8.400.000.-Ft volt 115 jogosult esetén.

2018-ban:110 jogosult részére és 2019-ben:106 fő jogosult részére történt kifizetés.

2008. március 19.-én döntött a Képviselő-testület arról, hogy a településen HPV elleni védőoltást biztosít az adott évben 13. életévüket betöltött lánygyermek részére. A 3 oltásból álló programhoz a teljes fedezetet az önkormányzat biztosította minden évben.

2008. évben 76 fő

2009. évben 57 fő

2010. évben 46 fő

2011. évben 45 fő

2012. évben 42 fő részesült HPV oltásban.

Ezt követően a HPV védőoltás bekerült az országos ingyenes oltóprogramba.

Önkormányzatunk a helyi lakosság egészségvédelmének megőrzése érdekében indított védőoltási programsorozatot folytatja a Rota vírus elleni védőoltás biztosításával a településen élő kisgyermekes családok számára.

2017. évben összesen 150 gyermek

2018. évben összesen 141 gyermek

2019. évben összesen 128 gyermek kapta meg a kétkomponensű oltóanyagot.

Kedvezményes étkeztetésben részesülők

étkezési kedvezményben részesültek száma:

Intézmény neve	étkezési kedvezményben részesült móri gyerekek száma	
	2018	2019
Nefelejcs Bölcsőde	14	17
Napsugár Óvoda	102	91
Pitypang Óvoda	138	124
Meseház Óvoda	128	108
Radnóti Miklós Ált. Iskola	125	115
Petőfi Sándor Ált. Iskola	98	123
Dr. Zimmermann Ágoston Ált. Iskola	67	68
Szt. Erzsébet Római Kat. Ált. Iskola	93	91
Gárdonyi Géza Ált. Iskola	26	29

Minden évben visszatérő feladatként jelenik meg a térítési díjak felülvizsgálata. 2018. márciusban megtörtént a Nefelejcs Bölcsőde gondozási térítési díjának felülvizsgálata is. A gondozási díj megállapítása – hasonlóan a korábbi évekhez – 0 Ft-ban történt.

2018. szeptemberétől a beszerzési árak emelkedése miatt emelkedett az óvodai étkeztetés intézményi térítési díja, majd 2018. novemberben a gyermek étkeztetés intézményi térítési díjának szokásos felülvizsgálatára került sor. A bölcsődei, óvodai, általános iskolai és a középiskolai gyermekétkeztetés esetén 2019. január 1-jei hatállyal a bölcsődei intézményi térítési díj emelkedett, valamint szintén januártól bevezetésre került a diétás étkeztetés intézményi térítési díja minden intézmény vonatkozásában.

2019. márciusban megtörtént a Nefelejcs Bölcsőde gondozási térítési díjának ismételt felülvizsgálata is. A gondozási díj megállapítása – hasonlóan a korábbi évekhez – 0 Ft-ban történt.

2019. novemberében döntött a képviselő-testület a bölcsődei étkeztetés 3 %-os, az óvodai, általános iskolai és a középiskolai gyermekétkeztetés 5 %-os emeléséről 2020. január 1-jei hatállyal.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek

Móron nagyobb mongol közösség él, akik néhány éve Bodajkon jelentek meg, munkavégzés céljából. Munkalehetőségük ott megszűnt, így Móron letelepedve, móri üzemekben dolgoznak. Sok a vegyes házasság, általában az édesanya a mongol, édesapja magyar. Ezenkívül német, román és ukrán állampolgárságú, ill. kettős állampolgárságú gyermek él a városban.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Árkipusztán jellemzően kisgyermekes, alacsony jövedelmű családok élnek (egyik család 8 gyermeket nevel).

A közösségi közlekedés távolsági járatokkal biztosított, melyeknél a nem megfelelő közlekedési menetrend miatt nehéz a városi munkahelyekre bejárni, illetve több szülőnek problémát okoz gyermeke elkísérése az óvodába, iskolába, ahová autóbusszal jutnak el. Az árkipusztai gyermekek jellemzően a móri Pitypang Óvodába járnak. Az árkipusztai gyermekek között sok a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, s mint ilyenek, kedvezményesen, illetve ingyenesen étkeznek a gyermeknevelési, oktatási intézményekben, kedvezményekben részesülnek. A szünidei gyermekétkeztetés biztosítása esetükben nehézségekbe ütközik a távolság miatt. Az árkipusztai gyermekek hátrányos helyzetűek az elégtelen lakáskörülmények miatt.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A móri **Védőnői Szolgálatnál** 9 betöltött álláshelyen dolgoznak a védőnők. Betöltetlen álláshely nincs. Telephelyük: Mór, Cserhát u. 33. (2020. júniustól: Táncsics u.1302/1 hrsz.). Mór, Csókakő, Nagyveleg, Felsődobos kisgyermekait és családjaikat látják el. A családok otthonában, valamint a nevelési, oktatási intézményekben, illetve közösségi programokra alkalmas helyszíneken (Nővérszálló nagyterme, nyári táborok) látják el feladataikat. Végeznek tanácsadást orvossal együtt is. Részt vesznek a Rota vírus elleni oltás lebonyolításában, felhívják a figyelmet az újszülöttek családjának támogatására, annak igénybevételehez nyomtatvánnyal látják el a kismamákat.

A leterheltség megállapításához figyelembe kell venni, hogy a jogszabály szerint a védőnő maximum 250 gyereket láthat el, illetve, hogy országos átlagban 300 gyerek ellátása jut egy védőnőre.

A felülvizsgálat idején 5 területi védőnő és 2 iskolavédőnői álláshely van, mind a 7 hely betöltött.

A Védőnői Szolgálat telephelye most készül el, hamarosan beköltözhető. A telephely címe: Táncsics u.1302/1.hrsz. A felújítás alatt a munkavégzés a Nővérszállón történt.

Ennek előzménye, hogy a TOP-4.1.1-15-FE1-2016-00029 kódszámú pályázat útján megvalósult egy meglévő, de üresen álló épület (volt Vértóállomás) felújítása, ahová a felújítás után a házi gyermekorvosi és a védőnői szolgálat költözik. A kivitelezési munkálatok 2020. áprilisában befejeződtek, jelenleg a működéshez szükséges berendezés beszerzése zajlik. A Védőnői Szolgálatnak és iskolaorvosnak eddig helyet adó Nefelejcs Bölcsődében így hely szabadult fel és megvalósítható lett a férőhelybővítés. A bölcsődében a TOP-1.4.1-15-FE1-2016-00023. számú pályázat keretében valósult meg a felújítás és a bővítés, mely során két csoportszoba, egy tornaszoba, valamint egy fürdő és akadálymentes mosdó került kialakításra, melyek használatba vétele 2019. április 1.-jén megtörtént.

Ezzel a pályázattal megvalósult az Intézkedési Tervből III.1. intézkedés.

A város **egészségügyi ellátó hálózatában** 10 házi orvos és házi gyermekorvos praktizál. A házi orvosi praxisok száma évek óta állandó. 4 gyermek házi orvos látja el Mór Város területén a beteg gyermekeket és 2 a felnőtt és gyerekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma.

A GDPR törvény megjelenése óta a tanácsadást önállóan végzik a védőnők, nem a gyermekorvosokkal együtt.

A Védőnői Szolgálat, mint prevenciós alapszolgáltató találkozik először a hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel, illetve családagjaikkal. A területi védőnők a várandósokat és a 0-7 éves korosztályt, az iskola védőnők az általános iskolás és középiskolák tanulóit látják el. A szociális, testi, lelki épségükben veszélyeztetett nők, várandósok és gyermekek érdekében jelzőrendszeri tevékenységet végeznek.

Minden fejlesztéssel foglalkozó szakember egyet ért abban, hogy a minél korábbi fejlesztés rendkívüli jelentőségű a fejleszthetőség szempontjából.

A **korai fejlesztés** az élet korai időszakában nyújt egyénre szabott, a családi rendszert messzemenően figyelembe vevő, koordinált szolgáltatásokat a sérült vagy fejlődési zavar szempontjából veszélyeztetett gyerekeknek. Ez a korai időszak mind az idegrendszer érése, mind pedig a korai létfontosságú szociális kapcsolatok formálódása szempontjából alapvető jelentőségű. A kora gyermekkori intervenció ezt az érzékeny időszakot használja ki, hogy megfelelő intervenciós eljárásokkal, pedagógiai-terápiás módszerekkel segítsék a kisgyermek fejlődési lehetőségeinek kibontakozását.

A különböző fejlődési eltérések megoszlása a móri kistérségben, a 2010-es adatok alapján, a következőképpen alakult:

1. szociális fejlődés zavara: 1 éveseknél 1%, 3 és 5 éves korban 2-2%
2. beszédfejlődési zavar: 1 éveseknél 4%, 3 éveseknél 3%, 5 éveseknél 5%
3. mozgásfejlődés zavara: 1 éveseknél 2%, 3 éveseknél 12%, 5 éveseknél 10%

Tapasztalatok alapján bebizonyosodott, hogy az eltérő fejlődésű gyermekek komplex fejlesztése annál hatékonyabb, minél korábbi életszakaszban kezdődik el.

A fejlődésneurológiai szakrendelés Székesfehérváron a Szent György Kórházban biztosított, de nagyon hosszú a várólista. Móron nem működik korai fejlesztés (intézménybe még nem járó, 0-5 éves korosztály), leszámítva egy gyógytornász munkáját a szakrendelő intézetben, aki Dévény Anna módszerével dolgozik. Az óvodákban biztosított a logopédiai ellátás, néhol fejlesztő pedagógus is, a tapasztalat azonban azt mutatja, hogy szinte csak a beiskolázandó korosztállyal tudnak foglalkozni. Székesfehérvári speciális oktatási intézményekben (pl. Speciális Fejlesztő Bölcsőde, Rákóczi Úti Óvoda) bekerülni csak ottani lakcímmel rendelkezőknek lehet. Budapesten sok lehetőség kínálkozik, de sajnos ennek költségeit az átlagember nem tudja finanszírozni. Rehabilitáció és szociális ellátás tekintetében talán jobb a helyzet. Székesfehérváron működik a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Móron a Pedagógiai Szakszolgálat. A szociális ellátásokhoz való hozzáférést a Szociális Alapszolgáltatási Központ, a Vöröskereszt és a Kórházban működő Támogató Szolgálat biztosítja.

A korai fejlesztés megvalósulásával valószínűleg sokkal kevesebb SNI-s és BTM-es besorolású gyermek kezdetné meg az általános iskolai tanulmányait.

Jelenleg a Pedagógiai Szakszolgálat feladatkörébe tartozik a korai fejlesztés biztosítása.

Az **Iskola-egészségügyi Szolgálat** feladata az 5 általános és a 2 középiskola tanulói egészségének védelme. Mindegyik iskolában található orvosi szoba, itt történik a tanulók védőnői és orvosi

szűrővizsgálata. A középiskolások vizsgálata az egyik felnőtt háziorvos rendelőjében történik, védőnői szűrésük az iskolákban kialakított védőnői szobában. Jelenleg a középiskolások vizsgálata nem az orvosi rendelőben történik, hanem az iskolában kialakított orvosi szobában.

Ellátásuk célja: közreműködés a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődésének biztosításában, egészségi állapotának védelmében és egészségének fejlesztésében. A krónikus beteg vagy fogyatékkal élő gyermek intézményi integrációjának elősegítése.

Gyógytestnevelés és gyógy úszás feladatait továbbra is az intézmények képesített pedagógusai látják el. Logopédiai ellátás saját alkalmazott gyógypedagógusokkal történik.

Az Iskola-egészségügyi Szolgálat szolgáltatásai, a szűrővizsgálatok bármelyik gyermek részére elérhetők, megkülönböztetés nélkül. Miután iskolai keretek között zajlik, szervezeten, ezért mindenki számára biztosított.

A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó **gyermekjóléti alapellátások**, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Móron a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a hatályos jogszabályok szerint történik az arra jogosultak részére. A Család- és gyermekjóléti Szolgálat ill. Központ eredményesen működik a városban, a jelzőrendszer tagjai aktívak.

A gyermekek napközi ellátása, a szünidei étkezés biztosított. Ez utóbbi 2018. évtől a jogszabályban előírt kötelező jogosultakon felül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számára is biztosított.

A Szociális Alapszolgáltatási Központban a szakmai alapelveknek megfelelően szolgáltatásaik minden, az ellátási területen élő személy számára igénybe vehető, nemzetiségre, vallásra, politikai meggyőződésre, egészségi állapotra, nemre, származásra, szexuális beállítottságra való tekintet nélkül.

A hátrányos helyzetből adódó bármilyen megkülönböztetésről nincs tudomásuk, ha van is a településen diszkrimináció, az inkább pozitív irányú.

Nehéz arról adatot nyerni, hogy a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű valamint fogyatékossgal élő gyermeket **a szolgáltatásokhoz** hogyan férnek hozzá. Nagy szerepe van a jelzőrendszernek, a gyermekekkel közvetlen kapcsolatban levő védőnőknek, orvosoknak, óvónőknek, ifjúságvédelmi felelősöknek stb. Megállapítható, hogy Móron a jelzőrendszer jól működik.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások: jelenleg nem megoldott a helyettes szülő szolgáltatás. Évekig rendelkezésre állt, igaz, hogy nagyon ritkán kellett igénybe venni, de költözés miatt státusza nincs jelenleg betöltve.

Egészségfejlesztési, sport -, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A Gyermekjóléti Szolgálat 2011. óta szervezi a „cipős doboz” akciót, illetve helyi vállalkozók élelmiszer csomagjait is eljuttatták rászoruló családoknak. Biztosítják a korrepetálás lehetőségét és a pótvizsgára felkészítést.

Az elmúlt években a nyári szünidőben napközis tábort szerveznek, melyen átlagban 20-30 fő vett részt. A nyári szünidőben, 2017. július 3-tól 7-ig, 1 hetes Roma napközis tábor szerveztek 8 gyermek részére. A programok között szerepelt: kirándulás a Csókakői várhoz, kézműves foglalkozások, mesefilm vetítés stb.

2017. augusztus elején kétszer 1 hetes „CSSK” elnevezésű napközis tábor megszervezésére került sor, a Családsegítő Alapítvánnyal közösen a móri gyerekeknek, amelyen összesen 56-an vettek részt.

A téli szünetben karácsonyi játszóházat rendeznek.

A gyermekek szabadidős tevékenységének hasznos eltöltéséhez rendelkezésre áll a városban kb. 20.000 kötetes ifjúsági könyvtár a Városi Könyvtárban, valamint az iskolai könyvtárak. A Wekerle Sándor Szabadidő központ azon belül a városi uszoda, az iskolák szükség szerint nyitva tartott tornatermei, kézműves szakkörök, ahol minden gyermek érdeklődési körének megfelelően hasznosan töltheti el szabadidejét. Iskola időben a tömegsport rendezvények, a Móri SE ifjúsági futball szakosztálya, öttusa szakosztály, a móri úszó szakosztály biztosítja a sportolási lehetőségeket.

Prevenációs programok:

2012-től minden évben megrendezésre kerül a Fogyatékosok napja rendezvény.

2017. május 20-án a Fogyatékkal élők napján a Szolgálat különböző kézműves foglalkozásokkal várta a gyerekeket és felnőtteket. A jó hangulatról egy önkéntes Bohóc gondoskodott, aki lufiból állatfigurákat készített. A rendezvényre érkezők szabadtéri meditáción is részt vehettek, illetve kipróbálhattak a hangterápiához használt hangszereket: sámándobot, gongot, hangtálakat stb.

Gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

Jelenleg 2 főzőkonyha található a városban: a Szent István tér 9. szám alatt (Radnóti Miklós Általános Iskola épületében) és a Kórház u.21. szám alatt (a Kórház épületében). Az általános iskolásokat látja el: biztosítja, kiszállítja és tálalja az ételt az iskolák melegítőkonyháiban. A bölcsődében helyben főznek, az óvodákat a Pitypang óvoda konyhája látja el.

2013. május 29.-ig a konyhák felügyelete és a személyzet az Intézményi Gondnoksághoz tartoztak. Ezt követően létrejött Mór Városi Önkormányzat Ellátó Központja, mely ellátja ezt a feladatot. A kollégiumban lakó diákok étkezését a Táncsics Mihály Gimnázium biztosítja.

Hétfvégén nincs intézményi keretek között biztosított gyermekétkeztetés. A szünidei gyermekétkeztetést, előtte a nyári gyermekétkeztetést városunk évek óta biztosítja, meleg étel formájában.

Hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére a szolgáltatások nyújtásakor nem volt példa.

Pozitív diszkriminációra (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszeren belül azt lehet megjelölni, miszerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek előnyt élvez a bölcsődei felvétel során. Az ételallergiás gyermekeknek a város biztosítja az étkezést, amiért a szülő a normál térítési díjat fizeti.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossggal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A 2007. évben elkészített Közoktatási esélyegyenlőségi és intézkedési terv felméri az oktatással kapcsolatos szolgáltatásokat Mór városában. Eszerint a városban elérhető az alapfokú

művészetoktatás, a gyógypedagógiai tanácsadás, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, gyermekjóléti szolgáltatás és iskolai napközi. Megállapítható, hogy a település közoktatási szolgáltatásainak szakember-ellátottsága teljes mértékben megfelel a képesítési kötelezettségeknek.

A Móri Többcélú Kistérségi Társulás Közoktatási Intézkedési Terve 2008-2014. leszögezi, hogy nincs pontos adat a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről, így az óvodába nem járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről sem. Beavatkozás tervezése szükséges, mert a korai óvodáztatás alapfeltétele a gyermekek nevelési-oktatási esélyhátrányai csökkentésének. Iskolás gyermekek esetén megállapítható, hogy a hátrányos helyzetűek esetében az intézmények között jelentős eltérés nem tapasztalható, kivéve a Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI, ahol az arány 100%. A városban tanuló iskolások között a sajátos nevelési igényűek száma sem haladja meg az országos átlagot. Az intézmények között jelentős eltérés nem tapasztalható, kivéve a Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI, ahol az SNI aránya 100%.

Az intézkedési terv megállapítja, hogy az SNI és részképesség zavarokkal küzdő tanulók együttes aránya a város gyermekei, tanulói körében az országos átlag alatt van, tervszerű fejlesztésükre mégis kiemelt figyelmet kell fordítani. Törekedni kell arra, hogy minél többen kapcsolódjanak be a középfokú képzésbe, azt sikeresen befejezzék, akár gyógypedagógus bevonásával. A kedvező mutatók ellenére is szükséges a szegregáció csökkentése, az integrációban résztvevő intézmények növelése, a segítő intézményhálózatok együttműködésének erősítése. Cél, hogy az oktatásban elsődleges forma legyen az integráció. A közoktatási törvénynek megfelelően történjen meg a beóvodázás a hátrányos helyzetű és a roma gyerekek esetében. El kell érni, hogy ne maradjon gyermek óvodai ellátás nélkül. Igénybe kell venni a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat és védőnői szolgálat segítségét.

A Gárdonyi Iskolában megvalósuló EFOP-3.16-16-2017-00034 A Szakmai innováció és fejlesztés a különleges bánásmódú gyermekekért megnevezésű projekt átfogó célja, hogy széleskörű együttműködésekben alapuló szakmai fejlesztéseivel járuljon hozzá a befogadó nevelés-oktatás megvalósításához, a pedagógiai/gyógypedagógiai többletszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréshez, a méltányos pedagógia kialakításához.

A projekt széleskörű együttműködésekben alapuló szakmai fejlesztéseivel hozzájárult a minőségi, befogadó nevelés-oktatás megvalósításához, a pedagógiai/gyógypedagógiai többletszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréshez, a méltányos pedagógia kialakításához.

A súlyos, halmozottan sérült gyermekek és családjaik társadalmi elfogadásának segítése, valamint a minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása, a megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosítása az egyik kiemelt cél, olyan érzékenyítő programok megvalósításával, ahol a helyi közösségek megismerhetik a sérültek és családjaik nehézségeit, értékeit, csökkentve ezzel a köztük lévő távolságot. A projekt lehetőséget biztosít az egyes fejlesztési területekhez kapcsolódó tárgyi feltételrendszer megteremtésére, a mozgást, önkiszolgálást, érzékelés-észlelést, kommunikációt támogató fejlesztő eszközök és infokommunikációs beszerzésével.

SNI-s gyermekek száma az iskolákban:

tanév	Radnóti Á.I.	Petőfi Á.I.	Dr. Zimmermann Á.I.	Szt. Erzsébet Rk. Á.I.
2017/2018	33	20	20	5
2018/2019	33	21	24	6
2019/2020	34	21	22	7

Hazánkban viszonylag magas a hátrányos helyzetű rétegek iskolai lemorzsolódása, és az átlagosnál gyengébb tanulmányi teljesítményük is.

Nemzetközi összehasonlításban alacsony a fogyatékkal élő fiatalok körében az integrált oktatásban résztvevők aránya. A 2001. évi népszámlálás adatai szerint Magyarországon a fogyatékos személyek 13,2 %-a valamilyen speciális általános iskolában végezte tanulmányait. Az általános iskolánál magasabb fokú végzettséggel általában a mozgássérültek rendelkeznek, ennél kisebb arányban a vakok és a hallássérültek, az értelmi fogyatékos tanulók pedig ebből szinte teljesen kirekesztődnek.

A fogyatékos személyek iskolai végzettsége összességében alacsonyabb, mint a népesség egészéé. A népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 32 %-a nem fejezte be az általános iskolát.

Szakképesítéssel, illetve érettségivel 25 %-uk rendelkezik, míg egyetemi, főiskolai végzettsége a fogyatékos személyek 5 %-ának van.

A roma fiataloknak csak kevesebb, mint 5 %-a tesz érettségi vizsgát, s munkaerő-piaci esélyeiket ez jelentősen korlátozza.

A köznevelésről szóló 2011. évi törvény is kiemeli az esélyegyenlőség fontosságát.

A törvény leszögezi:

A köznevelés közszolgálat, amely a felnövekvő nemzedék érdekében a magyar társadalom hosszú távú fejlődésének feltételeit teremti meg, és amelynek általános kereteit és garanciáit az állam biztosítja. A köznevelés egészét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint a fenntartható fejlődésre és az egészséges életmódra nevelés határozzák meg. A köznevelés egyetemlegesen szolgálja a közjót és a mások jogait tiszteletben tartó egyéni célokat.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló
- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (SNI)
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Településünk közoktatási szolgáltatásainak szakember ellátottsága teljes mértékben megfelel a képesítési kötelezettségeknek.

A Gyvt. 2018. szeptember 1-től új szolgáltatást vezetett be óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás néven, mely szolgáltatást a Gyermekjóléti Központ biztosítja. A gyermekjóléti

központ általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat és programokat nyújt, amelynek keretében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít.

2019-ben 4 fő látta el a móri járás területén a feladatot. Az álláshelyek betöltése folyamatos, sor került az együttműködés megállapodások előkészítésére, majd azok megkötésére, a járásban összesen 32 intézménnyel.

A szociális munka 2019. szeptemberében kezdődött meg, az intézményekbe kihelyezett ügyfélfogadással, szülői értekezleteken való részvétellel, a nevelőtestület munkájába való bekapcsolódással.

A Szociális Alapszolgáltatási Központ **fejlesztő foglalkozásai:**

A speciális szolgáltatás keretében az általános iskolás korú gyermekek részére az alábbi segítséget nyújtotta:

- a tanulási-tantárgyi nehézségek korrekciója, korrepetálás,
- BTM-s és SNI-s tanulók fejlesztése,
- a gyermek tanulmányi teljesítményének figyelemmel kísérése,
- kapcsolattartás a gyermeket oktató pedagógusokkal,
- rendszeres konzultálási lehetőség biztosítása a szülők számára.

A fejlesztő foglalkozások heti rendszerességgel a hétfői és a keddi napokon 15.00-tól 19.00-ig voltak az elmúlt év során.

Településünk **óvodái:** Napsugár Óvoda, Szabadság Téri Óvoda (2008. szeptembertől Meseház) és Pityang Óvoda.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2012	401	19	0
2013	413	19	0
2014	420	19	0
2015	411	21	1
2016	na	21	1

Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt):

év	férőhelyek száma
2011	475
2012	475
2013	355
2014	355
2015	527
2016	528
2017	536
2018	531

Az óvodai csoportok és az óvodai férőhelyek száma növekedett. Az óvodai gyógypedagógiai csoport a Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI 2015. szeptemberben indult csoport.

A gyógypedagógiai óvoda működtetése lehetőséget ad arra, hogy a szülők a lakóhelyükhöz legközelebb eső intézményként választhassák gyermekük számára. Ily módon leveszi a mindennapi több órás utazás terhét a vállukról (nem kell Székesfehérvárra utazni), jelentősen megkönnyíti helyzetüket, ez által az óvodába járás örömteli esemény maradhat.

A Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság javaslata alapján 2,5 éves kortól fogadják itt a gyermekeket.

A bölcsődei csoportban a legfontosabb feladatok: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi, és a közösségi nevelés, valamint az anyanyelvi-, és értelmi fejlesztés és nevelés.

A gyermekek fejlesztését óvónő- gyógypedagógusok végzik, a gondozási feladatok ellátását gyógypedagógiai asszisztens és dajka segíti. Cél a testi, szociális, értelmi érettség kialakítása.

Az iskola támogató segítséget nyújt az óvodás gyerekek szüleinek. A szülők számára hatalmas jelentőséggel bír, ha sérült gyermeküket fejlesztő környezetben tudhatják a mindennapokban, ezáltal is biztosítva azt, hogy családi életükre nem nyomja rá bélyegét a sérült családtag ápolása, gondozása. Az óvoda megnyitásával lehetőséget kaptak az édesanyák, hogy munkát vállaljanak, hiszen gyermeküket biztonságban, fejlesztő közegben tudhatják.

A fejlesztés a lehetőségekhez mérten az egyéni szükségletekhez igazodva csoportos, valamint egyéni foglalkozások formájában zajlik. A sérülés jellegéből adódóan kiemelt fejlesztési területként jelenik meg a kommunikáció, valamint a szocializáció. Ezeken felül hangsúlyt helyeznek az önkiszolgálásra nevelés, beszédfejlesztés, az ábrázolás-alakítás és a játékra nevelés területekre.

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2012	668	647	1315	666	50,6%
2013	690	656	1346	677	50,2%
2014	719	680	1426	645	45,23%
2015	712	707	1419	588	41,43%
2016	711	689	1400	549	39,21%
2017	694	693	1387	717	51,6%
2018	690	729	1419	705	49,6%

Az iskolásokon belül az alsó tagozatosok száma emelkedik. Egyre kevesebb a napközis gyermek száma. 2017-2018-ban ez a tendencia megfordult: a felső tagozatosok száma emelkedett, és több lett a napközis gyermekek száma.

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban
	fő
2012	148
2013	150
2014	138
2015	150
2016	177
2017	153
2018	165

**Móri Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola,
Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

2017/2018.					
Beíratott óvodás	ebből móri	beíratott általános iskolás	ebből móri	beíratott középiskolás	ebből móri
3	2	4	1	7	0
8. évfolyamot eredményesen befejezettek			ebből móri		
9			4		
Középiskolát eredményesen befejezettek			ebből móri		
8			5		

2018/2019.					
Beíratott óvodás	ebből móri	beíratott általános iskolás	ebből móri	beíratott középiskolás	ebből móri
0	0	6	3	11	5
8. évfolyamot eredményesen befejezettek			ebből móri		
6			3		
Középiskolát eredményesen befejezettek			ebből móri		
6			3		

2019/2020.					
Beíratott óvodás	ebből móri	beíratott általános iskolás	ebből móri	beíratott középiskolás	ebből móri

1	0	8	4	6	2
8. évfolyamot eredményesen befejezettek			ebből móri		
6			2		
Középiskolát eredményesen befejezettek			ebből móri		
4			0		

A Nevelési Tanácsadó (pontos elnevezése: Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Móri Tagintézménye), mely a móri és Mór vonzáskörzetéhez tartozó oktatási és nevelési intézményeket látja el, 2012. évben 25 éves fennállását ünnepelte. Címe: Mór, Kossuth u.1.

A tagintézmény egész évben folyamatosan működik. Szolgáltatásait a tanév rendjéhez és a partneri igényekhez igazítja. Az iskolai szünetekben az intézmény ügyeletet tart. A nyári folyamán a szabadságolási tervet figyelembe véve ügyeleti napokkal biztosítja a folyamatos nyitva tartást, melyről értesíti a szolgáltatást igénybe vevőket.

Az intézmény alapvető feladatai: gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, fejlesztő nevelés, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, iskolapszichológusi tevékenység stb.

Végeznek iskolaérettségi vizsgálatot, tanulási képesség vizsgálatot, foglalkoznak beilleszkedési, viselkedési, magatartási problémás gyerekekkel. Vizsgálatuk alapján részesülnek a gyermekek (saját intézményükben) a szükséges fejlesztő, terápiás foglalkozásokban. Biztosítanak fejlesztő foglalkozásokat óvodásoknak, iskolásoknak, mozgásfejlesztő foglalkozásokat óvodásoknak, iskolásoknak, felzárkóztatást, tanuláskorrekciót iskolásoknak, lelkisegély-nyújtást és konfliktuskezelést felnőtteknek.

Feladatellátási hely megnevezése	Gyermekek, tanulók száma		HH gyermekek, tanulók száma		HH gyermekek, tanulók %		HHH gyermekek, tanulók száma		HHH gyermekek, tanulók %		SNI gyermekek, tanulók száma		SNI gyermekek, tanulók %	
	2007	2011	2007	2011	2007	2011	2007	2011	2007	2011	2007	2011	2007	2011
Napsugár Óvoda	175	163	4	13	2,2	7,98%	0	0	0	0,00%	2	4	1,1	2,45%
Meseház Óvoda	88	140	9	22	9	15,71%	0	0	0	0,00%	0	4	0	2,86%
Pitypang Óvoda	218	198	26	25	26	12,63%	0	6	0	3,03%	4	1	0,9	0,51%
Összesen	481	501	35	60	7,2%	11,98%	0	6	0	1,2%	1	9	1%	1,8%

Meseház Óvoda-Bölcsőde

nevelési év	beíratott gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	sajátos nevelési igényű gyermekek száma
	fő	db	fő
2017/2018	159	6	6
2018/2019	154	6	7
2019/2020	160	6	5

Napsugár Óvoda

nevelési év	beíratott gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	sajátos nevelési igényű gyermekek száma
	fő	db	fő
2017/2018	147	6	5
2018/2019	150	6	5
2019/2020	156	6	4

Pitypang Óvoda

nevelési év	beíratott gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	sajátos nevelési igényű gyermekek száma
	fő	db	fő
2017/2018	182	8	6
2018/2019	181	8	2
2019/2020	192	8	0

Az óvodába beíratott gyermekek létszáma nő. Az összes gyermeklétszám elenyésző arányát teszi ki a sajátos nevelési igényű gyermekek száma. Ezen gyermekek fejlesztése integráltan történik. Problémát jelent a szakemberek hiánya ezen a területen.

A Pitypang Óvodában, az EFOP 1.5.2. pályázat keretében 2019. áprilistól (jelenleg is) 1 fő gyógypedagógus foglalkozik rész munkaidőben (heti 10 óra) a fejlesztést igénylő gyermekekkel. Az intézményben logopédiai ellátást, nyelvi fejlesztést tudnak biztosítani.

A Napsugár Óvodában minden évben megszervezésre kerül az iskolába készülő nagycsoportos gyermekek számára az ún. Esélyóra, ahol a gyerekeknek lehetőségük van megismerkedni a mássággal. Kipróbálhatják azokat az eszközöket, amelyek a különböző fogyatékos emberek

mindennapi életében nélkülözhetetlenek. A cél, hogy az óvodásokat érzékenyítsék a másság elfogadásában.

Az óvodákban az esélyegyenlőség érdekében a hátrányos helyzetű gyermekek szüleit tájékoztatják azokról a lehetőségekről (pl. étkezés, ingyenes óvoda), amivel hátrányaikat kompenzálni lehet.

Feladatellátási hely megnevezése	Gyerme- kek, tanulók száma	HH gyerme- kek, tanulók száma	HH gyerme- kek, tanulók %	HHH gyerme- kek, tanulók száma	HHH gyerme- kek, tanulók %	SNI gyerme- kek, tanulók száma	SNI gyerme- kek, tanulók %
Petőfi Sándor Általános Iskola	265	38	14,34%	13	4,91%	10	3,77%
Radnóti M. Ált. Isk.	418	89	21,29%	20	4,78%	17	4,07%
Dr Zimmermann Ágoston Általános Iskola	389	50	12,85%	5	1,29%	17	4,37%
Összesen	1072	177	16,51%	38	3,54%	44	4,10%

Fenti táblázat a Kistérségi Esélyegyenlőségi Tervben található. A hátrányos helyzetűek száma, de különösen az SNI-sek száma azóta megnőtt.

Az óvodai nevelés szervezése szegregációt nem idéz elő. **A hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek arányában az iskolák és évfolyamok között jelentős eltérés nem mutatható ki, és a létszámuk sem magas, a sajátos nevelési igényű gyermekek aránya nem haladja meg az országos átlagot.**

Kimagasló értéket a Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI szegregációt eredményező szervezéséből adódnak, csak itt van gyógypedagógiai tagozat. Összesítve elmondhatjuk, hogy a 2011. évi adatokat tekintve a móri általános iskolákban 41 gyermek számít halmozottan hátrányos helyzetűnek (HHH). A legtöbb HHH gyermek a Radnóti Miklós Általános Iskolába jár, itt a legmagasabb ezen diákok aránya. A Petőfi Sándor Általános Iskola és dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola diákjait tekintve azonos arányú a HHH tanulók aránya. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek száma 34. Számukat tekintve legtöbbet a Radnóti Miklós Általános Iskolába és a Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskolába járnak, azonban az iskola teljes létszámához viszonyítva a legmagasabb az arányuk a Petőfi Sándor Általános Iskolában (3, 32%).

A három óvodát tekintve 2011-ben 16 a HHH gyermek és 9 SNI-s gyermek. Közülük a legtöbb HHH a Pity pang óvodába jár (6,3%) és a legtöbb SNI gyermek a Meseház óvodába (3,2%).

Az összes óvodás Árkisútról a Pity pang óvodába jár (ide jár a HHH gyermekek 75%-a), az általános iskolások a Radnóti Miklós Általános Iskola és a Petőfi Sándor Általános Iskola tanulói, ahol a HHH gyermekek több mint fele koncentrálódik.

Az adatokból kitűnik, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek viszonylag egyenletesen oszlanak meg, kicsit eltolódva a Pity pang Óvoda és a Radnóti Iskola felé, a Móron található általános iskolák és óvodák között. Az árkisútrai gyermekek – mivel különböző korosztályba tartoznak – különböző évfolyamokba járnak, így oktatási szegregáció nem valósul meg velük szemben. Sajnálatos módon azonban gyakoriak esetükben a hiányzások, az oktatástól való távolmaradás.

Friss adatok: 2017.-ben a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma iskolánként:

Iskola neve	Címe	Hátrányos helyzetű gyermekek száma
Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola	8060 Mór, Kodály Z. u. 28.	1 H, 0 HH
Radnóti Miklós Általános Iskola	8060 Mór, Szent István tér 9.	10 H, 4 HH
Petőfi Sándor Általános Iskola	8060 Mór, Lovarda u. 7.	3 H, 5 HH
Szent Erzsébet Római Katolikus Általános Iskola	8060 Mór, Erzsébet tér 19.	0 H, 0 HH
Fejér Megyei Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	8060 Mór, Vértess u. 67.	1 H, 1 HH
Összesen		25

2018.

Iskola neve	Címe	Hátrányos helyzetű gyermekek száma
Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola	8060 Mór, Kodály Z. u. 28.	1 H, 1 HH
Radnóti Miklós Általános Iskola	8060 Mór, Szent István tér 9.	17 H, 8 HH
Petőfi Sándor Általános Iskola	8060 Mór, Lovarda u. 7.	11 H, 3 HH
Szent Erzsébet Római Katolikus Általános Iskola	8060 Mór, Erzsébet tér 19.	0 H, 0 HH
Fejér Megyei Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	8060 Mór, Vértess u. 67.	0 H, 2 HH
Összesen		43

Iskola neve	Címe	Hátrányos helyzetű gyermekek száma
Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola	8060 Mór, Kodály Z. u. 28.	3 H, 1 HH
Radnóti Miklós Általános Iskola	8060 Mór, Szent István tér 9.	16 H, 6 HH
Petőfi Sándor Általános Iskola	8060 Mór, Lovarda u. 7.	6 H, 9 HH
Szent Erzsébet Római Katolikus Általános Iskola	8060 Mór, Erzsébet tér 19.	0 H, 0 HH
Fejér Megyei Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	8060 Mór, Vértess u. 67.	2 H, 0 HH
Összesen		27+16=43

A Táncsics Gimnáziumban magas a továbbtanulási arány. A nappali képzés mellett felnőttoktatást is folytat esti munkarendű képzés keretében. A Perczel Mór Szakgimnázium és Kollégium diákjai többsége a kistérség más településeiről jár ide. Az intézményhez kollégium is kapcsolódik, ahol a gimnázium tanulóit is elhelyezik.

A város oktatási rendszerében az óvodai és az általános iskolai, valamint a középiskolai intézmények rendelkezésre állnak, ahol nem csupán a helyi, hanem a kistérségi iskoláskorúak is nagy számban tanulnak. Az óvoda és iskolaépületek az elmúlt időszakban látványos felújításokon keresztül korszerűbb, modernebb, takarékosabb intézményekké alakultak. A Petőfi Sándor Általános Iskola alsós épülete, mely nem iskola céljából épült, kiváltásra került egy új épülettel.

Megállapítható, hogy a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek arányában az iskolák és évfolyamok között jelentős eltérés nem mutatható ki, és a létszámuk sem magas, nem haladja meg az országos átlagot.

A kompetencia mérés eredmények vizsgálata alapján megállapítható, hogy az intézmények eredményei az országos átlag eredményei körül szóródnak, jelentős eltérés ebben nincs iskoláink között.

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, ill. amelyhez közvetve hozzájárul. Az oktatással, képzéssel kapcsolatban mindenkit egyenlő bánásmód illet meg.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. A halmozottan hátrányos helyzetben levő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét. Több iskola esetén a körzeteket úgy kell kialakítani, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya egyenletes legyen az intézményekben.

Intézményeinkben a hátrányos megkülönböztetés és a szegregáció miatt eljárás nem indult, ilyen jellegű panasz nem merült fel. Jelentős számú gyermek elkülönítése bármilyen hátrányos helyzet miatt nem tapasztalható és nem volt tapasztalható a múltban sem.

Az egyenlő esélyek biztosítása érdekében az iskolákban lehetőség van az Erzsébet-táborban és a Határtalanul pályázatban való részvételre.

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A már említett Bursa Hungarica és az Arany János Tehetségkutató programon kívül a Német Önkormányzat is létrehozott egy ösztöndíjat még 1995-ben. Minden évben tehetséges német nemzetiségi diákokat támogatnak: 1 általános iskolás, 1 középiskolás és 1 főiskolás ill. egyetemista diákot.

A Radnóti Általános Iskola a 2018-2019-es tanévben a Fejér Megyei Cigány Önkormányzat Pályázatán 300.000.-Ft-ot nyert olyan programok szervezésére, amelyeket a magukat cigány kisebbségnek valló tanulók bevonásával valósítottak meg.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
krízis helyzet esetén kevés a lehetőség a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési problémás gyermekek eddig Székesfehérvárra jártak	Helyettes szülő biztosítása a Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI óvodai csoportját továbbra is szükséges fenntartani
a védelemben vett és veszélyeztetett gyermekek száma	Jelzőrendszer erősítése, esetmegbeszéléseken a részvétel erősítése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest.

Az adatok elemzése, az általuk tükrözött társadalmi folyamatok feltárása segít megérteni, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek – a látszattal és a gyakran hangoztatott ideológiákkal szemben – nem lelki, nem is biológiai alapokon nyugszanak elsősorban, hanem politikai, hatalmi, gazdasági természetűek. A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010-2021. című 1004/2010.(I.21.) Kormány határozat alapján célkitűzés :

„ba) a nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele; bb) a szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása;

bc) a férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén;

bd) az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele;

be) a nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása; „

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Állandó népességből a 18-59 éves nők aránya %

év	%
2012	31,37
2013	31,13
2014	30,93
2015	30,66
2016	30,092
2017	28,88
2018	28,53

Az utóbbi időben a gyermekszülések idejének kitolódása figyelhető meg, egyre több nő szeretne karriert építeni.

A nyugdíjtörvény változása, a nők 40 év szolgálati idővel történő nyugdíjazása kiút lehet annak az idősebb korosztálynak a nők között, akik a munkaerőpiacon hátrányba kerülnek koruk miatt.

2011. március 1. óta életkortól függetlenül öregségi nyugdíjra jogosultak azok a nők, akik legalább 40 év jogosultsági idővel rendelkeznek. A 40 éves kedvezményes nyugdíj megállapításához szükséges minimum 32 év kereső tevékenységgel szerzett szolgálati idő. Ha a nő súlyosan fogyatékos vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekére tekintettel ápolási díjban részesült, akkor ehhez minimum 30 év szükséges. A folyósítás kezdete óta emelkedik az igénylők száma. 2016. januárjában 139.639 fő kapott saját jogú nyugellátást ezen a jogcímen, mely az öregségi nyugdíjasok 7%-a.

A nők foglalkoztatása és munkanélküliség a nők körében

A jelenleg is folyamatban lévő EFOP-1.2.9-17-2017-00072 Nők a családban és a munkahelyen összeegyeztetését segítő projekt Mórón jellemzője:

A Móri Polgármesteri Hivatal konzorciumban a Móri Borvidék Turisztikai Desztinációs Menedzsment Egyesülettel közösen célként tűzte ki a nők munkaerőpiacra történő visszatérésének elősegítését oly módon, hogy az összeegyeztethető legyen a családban ellátandó feladatokkal.

A pályázati konstrukció célja elsősorban a gyermekvállalási hajlandóság növelése, valamint a nők munkavállalásának megkönnyítése, munkaerő piaci helyzetének javítása, a munkaerő-piacra való gyorsabb visszatérésének elősegítése, a család és munka összeegyeztethetőségének elősegítése helyi megoldások és együttműködések révén. Ezen célok eredményeként javul a családok anyagi helyzete, a kisgyermekes anyák társadalmi presztízse, mentálhigiénés állapota és önbecsülése. A

konstrukció ezen célok megvalósításával kíván hozzájárulni – a Kormány által célul kitűzött – a család társadalmi szerepének megerősítéséhez, valamint a társadalmi összetartás erősítéséhez.

A pályázat közvetlen célcsoportja:

→ Aktív korú női munkavállalók: akiknek nehézséget okoz a munka és a magánélet összehangolása, különös tekintettel a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűekre:

- Gyes-en lévő anyukák
- Munkanélküli, munkakereső nők
- a munka világába visszatérő nők
- leszázalékolt de aktív nők
- kisgyermekes
- fogyatékos gyermeket nevelő
- gyermekét egyedül nevelő
- nagycsaládos
- idős hozzátartozót gondozó

→ Aktív korú női munkavállalók családtagjai

Az alábbi projektelemekbe történik a bevonásuk: Gyermekfelügyelet, jó gyakorlatok megismerése, szemléletformáló, nőkkel szembeni sztereotípiát lebontó programok, kommunikáció

Bevonásuk módja: Aktív korú női munkavállalókon keresztül közvetve, illetve a projekt kommunikációja által.

A projekt céljainak és tevékenységeinek kidolgozása Mór Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjával összhangban történt. Az esélyegyenlőségi program a nők esélyegyenlőségével kapcsolatos legkomolyabb problémának a napközbeni gyermekfelügyelet hiányát, az alternatív gyermekfelügyeleti formák (családi napközi, házi gyermekfelügyelet) hiányát látja, ami akadályozza a nők elhelyezkedését a munkaerőpiacon. Fejlesztési lehetőségként a HEP- ben megfogalmazódott a szükségletfelmérés, tájékoztatás, alternatív megoldások támogatása.

A pályázattal az Intézkedési Tervből megvalósul a III.1. és V.2. intézkedés.

Az önkormányzat többségében női alkalmazottakat foglalkoztat, ám vezető pozíciókban inkább a férfiak vannak. A közoktatási intézményekben is nőket foglalkoztatnak túlnyomó többségben. A várandós és kisgyermekes anyák visszatérése biztosított és támogatott az önkormányzati munkahelyeken.

Városunk lakosságának nagy része az ipartelepen működő multinacionális cégeknél dolgozik két-három műszakos vagy folyamatos munkarendben. A városban gyakorlatilag elérhetetlenek az atipikus foglalkoztatási formák (részmunkaidő, távmunka). A kisgyermeket nevelő családokat mindkét probléma fokozottan érinti. Kénytelenek anyagi helyzetük miatt munkát vállalni, de ezt csak annak árán tehetik meg, hogy gyermekeikkel jóval kevesebb időt tölthetnek el. Gondot okoz továbbá a rugalmas napközbeni ellátást biztosító helyek hiánya is (hiába tehetné meg például a szülő, hogy csak délutánra, vagy néhány órára viszi gyermekét bölcsődébe, óvodába, az intézmények kötött házirendje miatt erre nincs lehetőség).

Regisztrált munkanélküli/nyilvántartott álláskereső férfiak és nők száma (negyedéves átlag)

év	férfiak fő	nők fő
2012	275,5	273,25
2013	246,25	229,75
2014	176	168,5

2015	153,75	141,75
2016	113,75	115,25
2017	107,5	102,25
2018	124,75	129
2019	108	139,25

Megfigyelhető, hogy a munkanélküli nők száma magas, időnként magasabb, mint a munkanélküli férfiak száma. A 2019-es évben nagy arányú a különbség a nők javára.

Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Tapasztalatok azt mutatják, hogy a nők tanulását és munkába állását befolyásolja a családi élet és a gyermek vállalás. Közfoglalkoztatás keretében több olyan, már idősebb nőt alkalmaz az önkormányzat, aki alacsony iskolai végzettségű. Valószínűleg a gyárban a tesztet sem tudja teljesíteni a sikeres felvétel érdekében. Azonban, ha a közfoglalkoztatás keretében tanfolyam elvégzése, kompetenciával kapcsolatos képzésre van lehetőség, a nők könnyebben rávehetők a tanulásra.

Néhány évvel ezelőtt lehetőség volt a 7. vagy 8. osztály elvégzésére. Erre a tanfolyamra szinte kizárólag nők jelentkeztek, azonban kellő létszám hiányában nem indult el a képzés.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nem volt olyan eset, amikor a hátrányos megkülönböztetés miatt bejelentés történt volna.

Az megfigyelhető, hogy a gyermeket nevelő nőket csak másodlagos munkaerőnek tekinti a munkaerő piac pl. a gyermek betegsége esetén sok a hiányzása. Pozitív diszkrimináció figyelhető meg a Nők 40 év program esetében.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi bölcsődei, munkahelyi bölcsődei, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Mór Város Önkormányzatának fenntartásában működik a **bölcsődei ellátás**. A Nefelejcs Bölcsődében 2013-ban 6 csoport dolgozik, a férőhelyek száma 76. Ez a szám 2012. decemberében emelkedett 60 férőhelyről. Az elmúlt években átlagos kihasználtsági foka 94%. A dolgozók száma: 12 kisgyermeknevelő, 2 átfedő gyermeknevelő.

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2012	1	73	60
2013	1	74	60
2014	1	74	60

2015	1	76	76
2016	1	76	76
2017	1	73	76
2018	1	76	76
2019	1	93	100

A fenti táblázat jól tükrözi a férőhelybővítés következtében megemelkedett férőhelyek számát.

2015-ben kezdeményezte a fenntartónál a bölcsőde vezetője a férőhelybővítést, mivel az épület 100 férőhely befogadására alkalmas. 2016-ban nyertes pályázat tette lehetővé a bővítést, mely 2019. áprilisra megvalósult. A Védőnői Szolgálat kiköltözött az épületből. A 2 pavilonban 2 új csoportszoba kialakítása történt, ahol 24 kisgyermeket tud fogadni az intézmény. Kialakításra került egy tornaszoba, logopédiai és pszichológiai szoba.

A 100 férőhelyes bölcsőde kielégíti a városban a szülők igényeit. Alternatív megoldások, mint pl. családi bölcsőde nincs a városban, nem is merült fel igény. A Nefelejcs Bölcsődében évről évre nincs gondozási díj, csak a térítési díjat kell fizetni a szülőknek. Kevesen tudnák megfizetni pl. egy családi bölcsőde magasabb díját.

Jogszály írja elő, hogy ha a szülők nettó jövedelme nem éri el a 139.184.-Ft-ot, akkor kérhetik a térítési díj elengedését. Ezt a lehetőséget a bölcsődébe járó gyermekek 65%-a igénybe veszi.

A bölcsődei szolgáltatásokat igénybevevők száma az elmúlt években jelentős szórást mutat. Azonban az elmúlt években csökkenő tendencia figyelhető meg, ennek oka lehet, hogy az ipari parkban levő, nagylétszámban nőt foglalkoztató cégek munkabeosztása mellett sok nő nem tud visszamenni dolgozni (reggel 6 órai kezdés, 3 műszak, folyamatos munkarend). A Nefelejcs Bölcsőde nyitvatartási ideje 6-17 óráig.

A bölcsőde helyi járatos busszal jól megközelíthető. A kapubejáró és a csoportsobák a játszóudvarok felől akadálymentesen megközelíthetők. Az utóbbi időben volt mongol, kínai, roma gyermek is gondozottjuk. Minden gyermek egyenlő esélyekkel rendelkezik. Pozitív diszkriminációra volt már példa, amikor egy halmozottan sérült kisgyermek részére sok utánajárással és szervezéssel Székesfehérvárról konduktort tudtak biztosítani.

A bölcsődések számára biztosított az egészségügyi ellátás.

Családi bölcsőde és munkahelyi bölcsőde nincs a városban.

Móron nem működik olyan intézmény, ami rugalmasabb időbeosztással rendelkezne, mint a bölcsőde, óvoda.

Egyes multinacionális munkáltató biztosítja annak lehetőségét, hogy a gyermekét egyedül nevelő nő (szülő) részére állandó reggeles munkarendben biztosítja a munkába állást.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel

rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

A területi védőnők a várandósokat és a 0-7 éves korosztályt látják el. A veszélyeztetett nők és várandósok érdekében jelzőrendszeri tevékenységet végeznek: lehetőségük van a gyámügy, rendőrség, ellátó orvos felé írásban jelezni. Anyaotthoni, illetve családok átmeneti otthonában történő elhelyezést ezekkel a szervekkel egyeztetve indítványoznak.

Rendszeres, rendszerben meghatározott szűrővizsgálatokat végeznek a gondozottak körében, várandósoknak havi rendszerességgel tanácsadást tartanak.

Megnehezíti a várandós nők helyzetét, hogy 2007-ben megszűnt Mórban a szülészeti, ezért vizsgálatokra is Székesfehérvárra kell rendszeresen járniuk.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők elleni erőszakról, családon belüli erőszakról nem rendelkezünk adattal.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006.(XII.23.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Gyár.) módosítása eredményeképpen a települési önkormányzatok jegyzőinek gyámhatósági feladat- és hatásköre 2020. január 1. napjával kibővült.

A Gyár. 1/A.§-a 2020. január 1. napjától a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként a települési önkormányzat jegyzőjét jelöli ki (2019. december 31. napjáig ez a szerv a gyámhatóság volt).

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény szabályozza a hozzátartozók közötti erőszak megelőzése és a bekövetkezett, hozzátartozók közötti erőszak ártalmainak csökkentése érdekében szükséges intézkedésekkel kapcsolatos eljárást.

Az eljárás során a jegyző tájékoztatást ad a bántalmazottnak többek között arról, hogy a hozzátartozók közötti erőszak miatt helye van-e büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításának, továbbá a hamis vád következményeiről, tájékoztatást ad a bántalmazónak a hozzátartozók közötti erőszak folytatásának következményeiről.

5.5 Krízishelyzetbe kerülő nők számára nem működik helyben anyaotthon. Arra már volt példa, hogy gyermekeivel menekülő anyát ideiglenesen a Hajléktalanok Átmeneti Szállója fogadta be, de ez csak rövid idejű szükségmegoldás lehet.

Fejér megyében, Székesfehérváron a családok átmeneti otthona a Kríziskezelő Központ egyik telephelyeként működik, 20 férőhellyel.

A Székesfehérvár, Palotai út 51/A. szám alatt található Családok Átmeneti Otthona csak székesfehérvári lakosokat tud fogadni. A Mór közelében, Csákváron található, egyházi fenntartású családok átmeneti otthona országos befogadású intézmény.

Az országos befogadású intézményekről ad tájékoztatást egy diszpécser szolgálat a 06/1/338-41-86 telefonszámon.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A Mór Városi Önkormányzat mellett működik Német és Cigány Önkormányzat is. Jelenleg a települési önkormányzatnak 2 női, a cigány önkormányzatnak 0, a német önkormányzatnak 3 női tagja van.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

2009. őszén létrejött a Móri Nőkért és Anyákért Közhasznú Egyesület (MONA), melynek a Lamberg-kastély ad otthont. Közhasznú szervezetként működik. Működése nyilvános, szolgáltatásait bárki megkötés nélkül igénybe veheti.

Az alábbi tevékenységeket végzik: ismeretterjesztés, tanácsadás (szülés, szoptatás, beteg gyermek ellátása), programok szervezése (pl. Születés hete, Születésfa ültetése, baba- és gyermekruha börze, játszóház, farsang), a térségben élő nők munkába helyezésének, vállalkozóvá válásának elősegítése gyermekfelügyeletet biztosító szolgáltatások létrehozásával, működtetésével.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Részmunkaidős és atipikus foglalkoztatási lehetőségek hiánya	Munkalehetőségek keresése a specifikumokra tekintettel
	gyerekek nappali ellátását célzó intézmények nyitva tartásának kialakítása a célcsoport igényeinek megfelelően
Alternatívgyermekfelügyelet igénybevételére nincs lehetőség, jelenleg nincs helyettes szülő	alternatív megoldások támogatása, igényfelmérés szükséglet felmérés, tájékoztatás

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Az időskorú népesség főbb jellemzői

Az idősök jelentős hányadát fenyegeti az izoláció, a kirekesztődés veszélye, amely a betegségkockázatok növekedésével jár. Az időskorúak anyagi, fizikai, egészségügyi, szellemi állapota nagyon heterogén képet mutat. Sok az idősök között az egyszemélyes háztartás, akik magányosan élnek, családi gondoskodást nélkülözve. Jellemzően magasak a megélhetési és gyógyszerköltségük, önellátó képességük korlátozott, segítségre szorulnak. A nagykorú gyermekek szülei iránti tartási kötelezettsége alkotmányos szinten is megjelenik.

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy az idősök száma egyre nő a vizsgált időszakban Mórban, ezen belül a 65 év felettiiek túlnyomórészt nők. Megfigyelhető, hogy a fiatalabb generációban több a férfi, mint női lakosság, ám a legidősebb lakosok közül lényegesen magasabb a nők száma. A férfiak hamarabb „elkopnak”, sok az egyedül élő idős nő.

Már a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció is felhívta a figyelmet az idősök növekvő számára. Célként megjelölte, hogy az idősök gondozását, otthonukban történő megtartását kell megerősíteni. Ezt a személyes gondoskodás színvonalas biztosításával, a szolgáltatások bővítésével lehet elérni.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer sajátjogú; és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít. A sajátjogú nyugellátások körébe tartozik: az öregségi nyugdíj, a rehabilitációs járadék.

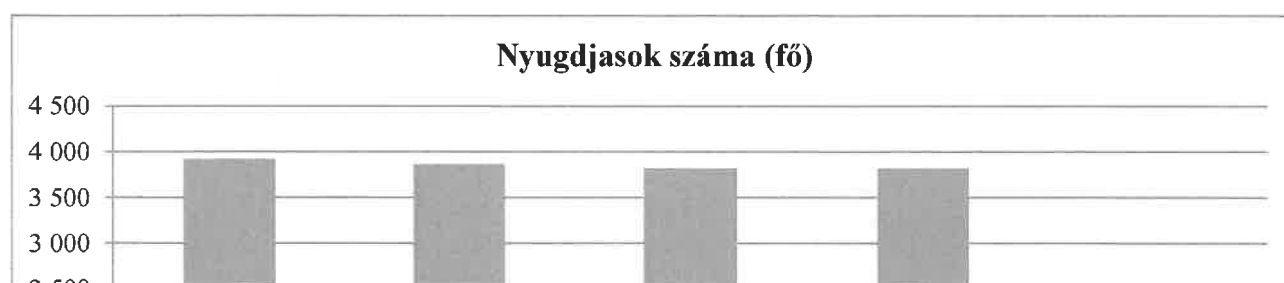
A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás: az özvegyi nyugdíj; az árvaellátás; a szülői nyugdíj; a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint az özvegyi járadék.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	1 696	2 224	3 920
2014	1 650	2 214	3 864
2015	1 596	2 222	3 818
2016	1 571	2 249	3 820
2017	1539	2243	3782
2018	1 516	2223	3739

0

Forrás:
TeIR, KSH
Tstar

A nyugdíjasok száma csökkenést mutat, ennek oka lehet a nyugdíjkorhatár emelése is.

Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a Járási Hivatal vezetője állapítja meg.

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2012	6,99
2013	7,10
2014	7,25
2015	6,75
2016	5,07
2017	3
2018	3
2019	2

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen):erre példa lehet a TÁMOP pályázat, mely 2013-ban biztosít nyelvtanfolyamot és számítástechnikai tanfolyamot, díjmentesen. Statisztikai adatok alapján megfigyelhető, hogy az 59 év feletti korosztály a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben van, koruknál fogva nagyon nehéz az elhelyezkedés. Számuk egyre emelkedik.

év	59 év feletti regisztrált munkanélküliek száma negyedéves átlag
	fő
2012	9,00
2013	13,75
2014	15,00
2015	20,50
2016	19,75
2017	22,75
2018	28,25
2019	23,5

Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

Az elmúlt évben felerősödött a nyugdíjasok ösztönzése az újra munkába állásra, melyet a munkaerőhiány okozott. A nyugdíjas munkavállalók szövetkezetbe tömörülhetnek. Egyre nagyobb az érdeklődés erről a nyugdíjasok felől.

Ha már az idős olyan egészségi állapotba kerül, hogy önmagát nehezen látja el, szüksége van a különböző szociális szolgáltatások igénybevételére pl. étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátási igénybevétele. Ez utóbbi az elmagányosodás problémájával küzdő egyedül élő idős ember részére fontos szolgáltatás.

év	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma
	fő
2012	33
2013	31
2014	28
2015	34
2016	24
2017	26

A Szociális Alapszolgáltatási Központ biztosítja a **nappali ellátást**. Az épület Mór belvárosában, jól megközelíthető helyen található. Az udvaron külön mozgáskorlátozottak részére kialakított parkoló is található.

Az intézmény teljes mértékben akadálymentesített. A bejáratnál személyi felvonó található. A tágas helyiségek küszöb nélküliek, így támbottal, kerekesszékekkel is biztonságosan használhatóak. Az akadálymentesített WC-mosdó kialakítása is megtörtént.

Az épületen belüli és kívüli komplex akadálymentesítés valamennyi fogyatékkal élő ember számára elérhetővé teszi a szociális alapszolgáltatáshoz való hozzáférést. A gondozáshoz használt eszközök: vérnyomásmérő, masszázsfotel, biopton lámpa, lázmérő, védőruha a gondozók számára, vércukor és koleszterinmérő készülék.

Sajnos a nappali ellátásban résztvevők száma csökken. Ennek oka lehet a térítési díj kifizetésének nehézsége, bár kedvezményt tud biztosítani az intézmény, a nappali ellátás díját nem emelte az önkormányzat egy ideje. Sok idős inkább télen, a fűtési időben veszi igénybe az ellátást.

Korcsoport szerinti megoszlás (2017. december 31. napján)

Megnevezés	Nő	Férfi
18-39 éves	0 fő	1 fő
40 - 59 éves	6 fő	6 fő
60 – 64 éves	1 fő	3 fő
65 - 69 éves	0 fő	2 fő
70 - 74 éves	0 fő	0 fő
75 - 79 éves	1 fő	2 fő
80 - 89 éves	1 fő	2 fő
90 - éves	1 fő	0 fő
Összesen	10 fő	16 fő

A táblázatból megállapítható, hogy a 40-59 éves korosztály képviselteti legmagasabb számban magát: 6 férfi és 6 nő ellátott. Valószínűsíthető, hogy koruk miatt aktívnak számító, ám valamilyen betegséggel küzdő emberekről van szó.

Korcsoport szerinti megoszlás (2019. december 31. napján)

Megnevezés	Nő	Férfi
18-39 éves	0 fő	0 fő
40 - 59 éves	0 fő	0 fő
60 – 64 éves	0 fő	1 fő
65 - 69 éves	0 fő	0 fő
70 - 74 éves	1 fő	1 fő
75 - 79 éves	0 fő	0 fő
80 - 89 éves	5 fő	0 fő
90 - éves	2 fő	0 fő
Összesen	8 fő	2 fő

A nappali ellátást igénybevevők száma egyre csökken. Az intézmény jelzése szerint az ellátást igénybevevők élezkora emelkedik és jellemző a demencia a körükben.

Az igénybe vevők többsége egyszemélyes háztartásban él, az intézményben eltöltött idő alatt új kapcsolatok kialakítására nyílik lehetőségük. Erősödhet bennük az egymás iránti érzékenység, az elfogadás és a segíteni akarás képessége. Ennek hatásaként csökkenhet a feleslegesség és a magány érzete. Az ellátottak között van otthontalan, demenciával küzdő, illetve fogyatékkal élő ember.

A nappali ellátást igénybevevőknek a szolgáltatásért személyi térítési díjat kell fizetniük, mely jövedelemtől függően változik. A nappali ellátás során 3x-i étkeztetésben részesülnek az ellátottak. A térítési díj összegét meghatározza az egyén jövedelmi viszonya. Amennyiben az öregségi nyugdíjminimumot nem éri el az ellátott jövedelme, akkor számára térítésmentesen biztosított az ellátás.

2017. évben 12 fő fizetett térítési díjat és 14 fő térítésmentességet kapott.

Célszerű párbeszéd elindítása a városban élő idősökkel arra irányulóan, hogy melyek azok a jogos igények, amelyek jelenleg kielégítetlenek, illetve mely keretek azok, amelyeken belül ezek kielégíthetőek, megvalósíthatóak. Az idősök esélyegyenlőségének biztosítása, a koruk, betegségük, magányosságuk miatti hátrányaik megszüntetése az önkormányzat és intézményei, a Szociális Alapszolgáltatási Központ, a civilszervezetek feladata. A Móri Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya arra törekszik, hogy az 55 év feletti munkavállalókat képzéssel, pályázatokkal a munkaerő-piacra visszavezessék.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Városunkban rendszeresen megszervezi a Rendelőintézet az Egészségnapot, ahol ingyenesen különböző szűrővizsgálathoz juthatnak pl. vércukor, testzsír mérés, ortopédiai, szemészeti vizsgálat. Az egészségügyi dolgozók bevonásával és közreműködésével ez egész napos ingyenes program. Látogatottsága magas létszámú, jellemzően az idős korosztály vette igénybe.

A digitális alapkészségekkel nem rendelkezők számára (munkanélküliek, idősök, roma származásúak, nagycsaládosok, közfoglalkoztatottak) az informatikai eszközökhöz és az internethez hozzáférést biztosítunk a GINOP-3.3.1-16-2016-00001 azonosítószámú „Digitális Jólét Program fejlesztése” pályázat keretében. A program segítségével a lakosság digitális szakadéka csökkenthető, a különféle online felületen történő pályázatokban részt tudnak venni, hivatalos ügyeket online formában tudnak intézni.

A Szociális Alapszolgáltatási Központ is biztosítja a helyiséget természetgyógyász rendszeres vizsgálatára. Tapasztalatuk szerint az idősök klubja gondozottjain kívül jellemzően az idősebb nők élnek ezzel a lehetőséggel és keresik fel a természetgyógyászt.

A város minden évben megrendezi az Idősek napját. Nincs Idősek tanácsa, ez a korosztály nem képviseli magát a Szociális Kerekasztalban.

Mégis elmondható, hogy aktív közéleti életet élnek városunk idősei. Három nyugdíjas klub is működik. Az elmúlt évben pedig megalakult a Forгатós Táncsoport senior tagozata is, szép létszámmal.

A **Nyugdíjas Polgári Egyesület** 2002-ben alakult meg. Pártállástól független, keresztény elveket valló egyesület. Mintegy 30 tagja van, akik havonta találkoznak. Ez az egyesület szervezi meg a városban a november 4.-ei Áldozatok napját és a március 18.-i ünnepséget.

A **Mór-Pusztavám Bányász Nyugdíjas Szervezet** nagy létszámban tömöríti az elsősorban nyugdíjas bányászokat és hozzátartozóikat.

Az **Ezerjő** Nyugdíjasklub jelentős létszámú tagsággal bír, rendszeres kulturális programjaik, kirándulásaik vannak.

Elmondható, hogy eseménydús, tartalmas programok állnak az idős korosztály rendelkezésére, melyeket sok esetben ők maguk szerveznek, s nemcsak résztvevők.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok: kifejezetten ilyenek nincsenek településünkön, bár a fentiek lehetnek jó kezdeményezések (számítástechnikában önkéntes segítők nyugdíjasok részére pl.).

Az egészségügyi programok (pl. Egészségnap) bárki által látogatható, de jellemző az idős korosztály érdeklődése.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyre magasabb a lakónépességen belül a nyugdíjkorhatárt elérők és elérték aránya, öregedő település	Humán kapacitásuk kihasználása, a potenciális (idős) erőforrás bevonása a társadalmi hasznosság jegyében: önkéntes munkavállalás, önkéntes szerveződés segítése a korcsoport körében, civil szervezetekkel való kapcsolatteremtés, közvetítés
Gyakori az idősek körében az egy fő háztartás, különösen a nők körében	Generációk közti távolság csökkentése, az egyedülálló idős képességeinek megfelelő feladatokba történő bevonása, nyugdíjasklubok támogatása
Idősek informatikai jártassága alacsony	informatikai tanfolyamok szervezése (könyvtár, releváns civil szervezetek, önkéntesek bevonásával)
Idősek „hagyományhordozó” szerepe	kulturális rendezvények, tematikus teadélutánok, iskolai rendezvények motiválása a város lakosságának körében

7. A fogvatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a **Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló Egyezményt** és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet.

A hazai fogyatékossgügyi politika kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel.

Az Egyezmény szerint „fogyatékossgal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását”.

Lehetővé kell tenni, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során – a fizikai és szellemi környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet valamint a sport és a szórakozás területén is.

Az Európai Unióban a populáció 40%-a dolgozik, ez az arány ma Magyarországon 7-9%, amely rendkívül alacsony, különösen amellet, hogy az aktív korú célcsoport 80 - 85%-a akar és tudna is dolgozni, védett, vagy nyílt munkaerő-piaci körülmények között.

A fogyatékos személyek körén belül:

a testi fogyatékos és mozgássérült emberek aránya együttesen 43,6%

a vak és gyengénlátó emberek aránya 14,4%.

hallás-, beszédzavar-fogyatékossgban kb. 10%-uk szenved.

Az egyéb fogyatékossgban szenvedők aránya 21,6%

(Forrás: 10/2006. (II. 16.) OGY határozat Az Új Fogyatékossgügyi programról)

Településünk nem rendelkezik fogyatékkal élőkkel kapcsolatos komplex nyilvántartással, nem ismert a fogyatékossg típusa szerinti megoszlásuk. A látássérültek és mozgáskorlátozottak civil szervezete rendelkezik a településen helyi csoporttal, képviselőjük tagja a Szociális Kerekasztalnak.

2013. áprilisában a Magyar Államkincstár a Polgármesteri Hivatal megkeresésére közölte, hogy a **Móron élő fogyatékossgai támogatásban részesülő személyek száma 160**. Ezzel kapcsolatban részletesebb felvilágosítást nem adtak. Nincs lehetőségük az adatok fogyatékossg szerint, nemek szerinti stb. bontásra. A lakosság számához viszonyítva ez a szám 1,1%.

A fogyatékosok foglalkoztatása

A fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségeit bővíteni kell (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás). A fogyatékosokról szóló tv. értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint **integrált, védett foglalkoztatásra** jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Móron sajnos nincs ilyen jellegű foglalkoztató, régen volt kezdeményezés, de nem volt sikeres.

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma
2012	291 férfi és 289 nő
2013	286 férfi és 287 nő
2014	277 férfi és 282 nő
2015	253 férfi és 265 nő
2016	228 férfi és 260 nő
2017	213 férfi és 246 nő
2018	206 férfi és 227 nő

A megváltozott munkaképességűek ellátásában részesülők száma csökkent (betudható a megszigorodott feltételeknek a nyugdíjszerű ellátások terén).

A Bice-Bóca Egyesület jelzése szerint a tagok jellemzően alacsony jövedelemmel rendelkeznek: rehabilitációs járadék, rokkantsági ellátás, fogyatékosági támogatás, magasabb összegű családi pótlék és általában az egyik szülő (jellemzően az anya) nem tud dolgozni, ápolási díjon van. Ezek mellett az ellátások mellett 4 órás munkaviszonyt lehet létesíteni. Nehéz olyan munkahelyet is találni, ahol vállalják a fogyatékos személy alkalmazását. A megoldás valamilyen foglalkoztató lenne, ahol lehetőségeikhez mérten tudnának dolgozni a fogyatékkal élők, ill. megváltozott munkaképességű személyek.

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Mindezekre tekintettel javasolt folyamatosan felkutatni a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeket, fogyatékos ügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítani.

A korábbi években több új kezdeményezés is felbukkant a térségben, mely a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását célozta meg. Ehhez a munkaerőpiaci alaptól igényelhető támogatás. Sajnos egyik sem volt hosszú életű. 2012-ben még működött Csókakőn az Autista Gyermekek Szüleinek Egyesülete által fenntartott rehabilitációs foglalkoztató, de ez megszűnt. A Fejér Megyei Kormányhivatal Intézményfenntartó Központja próbál az ingatlanon megváltozott munkaképességűek számára tranzitfoglalkoztatót létrehozni.

A 2000-es évek elején működő Civis Egyesület, a pécsi üvegfestő cég is anyagi okok miatt hagyott fel tevékenységével.

Információink szerint több fogyatékos móri fiatal bejár Székesfehérvárra, a Szent Kristóf Házba (Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye, Székesfehérvár, Batthyány u.2.). Az intézményt 2010-ben nyitották, a Székesfehérvári Egyházmegye és a Fehérvár Travel Alapítvány összefogásával jött létre. Nappali ellátást biztosít 25 halmozottan sérült ember számára.

A 2013 májusában és azóta minden évben megrendezett Fogyatékosok napja program felhívta a figyelmet fogyatékos embertársainkra.

A Város önkormányzata rendszeresen támogatja a település civilszervezeteit. Ezek között öt szervezet az, amely a fogyatékossgal élők, vagy esélyegyenlőségi szempontból hátrányos társadalmi csoport által szerveződött vagy támogatására jött létre: Bice-Bóca Egyesület, Vakok és Gyengénlátók Fm. Szervezete Móri Csoportja, Mór-Pusztavám Bányász Nyugdíjas Szervezet, Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület Móri Szervezete, Radó A. KMK Ezerjó Nyugdíjasklub.

Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az Elixir Gold Nonprofit Kft. támogató szolgálatot és szakápolást működtet Mórban és a környékbeli településeken (pl. Pusztavám, Magyaralmás). Ellátottjuk az lehet, aki fogyatékossgai támogatásban, vaksági személyi járadékban, magasabb összegű családi pótlékban részesül. A mindennapi szükségletekben tudnak segíteni: bevásárlás, ügyintézés, gyógyszerkiváltás.

A Vöröskereszt Támogató Szolgálat és a Bice-Bóca is számos alkalommal jelezte, hogy hiányzik a városban egy napközbeni foglalkoztató, ahol a sérült fiatalok napközbeni ellátása biztosított lenne. Véleményük szerint fontos lenne a szemléletváltás. Az óvodában lehetne elkezdni, majd az iskolákban rendszeres programokkal megtapasztalhatnák a fogyatékkal élők helyzetét, korlátait pl. Ability pályával. Jó kezdeményezésnek tartották a Fogyatékkal élők napját, de ez kevés a köztudatba kerüléshez.

A Bice-Bóca Egyesület tagjai 16-tól a 60 feletti korosztályt képviselik, a tagok közül 10-12 család tagdíjfizető tag. Együttműködésük a Táncsics Gimnáziummal és a Perczel Szakiskolával folytatandó példa. Tartottak az iskolákkal közös sportnapot, játékos vetélkedőt. Együttműködési szerződésük ténylegesen működik. Minden rendezvényükön részt vesznek önkéntes diákok. Tapasztalatuk szerint sok önkéntesre, segítőre van szükségük. Több olyan fiatal taguk van, aki szeretne dolgozni, ők egy-egy munkamenetet jól tudnának betanulni. Alkalmazásuknál azonban falakba ütköznek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Lehetséges, hogy a fogyatékos személy megfelelő információk hiányában nem részesül a számára jogszabály szerint járó pénzübeli és természetbeni ellátásban. Itt van fontos szerepe a környezetnek és az érdekképviselőknek.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (továbbiakban: Fot.) szerint a fogyatékkal élő emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkire megillető jogokkal, és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni.

Ellátási formák:

- Fogyatékossgai támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékossgai támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzübeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék (nyugdíjszerű havi ellátás)
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

aki közlekedőképeségében súlyosan akadályozott

- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:
- Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás
- Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Azok a személyek, akik súlyos fogyatékos hozzátartozójuk ápolását végzik és nincs jövedelmük, alanyi jogon ápolási díjban részesülnek. Lehetőség van a fokozott ápolásra szoruló személyek esetén magasabb összegű ápolási díjat is megállapítani, melyhez a szakvéleményt a módszertani intézet adja ki. Évek óta probléma, hogy nagyon alacsony az ápolási díj összege. Jellemzően a nők részesülnek ápolási díjban, s az alacsony összegű ellátás miatt nem számíthatnak magas összegű nyugellátásra sem. Új ellátási forma a nyugdíjba vonuló, ápolási díjban legalább 20 évig részesülő személy részére továbbra is biztosított ápolási díj.

Az ápolási díjat 2013. január 1. napjától a járási hivatal vezetője állapítja meg.

Önkormányzatunknál a megszűnő ápolási díjat felváltotta az ápolási céllal nyújtott települési támogatás. Összege alacsony, ám eléri azt a jogszabályban meghatározott összeget, amivel a támogatásban részesülő biztosítási jogviszonnyal rendelkezik. Ezt a támogatást a jegyző tárgyév december 31. napjáig állapíthatja meg, ezt követően újra kell igényelni.

Az alanyi jogon megállapított közgyógyellátás is a járási hivatal hatáskörébe tartozó természetbeni ellátás. Emiatt rálátása a Polgármesteri Hivatalnak nincs ezekre a személyekre. Jellemzően a tartós beteg, fogyatékos személyek, a rokkantsági ellátásban részesülők számára nyújtható.

Kormányzati akarat az ápolási díj évenkénti emelése.

2019-ben a Szt. új ellátási formát vezetett be, a gyermekek otthongondozási díja (GYOD) elnevezésű ellátást.

2019. január 1-től a tartósan beteg gyermeküket otthon ápolók számára bruttó 100 ezer forint állapítható meg és a gyermek életkorától függetlenül folyósítható.

A gyermek életkorától függetlenül a GYOD-ra jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő, aki a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről, vagy a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

A GYOD-ot a Járási Hivatal vezetője állapítja meg.

2019-ben 25 móri szülő volt jogosult erre az ellátásra.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés, akadálymentesítés

Középületek akadálymentesítése

Az önkormányzati tulajdonban lévő középületek komplex akadálymentesítési terve 2009-2010 évre elkészült, de pályázati lehetőség híján csak a Szociális Alapszolgáltatási Központ (Mór, Bajcsy u. 7.) esetén valósult meg teljes egészében.

Az intézmény mozgássérültek részére teljesen akadálymentes. A központi táblákon braille írás található. Indukciós hurok is van az intézményben.

A Polgármesteri Hivatal épületében (Mór, Szt. István tér 6.) is megoldódott oly módon, hogy Központi ügyfélfogadó rész került kialakításra, ahová rámpán juthatnak fel a kerekesszékesek. Az ügyfél mosdóban mozgássérültek részére alakítottak ki egy mosdót. A Polgármesteri Hivatalban jelenleg egy lépcsőjáró szerkezet biztosítja, hogy kerekesszékes, súlyos mozgássérült személy feljusson az emeletre.

A többi épület esetében több helyen rámpa segíti a kerekesszékes, illetve babakocsival történő bejutást.

A Járási Hivatal és a posta egy épületben került kialakításra, nagyon nehéz megoldani a közös bejárat akadálymentesítését, mert az épület egyrészt műemlék jellegű, másrészt a postával is megegyezésre kell jutni.

Az akadálymentesítés megvalósult, lift beépítésével érhető el a Járási Hivatal, illetve a házasságkötő terem. A földszintre önműködően nyíló ajtón lehet bejutni.

A kulturális és sport rendezvények szervezői lehetőség szerint (igény esetén) törekszenek az akadálymentes bejutás biztosítására. A Wekerle Sándor Szabadidő Központ esetén biztosított, Erzsébet téri Művelődési Ház oldalsó ajtaja lépcső nélkül megközelíthető, a Lamberg-kastélyban mobil rámpa áll rendelkezésre.

Település: Mór város	Akadálymentesítés az épület		Az akadálymentesítésre fordított összeg ezer forintban	Az épületen belüli akadálymentesítés megtörtént		Az épületen belüli komplex akadálymentesítés megtörtént	
	igen	nem		igen	nem	igen	nem
Lamberg kastély	-	X	n.a	-	X	-	X
Erzsébet téri Művelődési Ház	X	-	n.a	-	X	-	X
Felsődobosi Művelődési Ház	-	X	n.a	-	X	-	X
Település összesen:	1	2	n.a	0	3	0	3

Forrás: Települési adatszolgáltatás

A Lamberg-kastély és Művelődési Központ honlapja a gyengén-látók számára akadálymentes. Sajnos a könyvtár és programjai kerekesszékesek számára elérhetetlenek, de a Wekerle Sándor Szabadidőközpont előadásai elérhetőek.

A lakóépületek – elsősorban társasházak esetén – a rámpák kiépítését az önkormányzat segíti, a belső átalakításokhoz pályázati lehetőségek (központi) biztosítottak. A szolgáltatók elérése (E.ON, Fejérvíz) helyi szinten csak segítséggel megoldott.

A munkahelyek akadálymentesítését, amennyiben ezt az alkalmazott igényli, a munkaadó köteles elvégezni/elvégeztetni. A dolgozót emiatt hátrány nem érheti.

A Móri Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya épülete a TIOP 3.2.1. program keretében 2014-ben átépítésre, bővítésre került, amellyel a teljes akadálymentesítés is megvalósult.

Közösségi közlekedés:

A helyi járatok alacsony platós autóbuszok. Az önkormányzat kiépítette a buszperonokat a megállóknál, ezért az idős, nehezen közlekedő személyek is könnyebben tudnak közlekedni (kerekeszék, babakocsi csak segítséggel). Járdák esetében az önkormányzati felújítások aszfalt, illetve térkő járdák építését szorgalmazták, melyek zökkenő- és botlásmentes közlekedését biztosítják (a járda lapok ezt nem tudják). A járdák és utak kereszteződéseinek szintbeli lesüllyesztése szintén segíti a gyalogosokat. A központi – Szt. István téri Park – burkolt járó felület szintén segíti az akadálymentes közlekedést. A városban több helyen biztosított a fogyatékos parkolási lehetőség is. A tartós beteg, fogyatékos személyek részére a Magyar Államkincstár olyan igazolványt állít ki, amelyet a helyközi közlekedésben használhat az arra jogosult, illetve szükség esetén a kísérő.

Fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások:

A Szociális Alapszolgáltatási Központ az idős, nehezen közlekedő ellátottjai szállítását gépkocsival oldja meg, ezzel is biztosítva az intézmény igénybevételét. A lezajlott felújítás során lift beépítése történt.

Mór városának, mint 10.000 lakosságszám feletti településnek megoldásra vár a Szt. által előírt nappali ellátást biztosító intézmény biztosítása. Pályázati forrás biztosításával tervezett a megoldás. Az Szt. 65/F. § (1) bekezdése szerint a nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b) tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Jelenleg az idős személyek ellátása és a hajléktalan személyeké biztosított, de elindult annak megvalósítása, hogy a fogyatékos személyek részére nappali ellátás biztosítva legyen.

A Mór belterület 1302/3 hrsz-ú, természetben Mór, Táncsics M. u. 23. szám alatti épület első felében jelenleg gyermekorvosi rendelők működnek, az épület hátsó részében pedig tüdőszűrő állomás működött (jelenleg üresen áll).

A Mór belterület 1302/1 hrsz-ú, természetben Mór, Táncsics M. u. 1302/1 hrsz. szám alatti ingatlan a volt verádó állomás épülete, amely jelenleg üresen áll. *(Felújítása megtörtént, a berendezése folyamatosan van. Ezt követően ideköltözik a Védőnői Szolgálat és a gyermekorvosok).*

2016. évben Mór Városi Önkormányzat pályázatot nyújtott be a TOP-4.1.1-15 kódszámú pályázati kiírásra, amely pályázat, mint támogatásra jogosultként került elbírálásra. Ennek keretében a gyermekorvosi rendelők és a védőnői szolgálat az 1302/1 hrsz-ú volt verádó állomás épületébe költöznének, az épület teljes felújítása után. A gyermekorvosok költözése után a Mór, Táncsics M. u. 23. szám alatti (1302/3 hrsz-ú) épületben nem marad egészségügyi funkció, feltehetően teljesen megüresedik.

Mindkét ingatlanban önkormányzati feladatellátást tervez az önkormányzat megvalósítani, ezért kérte a Képviselő-testület a Mór belterület 1302/1 hrsz-ú és a 1302/3 hrsz-ú épületek térítésmentes vagyonkezelésbe vételét.

A terv szerint az 1302/1 hrsz-ú ingatlanban kerül elhelyezésre a házi gyermekorvosi szolgálat, valamint a védőnői szolgálat. Ez utóbbi a Nefelejcs Bölcsődében működik jelenleg, s ha onnan

kiköltözik a Szolgálat, akkor a megüresedett helyen férőhely bővítésre van lehetőség. Ennek megvalósítása folyamatban van. *(A Védőnői Szolgálat elköltöztetése 2020. júniusában folyamatban van, a bölcsődei férőhely bővítése megvalósult).*

Az 1302/3 hrsz-ú ingatlanban tervezi Mór Városi Önkormányzat, a Bice-Bóca Egyesülettel együttműködve a szociális ellátások javítását, a nappali ellátások biztosítását. A nevezett 1302/3 hrsz-ú épület a felújítása után jó alapot szolgáltat az Egyesület működésének kiterjesztéséhez, az Önkormányzatunkkal szorosan együttműködve a jogszabályban előírt önkormányzati feladatellátás megvalósításához.

Az igényfelmérés megtörtént, a Móri Járás területén kb. 35 fő fiatal felnőtt, fogyatékos személy venné igénybe az ellátást. A terv szerint az ellátási terület a Móri Járás lenne, az intézmény Mór városában jönne létre. A Gárdonyi Géza Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI -ből kikerülő fiatal felnőttek számára jó lehetőséget biztosítana nappali foglalkoztatásukhoz.

Pozitív diszkrimináció

Erre példa a személyi jövedelemadó kedvezmény: a krónikus betegség, súlyos fogyatékoság után járó adókedvezmény, illetve a súlyos mozgássérült személy gépjárműadó mentessége.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen nincs olyan cég, társaság, amely a megváltozott munkaképességű emberek (az érzékszervi- látás-, hallásszervi – mozgásszervi fogyatékossgal élő emberek) foglalkoztatását (is) felvállalná	Kapcsolódó adatgyűjtés tájékoztatás, kommunikációs kampány a vállalkozások törvényi kötelezettségeiről és az igénybe vehető kedvezményekről megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának támogatása
Középületek akadálymentesítése és a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó egyes webhelyek akadálymentesítése nem minden esetben megoldott	fizikai akadálymentesítés önkormányzat és az önkormányzat által fenntartott intézmények alkalmazottainak releváns képzése
Fogyatékos személyek számának, típusának, arányainak azonosítása a városban	az önkormányzatának orientálása a városban élő fogyatékos személyek pontos azonosítására, igényeik feltárására
A közművelődési, közoktatási, szociális intézmények teljes körű akadálymentesítése	Pályázat figyelés biztosítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Önkormányzatunk a kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása során számít és épít a civil szervezetek közreműködésére. Számos szociális, köznevelési, gyermekjóléti és egészségügyi területen vonja be partnerként a város civil szervezeteit. Az önkormányzat minden évben anyagi

támogatást nyújt a civil szervezeteknek, melyeket pályázat útján lehet elnyerni. 2017. évben 91 támogatási pályázatot nyújtottak be a különböző civil szervezetek.

Folyamatban lévő pályázati megvalósulás a TOP-5.3.1-16-FE1-2017-00008 A helyi identitás és kohézió erősítése Móron project.

A projekt célja a helyi identitás és társadalmi kohézió erősítése Móron. Fejér megye vidéki térségeiben a helyi közösségek fejlesztése, a közösségek kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás erősödése a fenntartható helyi közösség fontos záloga, mely nélkül a kapcsolódó fejlesztéspolitikai beruházások sem tudják betölteni nélkülözhetetlen társadalomformáló feladatukat. Az aktív, saját sorsáért és a közösségért felelősséget vállaló állampolgárok nélkül nem képzelhető el javuló vidéki életminőség, a helyi értékek iránt elkötelezett emberek nélkül pedig nem alakulhat ki társadalmi kohézió. Mindez a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze, a közösségi munka hatására az érintett közösség tagjai is együttműködnek a problémák megoldásában.

A projekt közvetlen célja Móron olyan közösségfejlesztési folyamatok kezdeményezése és megvalósítása valamint a folyamatokat támogató szervezeti, technikai, módszertani és humánerőforrás fejlesztés, mely beavatkozások eredményeként fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, erősödik a helyi civil társadalom, segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősödik a társadalmi aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, térséghez való kötődés.

A helyi cselekvési terv alapján 36 hónapon keresztül zajlanak a célterület lakosságának közösségi együttműködését dinamizáló és fenntartó közösségi akciók, tevékenységek, események, programok a közművelődési, muzeális, könyvtári, intézmények, valamint a projekt célkitűzései által érintett egyéb intézmények, szervezetek együttműködésével.

A közösségfejlesztési folyamat megvalósítása során a projekt folyamatosan együttműködik a „Cselekvő közösségek” kiemelt projekt megvalósítóval, mentoraival, tudásmegosztó fórumaival.

A projekt sikeres megvalósítása nyomán, a beavatkozások következtében a meglévő humán és más közösségi erőforrások felszínre kerülnek, az együttműködések következtében ezen erőforrások aktivizálódnak és minőségi változást hoznak a térség életében.

Néhány civil szervezetek rövid bemutatása:

Caritas helyi szervezete:

Magánkezdeményezésre 1985-ben jött létre, mint a Móri katolikus Egyházközség Szent Erzsébet Caritas csoportja. Hivatalosan 1993. január 5.-én kerültek fel az országos listára. Havonkénti összejöveteleket tartanak. Tevékenységi körük elsősorban a szeretetszolgálat, lelki segítségnyújtás, végeznek beteg- és kórházlátogatást, családgondozást, börtönmissziót. Rendszeresen részt vesznek Söréden a fogyatékos gyermekek üdültetésében. 10-12 fő segítőtjük főként az idősebbek közül kerül ki.

Szolgáló Szeretet Alapítvány: a Református Egyház keretein belül működik. Szeretetszolgálatuk segíti, támogatja az időseket, és a fiatal családokat. Végeznek kórházlátogatást, ruhagyűjtést, családgondozást. Adományokat gyűjtenek és azt az arra rászorulóknak eljuttatják.

Családsegítő Alapítvány: 1995-ben alakult, székhelye Mór, Bajcsy u.7. Öt tagú kuratórium felügyeli az alapítvány munkáját. Célja: a Hajléktalanok Átmeneti Szállójának támogatása, pályakezdők és tartós munkanélküliek valamint csökkent munkaképességűek foglalkoztatása és mentális segítése, hátrányos helyzetű családok pénzügyi és természetbeni segítése. Ellátási szerződés szerint

családsegítés, gyermekjóléti szolgálatot működtet. Az alapítvány működteti az Egészségügyi és Rehabilitációs Tábor.

Vöröskereszt: a móri körzeti szervezet taglétszáma 1800 fő. Foglalkoznak adományok gyűjtésével és elosztásával, betegek otthoni szakápolásával, egészségvédelemmel, véradás szervezésével, elsősegélynyújtó oktatással, katasztrófavédelemmel, külföldi segélyszállítmányok lebonyolításával. Ifjúsági szervezete is működik. Főállású és társadalmi aktivistákkal dolgoznak.

Nagycsaládosok Egyesülete: 1987-ben alakult a három és több gyermekes illetve fogyatékkal élő gyermekeket nevelő családok segítésére, patronálására. 1991. óta a **Bice-Bóca Klub** részét képezi a közhasznú egyesületnek. Nemrégiben neve **Bice-Bóca Egyesület** névre módosult.

Szinte napi kapcsolatban állnak több mint 20 sérült fiatallal. Heti rendszerességgel tartanak foglalkozásokat. Az egyesület működtetését 10-12 társadalmi segítő végzi. Minden hónapban biztosítanak az ellátottak részére sportnapot, kirándulást, színházlátogatást.

Mozgássérültek Egyesületének helyi szervezete: a városban több mint 500 nyilvántartott mozgássérült él, az egyesületnek 371 tagja van. 2002-ben szervezték meg a Mozgássérültek Klubját. tevékenységük kiterjed a támogatásokkal kapcsolatos ügyintézésre, klubtevékenységre, kulturális és szabadidős programokra. Rendszeresen tartanak összejöveteleket a Lamberg-kastély és Művelődési Központban.

Vakok és Gyengén-látók Egyesületének helyi szervezete: 1990-ben alakult meg. Havonta egyszer fogadó órát tartanak a Lamberg-kastély és Művelődési Központban. A körzetben több mint 150 tagot regisztráltak, ennek kb. fele móri lakos. A tagoknak kirándulást szerveznek, a székesfehérvári központban havonta klubdelutánt tartanak. A tagok életkora vegyes, de inkább a közép- és időskorúak közül kerülnek ki.

A Szociális Kerekasztal tagjai: Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke, Szociális Alapszolgáltatási Központ vezetője, Fejér Megyei Kormányhivatal Móri Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltségének képviselője, Mór Városi Rendőrkapitányság vezetője, Magyar Vöröskereszt Fejér Megyei Szervezet Móri Terület titkára, Szent Erzsébet Római Katolikus Caritas Csoportjának vezetője, Mozgáskorlátozottak Móri Csoportjának vezetője, Vakok és Gyengénlátók Móri Csoportjának vezetője, Bice-Bóca Egyesület vezetője, Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállásának vezetője. A Szociális Kerekasztal tagjaiként együttműködnek az önkormányzattal ill. egymással is. Vannak olyan közös feladatok, amelyekben együtt tevékenykednek pl. a karácsonyi csomagok készítésekor a Caritas, Nagycsaládosok Egyesülete vagy Vöröskereszt közös listát készít az önkormányzattal a rászorulókról.

Német Nemzetiségi Önkormányzat és Cigány Nemzetiségi Önkormányzat

A nemzetiségi önkormányzat a nemzetiségi közösségek és egyének érdekeinek helyi szintű képviseletére hivatott testület, mely elősegíti a kulturális autonómia megvalósítását.

Mór Város Önkormányzatának együttműködési megállapodása van a Német Nemzetiségi Önkormányzattal és a Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal, melyben a felek közös tevékenysége fogalmazódott meg. Együttműködésüket felülvizsgálják és szükség esetén bővíti.

Móron a legnagyobb számú nemzetiség a német. Pontos számukat nem lehet meghatározni, s ennek történelmi okai vannak (elűzés, kitelepítés). Létszámarányukat 30-40%-ra lehet saccolni. A népszámláláskor kevesen vallották magukat nemzetiségnek. Az idősebb korosztályban még él a félelem, másrészt az ezzel kapcsolatos kérdések megválaszolása nem volt kötelező.

2001-ben Mórban a 14.728 lakosból 546 személy vallotta magát németnek, míg a 2011-es népszámláláskor a 14.272-ből már 1181-en. Ez az emelkedés köszönhető a Német Nemzetiségi Önkormányzat munkájának is.

Mórban több nemzetiségi egyesület működik. Nemzetiségi oktatás folyik 3 óvodában, 4 általános iskolában. Nemzetiségi intézményi feladatokat lát el a Lamberg-kastély Kulturális Központ.

For-profit szereplők részvétele nem jellemző a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Civil szervezetek támogatása

Mór Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 21/2015. (VI.3.) önkormányzati rendelete rendelkezik a városban működő civil szervezetek pályázati és eseti önkormányzati támogatásának módjáról és az elosztás elveiről.

A költségvetési rendeletben előírányzat elkülönítésével történik a támogatás biztosítása.

Az egyéb civil szervezetek pályázat útján történő támogatásáról a képviselő-testület dönt.

A városban működő civil és sport szervezetek a civil rendelet értelmében pályázat, valamint eseti kérelem útján részesülhetnek támogatásban.

2018. évben és 2019. évben 13 500 000.-Ft volt az erre a célra elkülönített keret, amelyre 26, illetve 27 pályázat érkezett.

Az önkormányzat által kiírt pályázatra a civil szervezetektől határidőre 2020-ban 27 db pályázat érkezett.

A Bice-Bóca Hátrányos Helyzetűek és Nagycsaládosok 2020-ban ünneplik fennállásuk 30. évfordulóját, mely alkalomból nagyszabású ünnepséget szerveznek. Az ünnepség támogatására (terembérletre) 2020. márciusban egyszeri, vissza nem térítendő támogatásban részesülnek az önkormányzattól.

A civil szervezetek támogatásának fenntartásával megvalósul az Intézkedési tervből a IV.3. intézkedés.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Elkészítés széles társadalmi bázison történt, széles körű társadalmi összefogás valósult meg ennek során. Tárgyalta és véleményezte a Szociális Kerekasztal kibővítve civil fórummal. Annak érdekében, hogy a HEP minél szélesebb körben tudja a móri helyzetképet bemutatni, és a problémákat feltárni, megtárgyalta a HEP fórum és a két nemzetiségi önkormányzat. Véleményüket megkérve készült el a program. Az önkormányzat honlapján az elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program megtekinthető.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel

Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Társadalmi helyzetük jelentős részben az aluliskolázottságból fakad	Felzárkóztató képzés 7-8. osztály, alapfokú végzettséghez juttatni az iskolázatlan réteget
	A sok gyermekes családoknak nagyobb az esélye az elszegényedésre	Tudatos családtervezés, védőnői tájékoztatás erősítése
	Eladósodott családok munkaerő piacra juttatása	Szociális támogatások erősítése
Gyermekek		
	krízis helyzet esetén kevés a lehetőség	Helyettes szülő biztosítása
		Szükségletfelmérés, tájékoztatás, alternatív megoldások támogatása
	a védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek száma	Jelzőrendszer erősítése, esetmegbeszéléseken a részvétel erősítése
Idősek		
	Egyre magasabb a lakónépességen belül a nyugdíjkorhatárt elérők és elérték aránya, öregedő település	Humán kapacitásuk kihasználása, a potenciális (idős) erőforrás bevonása a társadalmi hasznosság jegyében: önkéntes munkavállalás, önkéntes szerveződés segítése a korcsoport körében, civil szervezetekkel való kapcsolatteremtés, közvetítés
	Gyakori az idősek körében az egy fős háztartás, különösen a nők körében	Generációk közti távolság csökkentése, az egyedülálló idős képességeinek megfelelő feladatokba történő bevonása, nyugdíjasklubok támogatása
	Idősek informatikai jártassága alacsony	informatikai tanfolyamok szervezése (könyvtár, releváns civil szervezetek, önkéntesek bevonásával)
Nők		
	Részmunkaidős és atipikus foglalkoztatási lehetőségek hiánya	Munkalehetőségek keresése a specifikumokra tekintettel
	Alternatív gyermekfelügyelet, igénybevételére nincs lehetőség, jelenleg nincs helyettes szülő	alternatív megoldások támogatása, igényfelmérés szükséglet felmérés, tájékoztatás
Fogyatékkal élők		
	A településen nincs olyan cég, társaság, amely a megváltozott munkaképességű emberek (az érzékszervi- látás-, hallásszervi – mozgásszervi fogyatékossgal élő emberek) foglalkoztatását (is) felvállalná	Kapcsolódó adatgyűjtés tájékoztatás, kommunikációs kampány a vállalkozások törvényi kötelezettségeiről és az igénybe vehető kedvezményekről megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának támogatása
	Középületek akadálymentesítése és a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó egyes webhelyek akadálymentesítése nem minden esetben megoldott	fizikai akadálymentesítés önkormányzat és az önkormányzat által fenntartott intézmények alkalmazottainak releváns képzése
	Fogyatékos személyek számának, típusának, arányainak azonosítása a városban	az önkormányzatának orientálása a városban élő fogyatékos személyek pontos azonosítására, igényeik feltárására

	A közművelődési, közoktatási, szociális intézmények teljes körű akadálymentesítése	Pályázat figyelés biztosítása
--	--	-------------------------------

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenlő esélyekkel rendelkeznek a nevelés, oktatás, foglalkoztatás és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés területén. Beilleszkedésükhöz, felzárkóztatásukhoz minden segítséget megkapnak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek jogainak tiszteletben tartását, védelmét, az egyenlő bánásmódhoz való jogaikat.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek helyzetére, problémáik megoldásaira, számítunk tapasztalataikra.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő esélyeket a foglalkoztatás, közélet területén, különösen fontosnak tartjuk az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét, a kisgyermekes édesanyák munkába állásának segítségét, a nők bántalmazása esetén a társadalom segítségét.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek fejlesztésére, a befogadó, nyitott szemlélet kialakítására.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

2020. június 24-én módosított Intézkedési Terv

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés és felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményének fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Felzárkóztató képzések	Aluliskolázottság lecsökkentése	Könnyebb elhelyezkedés	Sztv., Szociális koncepció, Antiszegregációs Terv	kapcsolat felvétel munkaügyi szervvel, pályázati lehetőségek	Jegyző	2019. december 31.	Tájékoztatás megbeszélés, megállapodás, esetleges munkavállalók körének bővülése	Meglévő humán erőforrás és pályázatok	Hosszú távú fenntarthatóság
2	Családtervezési tanácsadások	A sok gyermekes családok elszegényedése veszélyt jelent	Tudatos, tervezett család nagyság, javuló létfeltétel	Antiszegregációs terv	Előadások, Programok szervezése	Jegyző, Védőnői Szolgálat	2020. december 31.	Tanácsadás, felvilágosítás nyújtása,	Humán erőforrás és pályázati forrás	Hosszú távú fenntarthatóság
3	Szociális támogatások erősítése	eladósodott családok, sokgyermekes családok munkaerő piacra juttatása	Támogatási rendszerek kihasználása, javuló életfeltételek	Antiszegregációs terv, helyi rendeletek	Családsegítő Szolgálat közreműködésével a támogatások elérése	Jegyző SZAK vezetője	2020. december 31.	Tájékoztatás, tanácsadás, segítségnyújtás kérelem benyújtásában	Humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság, jövő tervezés
II. A gyermekek esélyegyenlősége										

1	Helyettes szülő biztosítása	Krízis helyzet esetén megfelelő elhelyezés hiánya	Biztosított lesz a krízis helyzetben lévő anya gyermekének elhelyezése időszakosan	Gyvt., helyi rendelet, Szociális Konceptió	Kapcsolatfelvétel, adatgyűjtés, együtt működés megújítása	Jegyző SZAK vezetője	2023. június 30.	Intézmény biztosítása	Kommunikációs, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
2	A Gárdonyi I. óvodai csoportjának további biztosítása	A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési problémás stb. óvodáskorúak fejlesztése Mórton	Helyben történő fejlesztés, nem kell Szfvárra utazni	Oktatási Konceptió, Szociális Konceptió	további biztosítása	Jegyző, Intézmény vezető	2020. december 31.	Óvodai csoport fenntartása	Kommunikációs, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
3	Jelzőrendszer további erősítése	Védelemben vett és veszélyeztetett gyermekek száma	Csökkenjen a védelemben vett és veszélyeztetett gyermekek száma	GYEJO beszámoló, Gyvt.	Jelzőrendszer működésének további fejlesztése	Jegyző, Intézmény vezető	2020. december 31.	Védelemben vett és veszélyeztetett gyermekek száma csökken	Kommunikációs, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
4.	Szünidei gyermekétkeztetés további biztosítása, nem csak a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára is	Szünidő alatt több gyermek étkezése nem megfelelően biztosított a szülők anyagi körülményei miatt	minőségi, meleg étellel ellátott gyermekek a szünidő alatt	GYEJO beszámoló, Gyvt.	Gyermekjóléti Szolgálattal igényfelmérés	jegyző	2020. december 31.	minél több meleg étellel ellátott gyermek	meglévő erőforrás, rezsi, önerő	1 év
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Nőket segítő foglalkoztatási formák bevezetése	Nincs a gyermeket nevelő nők számára megfelelő, rész munkaidős és atipikus foglalkoztatási forma	A nők gyermeknevelése mellett munkát tudjanak vállalni	Szociális Konceptió	Igényfelmérés, gyakorlati bemutatók, konferencia szervezése	Polgármester	2020. december 31.	Részmunkaidős foglalkoztatás bevezetése	Pályázati forrás	Hosszú távú fenntarthatóság
2	Alternatív gyermekfelügyelet, helyettes szülő biztosítása	Krízis helyzet esetén megfelelő elhelyezés hiánya	Biztosított lesz a krízis helyzetben lévő anya gyermekének elhelyezése időszakosan	Gyvt., helyi rendelet, Szociális Konceptió	Kapcsolatfelvétel, adatgyűjtés, együtt működés megújítása	Jegyző SZAK vezetője	2020. december 31.	Helyettes szülői intézmény biztosítása	Kommunikációs, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
IV. Az idők esélyegyenlősége										
1	Nyugdíjas klubok képviselőinek delegálása a Szociálpolitikai Kerekasztalba	Nincs megfelelő érdekképviselő	Idősek érdekképviselője	Szociális koncepció, helyi rendeletek	Kapcsolatfelvétel nyugdíjas klubokkal, toborzás	Polgármester	2020. december 31.	Időügyi tanács létrejötte	Kommunikációs, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
2.	Informatikai tanfolyamok szervezése az	Idősek informatikai jártassága	Informatikai jártasság	Szociális koncepció, helyi	Kapcsolatfelvétel nyugdíjas	Polgármester	2020. december 31.	Informatikában jártas idők,	pályázat, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság

	idősek részére	alacsony		rendeletek	klubokkal, toborzás			biztos számítástechnikai ismeretek, napi használat az idősek körében	orrás	óság
3.	Idős szervezetek, nyugdíjas klubok támogatásának biztosítása továbbra is	Magas számú tagság, de kevés a saját anyagi forrás	Klubok fenntartása a jövőben is, minőségi programok idősek számára	Szociális Koncepció	kapcsolatfelvétel, további együttműködés	polgármester	2020. december 31.	további megállapodás	kommunikációs, saját erőforrás	hosszú távú fenntarthatóság

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1.	Móri közintézmények akadálymentesítése	Legtöbb középület nem akadálymentes	Fogyatékosok számára elérhető szolgáltatások	Szociális koncepció, integrált városfejlesztési stratégia	Pályázatfigyelés, pályázatok benyújtása	Jegyző	2023. június 30.	Akadálymentesen megközelíthető középületek	Saját humán erőforrás, szoftverköltés, pályázat	Hosszú távú fenntarthatóság
2.	Megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának elősegítése	Kevés a munkalehetőség a megváltozott munkaképességűek számára	Munkalehetőség, munkajövedelem biztosításának elősegítése a megváltozott munkaképességűek számára	Antiszegregációs terv, Szociális koncepció	igényfelmérés, kapcsolatfelvétel a munkáltatókkal	polgármester	2023. június 30.		Kommunikációs, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

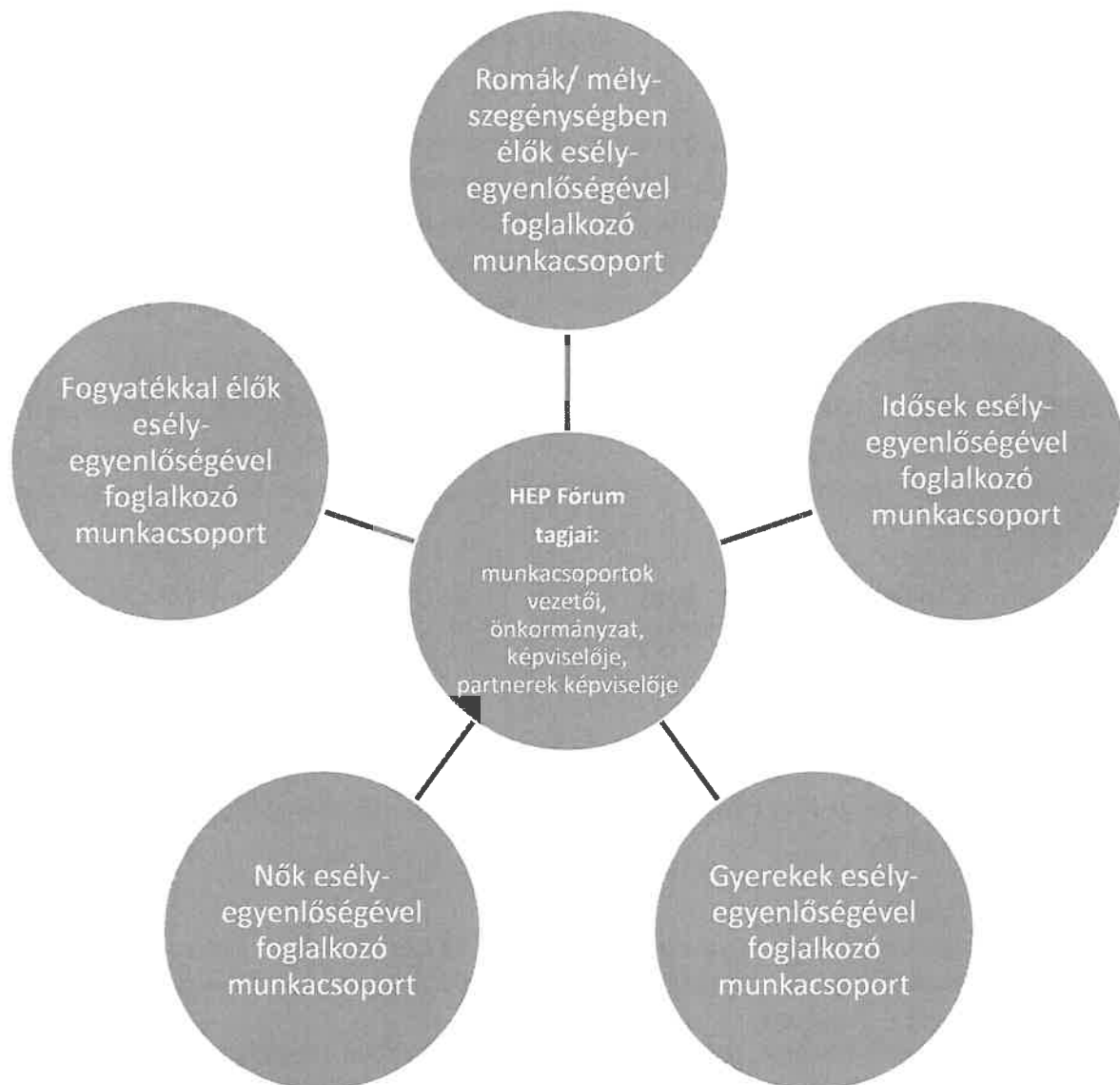
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hoztunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az

Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Mór város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt elhangzott észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe szükség szerint beépítésre került.

II. Ezt követően Mór város Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) áttekintette, felülvizsgálta és/2020. (VI.24.) számú határozatával elfogadta.

Mór.....

Fenyves Péter

Polgármester

